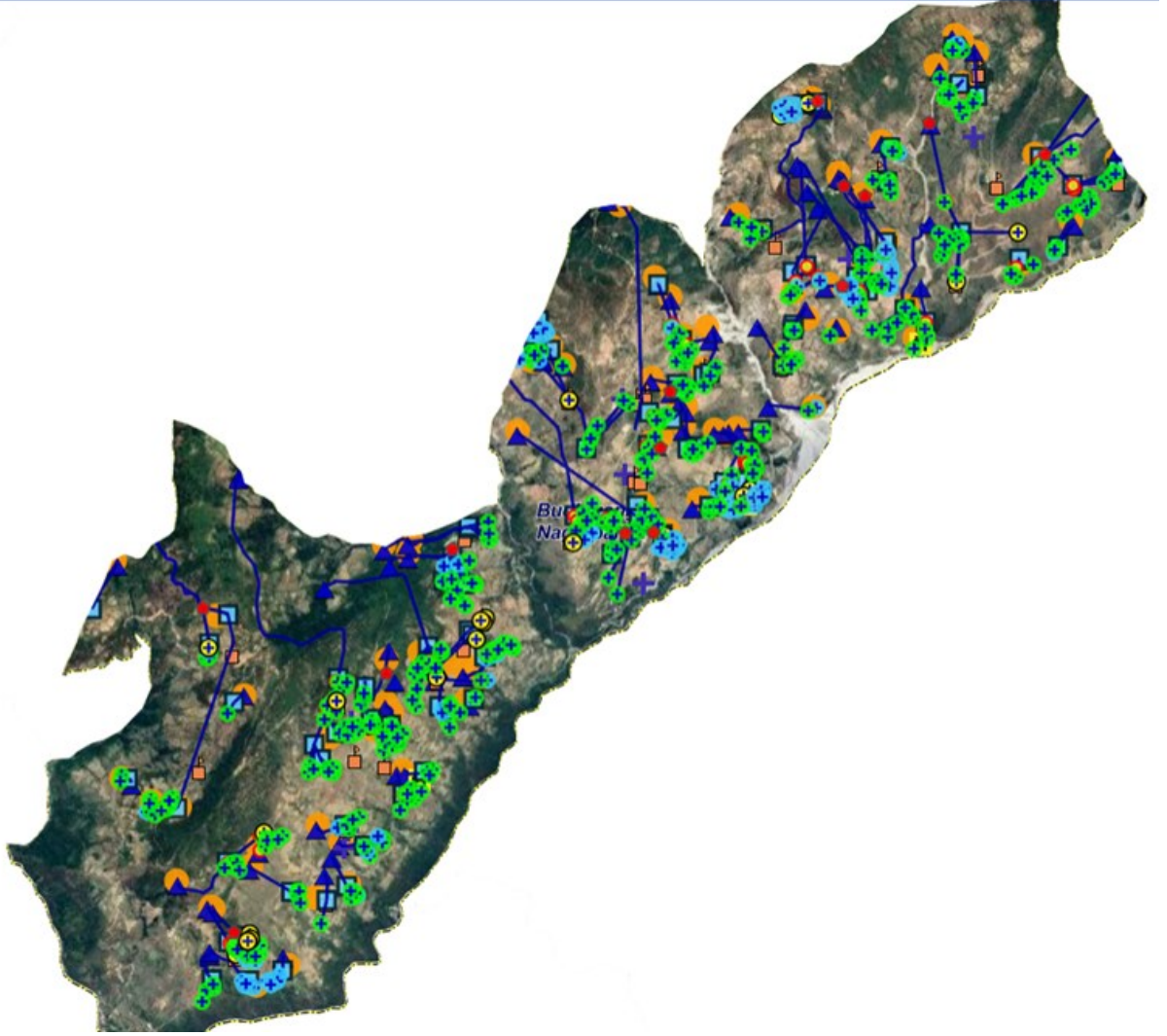

बुढीगंगा नगरपालिका
बाजुरा

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (WaSH)
योजना २०२२-२०३०

शिक्षा, स्वास्थ्य, सडक र सिंचाई विकासका पूर्वाधार
पारदर्शी, जवाफदेही र जनउत्तरदायी स्थानिय सरकार

बुढीगंगा नगरपालिका
Budhiganga Municipality

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

Office of municipal executive

कुन्देवमाण्डौ, बाजुरा
Kuldevmandu, Bajura

प.स. : ०७९/८०

च.न. :

9848609123- नगर प्रमुख(Mayor)
9840800104- प.प.अ. (CAO)
www.budhigangamunbajura.gov.np
ito.budhigangamun7@gmail.com

सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल
Sudurpaschim Province, Nepal

शुभ-कामना

खानेपानी तथा सरसफाई मानव जीवनसंग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने क्षेत्र हो। स्वच्छ खानेपानी बिना स्वस्थ मानव जीवनको परिकल्पना पनि गर्न सकिदैन। समुदाय स्तरमा स्वच्छ खानेपानी र उचित सरसफाई को व्यवस्थापन हुन नसक्दा विभिन्न किसिमका सरुवा रोगहरु फैलिएर जनधनको क्षती हुने गरेको छ। यस तथ्यलाई आत्मसाथ गरी नेपालले खानेपानी तथा सरसफाईका क्षेत्रमा सुधारका कदमहरु अगाडी बढाउदै आइरहेको छ। विगतमा संचालन गरेका क्रियाकलापबाट उल्लेखनीय उपलब्धी हासिल गर्दै आइरहेको छ। नेपालमा संचालित सरसफाई प्रवर्द्धनको सामाजिक अभियान मार्फत बाजुरा जिल्लाले सरसफाई क्षेत्रको प्रगति हासिल गरी २०७१ मंसिर १२ गते जिल्लालाई मुलुककै १६ औं खुला दिशामुक्त जिल्लाको रुपमा घोषणा गर्न सफल भएको थियो।

खुला दिशामुक्त क्षेत्रको दिगोपना, सरसफाई क्षेत्रको उचित व्यवस्थापन, ठोस तथा तरल फोहरको व्यवस्थापन, जोखिमपूर्ण समयमा साबुन पानीले हातधुने आनीबानी, संस्थागत (विद्यालय र स्वास्थ्य संस्था) खानेपानी तथा सरसफाई सुविधाको उचित व्यवस्थापन र सुरक्षित खानेपानीमा समुचित पहुँच आदि यस नगरपालिकाका मुख्य चुनौतीका रुपमा रहेका छन्। दिगो विकास लक्ष्यको मर्म अनुसार नगरपालिकाले सबै जनतालाई सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाईमा न्यायोचित पहुँच र उचित व्यवस्थापनमा जोड दिनु पर्नेछ। यस प्रकारका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय लक्ष्य तथा प्रतिवद्धताहरुलाई आत्मसाथ गर्दै बुढीगंगा नगरपालिकाले खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको नीति, ऐन तथा नियमहरु बनाउने कार्यको थालनी गर्नुका साथै खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको विकासका लागि बजेट विनियोजन गर्दै आइरहेको र युनीसेफ नेपाल लगायत अन्य विकास साभेदार निकायहरुसंग सहकार्य गरी खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको विकासका लागि विभिन्न प्रकारका सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै आइरहेको छ। आगामी वर्षहरुमा पनि यसै क्रमलाई निरन्तरता दिई खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा यथेष्ट बजेट विनियोजन गरेर कार्यान्वयन प्रक्रियामा प्रभावकारीता ल्याउने प्रतिवद्धता पनि व्यक्त गर्दछु।

नगरपालिकाको सरसफाई अभियानलाई निरन्तरता दिई सरसफाई र स्वच्छताको दिगोपना कायम गर्न, नगरपालिकालाई पूर्ण सरसफाई युक्त पालिकाको रुपमा विकास गर्न खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना निर्माण तथा यसको सफल कार्यान्वयन आजको आवश्यकता रहेको छ। बुढीगंगा नगरपालिकालाई पूर्ण सरसफाई युक्त नगरपालिका बनाउने दीर्घकालीन सोचका साथ सन् २०३० सम्मको लागि निर्माण भएको यस खासस्व योजनाको लक्ष्य समय सान्दर्भिक र महत्वपूर्ण विकास प्रयासका रुपमा रहेकोले योजनालाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सम्बद्ध सबै पक्षबाट सहयोगको अपेक्षा गर्दछु। अन्त्यमा, खासस्व योजना निर्माणमा सहयोग गर्ने नेपाल सरकार खानेपानी मन्त्रालय, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग, विकास साभेदार निकाय युनिसेफ नेपाल तथा त्रिबेणी स्वस्थ वातवरण समुह, बैतडी एवं यस नगरपालिका अर्न्तगतका सबै शाखाहरु प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै यो योजना कार्यान्वयन गर्नमा पनि निरन्तर सहयोग हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु।

धन्यवाद।

(राम बहादुर बानियाँ)

नगर प्रमुख
राम बहादुर बानियाँ
नगर प्रमुख

शिक्षा, स्वास्थ्य, सडक र सिंचाई विकासका पूर्वाधार
पारदर्शी, जवाफदेही र जनउत्तरदायी स्थानिय सरकार

बुढीगंगा नगरपालिका

Budhiganga Municipality

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

Office of municipal executive

कुन्देवमाण्डौ, बाजुरा
Kuldevmandu, Bajura

प.स. : ०७९/८०

च.न. :

9848609123- नगर प्रमुख(Mayor)
9840800104- प.प.अ. (CAO)
www.budhigangamunbajura.gov
ito.budhigangamun7@gmail.com

सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

Sudurpaschim Province, Nepal

शुभ-कामना

सरसफाई र स्वच्छता मानव स्वास्थ्यको अपरिहार्य विषय भएकोले यसको समुचित विकासका लागि सबै पक्षले ध्यान दिनु पर्ने हुन्छ। सरसफाई क्षेत्रको विकासका लागि राष्ट्रिय सरसफाई गुरुयोजना, २०६८ तर्जुमा भइ यसैको मर्म अनुसार जिल्ला तथा स्थानीय तहमा सरसफाई प्रवर्द्धनका अभियानहरू संचालन भइ सरसफाई र स्वच्छताको अवस्थामा उल्लेखनीय सुधार आई खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भएका छन्।

बाजुरा जिल्लाका साविकका सम्पूर्ण गाविसहरू तथा जिल्ला स्थित सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूको सक्रियतामा २०७१ मंसिर १२ गते समय जिल्लालाई १६ औं खुला दिशामुक्त जिल्लाको रूपमा घोषणा गरिएको थियो। जसमा हाल यस बुढीगंगा नगरपालिकामा समाहित भएका साविकका गाविसहरूको पनि सक्रिय सहभागिता रहेको थियो। सरसफाईको वर्तमान स्थितीको दिगो व्यवस्थापन गरी आगामी पाँच वर्ष भित्र बुढीगंगा नगरपालिकालाई पूर्ण सरसफाइयुक्त नगरपालिकाको रूपमा घोषणा गर्न विद्यमान खानेपानी तथा सरसफाईको अवस्था र देखिएका समस्याहरूको विश्लेषण गरी नगरपालिकास्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिको नेतृत्व र सबै सरोकारवाला निकायहरू विशेष गरी त्रिवेणी स्वस्थ वातावरण समूह, बैतडी/युनिसेफको सहयोगमा निर्माण गरीएको यस खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना समय सापेक्ष र अत्यन्तै सान्दर्भिक रहेको छ।

तसर्थ यस खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजनाको सफल कार्यान्वयन तथा दीर्घकालीन लक्ष्य र उद्देश्य अनुसारको प्रगति हासिल गर्नका लागि आफ्नो तर्फबाट गनुपर्ने सहयोगको प्रतिवद्धता गर्दै सफल कार्यान्वयनको लागि हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

धन्यवाद।

(नरेन्द्र नाथ)

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

विषय सूची

१. वास योजनाको परिचय	1
१.१. परिचय	1
१.२. उद्देश्यहरू	2
१.३. औचित्य	3
१.४. विषयगत क्षेत्र (Scope)	3
१.५. वास योजना तर्जुमा बिधि र प्रक्रिया	4
१.५.१. खासस्व योजनाको ढाँचा ,सर्वेक्षण औजार र आवश्यक जनशक्ती व्यवस्थापन	5
१.५.२. मौजुदा वास सेवा तथा संरचनाहरूको तथ्यांक संकलन,लेखाजोखा र मस्यौदा	5
१.५.३. योजना प्रमाणीकरण कार्यशाला	7
१.६. योजना तर्जुमाको लागि वास सूचकहरू	7
१.६.१. खानेपानी	8
१.६.२. सरसफाइ	8
१.६.३. स्वच्छता	9
१.६.४. विद्यालयमा वास सुविधाहरू	9
१.६.५. स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधाहरू	11
१.७. वास योजना तर्जुमा औजार को रूपमा एनवास (NwASH Mobile Apps)	12
२. बुढीगंगा नगरपालिका	13
२.१. भौगोलिक अवस्थिति र बनोट	13
२.२. भू-उपयोग तथा वातावरण	15
२.३. प्रशासनिक एकाइ	15
२.४. जनसंख्या र जनसाङ्खिक विशेषताहरू	15
२.४.१. जात जाति र अन्य जनसाङ्खिक विवरण	15
२.५. जनसङ्ख्याको गतिशिलता र बसाइ सराइको स्थिति	16
२.६. भौतिक पूर्वाधारको अवस्था	16
२.७. आर्थिक अवस्था, गतिविधि र पेशा	17
३. वास अवस्थाको विश्लेषण	18
३.१. खानेपानीका प्राथमिक स्रोतहरू	18
३.२. मौजुदा वास प्रणालीको अवस्था	18
३.२.१. पालिकाको मौजुदा वास प्रणालीको अवस्था अध्ययन गर्दा पालिका भित्र निम्न खानेपानी ,सरसफाइ तथा	

स्वच्छता प्रणालीहरू रहेको देखिन्छ ।	18
३.२.२. घरायसी स्तरमा पहुँच र सेवा स्तर	19
३.२.३. मानव मलमुत्र-जन्य फोहोर व्यवस्थापन:.....	20
३.२.४. ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र:.....	20
३.२.५. ठोस फोहोर व्यवस्थापन:.....	20
३.३. सरसफाइ र स्वच्छता:	20
३.४. संस्थाहरूमा कभरेज र समुच्च सेवा स्तर	21
३.५. विद्यालयमा वास सुविधाहरू.....	21
३.६. स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधाहरू	23
३.६.१ स्वास्थ्य संस्थामा सरसफाइ	23
३.६.२. स्वास्थ्य संस्थामा ठोस फोहोर व्यवस्थापन	23
३.७. सार्वजनिक स्थलमा वास सुविधाहरू.....	24
३.८. पूर्ण सरसफाइ उन्मुख गरिएका क्रियाकलाप र मौजूदा अवस्था.....	25
३.९. खानेपानी तथा सरसफाइको मौजूदा प्रणाली तथा प्रविधि:.....	29
३.१०. मौजूदा प्रणालीको सुचारूपना र दिगोपनाको अवस्था.....	31
३.१०.१. खानेपानीको मर्मत अवस्था	31
३.१०.२. सरसफाइको मर्मत अवस्था.....	32
३.१०.३. धाराको अवस्था.....	32
३.१०.४. सुचारूपना र दिगोपना लेखाजोखा	34
३.११. उपभोक्ता समितिको संस्थागत व्यवस्थापन र दीगोपनाको अवस्था	36
३.१२. सम्पतिको स्वामित्व	37
३.१३. वासमा लगानी (Financing)	38
३.१४. वास क्षेत्रका चुनौतीहरू र अन्तर (Gap)	38
३.१४.१. खानेपानी	38
३.१४.२. सरसफाइ	39
३.१४.३. संस्थागत वास	39
३.१५. जलवायु परिवर्तनका असरहरू, विपद जोखिम व्यवस्थापन र चुनौतीहरू	39
४. योजना, प्रक्षेपण र लागत	41
४.१. योजनाहरूको पहिचान	41
४.१.१. नयाँ खानेपानी आयोजनाहरूको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण	41
४.१.२. नयाँ सरसफाइ आयोजनाहरूको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण	43
४.१.३. प्राथमिकता अनुरूप आयोजना र क्रियाकलापहरूको वितरण योजना	44

४.१.४. उपलब्ध स्रोतहरूको लेखाजोखा	47
४.१.५. ग्यापको पूर्ति) Bridging the Gap)	48
४.२. अनुमान सारांश) कभरेज(.....	48
४.३. लागत	53
४.३.१. लागत अनुमानको पद्धति	53
४.३.२. वास योजना लागतको सारांश	55
४.३.३. लगानी र ग्याप	66
४.३.४. लगानी पूर्ति (Bridging) को सारांश	71
४.३.५. सम्पत्तिको मूल्य	72
४.३.६. सम्पत्तिको मूल्य	74
५. वास योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमनको लागि सञ्जाल र साझा बुझाई	76
५.१. योजना कार्यान्वयन अवधारणा	76
५.२. क्षेत्रगत निकायहरूको भूमिका र जिम्मेवारीहरू	76
५.३. संस्थागत संरचना र क्षमता अभिवृद्धिका योजनाहरू	80
५.३.१. पालिकाको वास (खासस्व) संरचना	80
५.३.२. पालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (वास) कोष	80
५.३.३. संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि	80
५.४. अनुगमन संयन्त्रको स्थापना र नियमित अनुगमन योजना	82
५.५. वास योजनाको नियमित र समयबद्ध परिमार्जन व्यवस्था	83
५.६. पूरक विषय तथा सवालहरू र त्यसको संवोधनका लागि व्यवस्था	83
५.६.१. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	84
५.६.२. प्रयोगकर्ता मैत्री संरचना निर्माण	84
५.६.३. विपद जोखिम व्यवस्थापन	84
५.६.४. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन	85
५.६.५. प्राविधिक विकल्पहरू	85
६. विस्तृत वास क्रियाकलापहरू र लागत	87
६.१. समावेश गरिएका प्रतिवेदनहरू	87

चित्रहरुको सूची

चित्र 2-1: पालिकाको स्थान मानचित्र	14
चित्र 3-1: खानेपानी सेवा	19
चित्र 3-3: सरसफाइ घरधुरी	19
चित्र 3-4: शैक्षिक संस्थाका चर्पीको सेवा स्तर	22
चित्र 3-5: खानेपानीको प्रणाली तथा प्रविधि	29
चित्र 3-6: मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन विकल्पहरु	31
चित्र 3-7: धाराको प्रकार आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या	33
चित्र 3-8: सुचारूपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या	35
चित्र 3-9: दिगोपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या	35
चित्र 3-10: वास अवयवहरु	38
चित्र 4-1: खानेपानी सेवाको कभरेज र सेवा स्तर सुधार	49
चित्र 4-2: घरायसी सरसफाइको कभरेज र सेवा स्तर सुधार	49
चित्र 4-3: खर्चको प्रकारको अनुसार वासको लागत	56
चित्र 4-4: क्षेत्रगत (खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता) वासको लागत	57
चित्र 4-5: १० बर्षे खर्चको प्रकारको अनुसार वासको लागत	58
चित्र 4-6: १० बर्षे क्षेत्रगत (खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता) वासको लागत	59
चित्र 4-7: अनुमानित लगानी भिन्नता (ग्याप)	67
चित्र 4-8: लगानीमा भिन्नता (ग्याप) - लागत कम्पोनेन्ट स्तरमा	67
चित्र 4-12: वास सम्पत्ति	73

तालिकाहरूको सूची

तालिका 2-1: पालिका विवरण.....	13
तालिका 2-2: पालिकाको वडा विभाजन.....	15
तालिका 2-3: वडागत रूपमा घरधुरी र जनसङ्ख्या	16
तालिका 3-1: मौजुदा वास प्रणालीको अवस्था	18
तालिका 3-2: घरायसी स्तरमा पहुँच र सेवा स्तर.....	20
तालिका 3-3: सरसफाइ र स्वच्छताको सेवा स्तर	20
तालिका 3-4: संस्थाहरूमा कभरेज र सेवा स्तर.....	21
तालिका 3-5: शैक्षिक संस्थामा सुधारिएको खानेपानी प्रणाली	21
तालिका 3-6: शैक्षिक संस्थाको सेवा स्तर	22
तालिका 3-7: शैक्षिक संस्थाको चर्पीको सेवा स्तर.....	22
तालिका 3-8: स्वास्थ्य संस्थाको सेवा स्तर	23
तालिका 3-9: स्वास्थ्य संस्थाको अवस्था	24
तालिका 3-10: सार्वजनिक स्थलमा वासको अवस्था.....	24
तालिका 3-11: पालिकामा बितरित खानेपानीको अवस्था	29
तालिका 3-12: पालिका स्थीत सरसफाइको अवस्था	30
तालिका 3-13: मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन विकल्पहरू.....	30
तालिका 3-14: खानेपानी आयोजनाको मर्मतको अवस्था	31
तालिका 3-15: सरसफाइको मर्मतको अवस्था	32
तालिका 3-16: धाराको अवस्था	33
तालिका 3-17: सुचारूपना र दिगोपना लेखाजोखा	35
तालिका 3-18: पालिकामा उपभोक्ता संस्थाको संस्थागत विशेषता	36
तालिका 3-19: वास अवयवहरूको कूल मूल्य.....	37
तालिका 3-20: वासमा लगानीको आवश्यकता	38
तालिका 4-1: आयोजनाहरूको प्राथमिकता	42
तालिका 4-2: वास योजना औजार NWASH-MIS को प्रक्षेपण	45
तालिका 4-3: वास सेवाद्वारा जनसंख्या कभरेजको सारांश	50
तालिका 4-4: वास सेवाद्वारा जनसंख्या कभरेजको सारांश	60
तालिका 4-5: लगानीमा भिन्नता(ग्याप) – क्षेत्रगत स्तरमा	68
तालिका 4-6: तुलनात्मक रूपमा लगानी भिन्नता (ग्याप) उच्च रहेका लगानीका मुख्य १० क्षेत्र	71
तालिका 4-8: वास सम्पत्ति मूल्य	74

१. वास योजनाको परिचय

१.१. परिचय

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (खासस्व) आम मानिसहरूको आधारभूत आवश्यकता हो र यसलाई नेपालको संविधान २०७२ को धारा ३५ (४) ले मौलिक अधिकारको रूपमा व्याख्या गरेको छ। संविधानको यस प्रावधानले सबैलाई सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाइको पहुँच हुनुपर्ने निश्चितता प्रदान गरेको छ। सोही अनुरूप नेपाल सरकारले जुनसुकै समय, जो सुकैलाई र जहाँसुकै पनि प्राप्त हुने सुरक्षित, पर्याप्त, सुलभ, स्वीकार्य र गच्छे अनुसारको खासस्व सेवाको माध्यमबाट सार्वजनिक स्वास्थ्य र जीवनस्तर सुधार गर्ने प्रमुख लक्ष्य राखेको छ। यो लक्ष्य प्राप्तिमा योगदान गर्न नेपाल सरकारले खासस्व क्षेत्रगत विकास योजना (Sector Development Plan, 2016-2030) पनि तयार गरेको छ। यसै अनुरूप स्थानिय तहहरूमा पनि आ-आफ्नो क्षेत्रमा स्थानिय स्तरको खासस्व योजना तर्जुमा गर्न थालिएको छ।

सोही सन्दर्भमा बुढीगंगा नगरपालिका, बाजुराले आफ्नो पालिका क्षेत्रभित्रको सम्पूर्ण खासस्व अवस्थाको तथ्यांकहरू संकलन गरि सो को लेखाजोखा सहित सन् २०३० सम्ममा रास्ट्रले लक्षित गरेको खासस्व लक्ष्य पुरा गर्न के कस्ता आयोजना, क्रियाकलाप र गतिविधिहरू आवश्यक पर्छन् सो को पहिचान सहित यो वास योजना तयार गरेको छ। यसमा बुढीगंगा नगरपालिका का जनताको स्वास्थ्य तथा जीवनस्तर सुधारको लागि सुरक्षित, पर्याप्त, पहुँचयोग्य, स्वीकार्य, र सस्तो खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सेवाहरू - कुनै पनि समय, सबै जनतालाई र जहिले पनि उपलब्ध गराउने परिकल्पना गरिएको छ'।

खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाहरू बुढीगंगा नगरपालिका को प्राथमिकताको क्षेत्रमा परेको छ। यस वास योजनामार्फत दिगो विकास लक्ष्य (एसडीजी) र खासस्व क्षेत्रगत विकास योजना (एसडीपी) मा राखिएका प्रावधान र व्यवस्था अनुरूप नै बुढीगंगा नगरपालिका ले पनि सामूहिक सरोकारवाला दृष्टिकोण अनुसार आफ्ना क्रियाकलापहरू अघि बढाउने सोच बनाएको छ। यसै वमोजिम बुढीगंगा नगरपालिका का प्रत्येक व्यक्तिले सन् २०३० सम्म दिगो किसिमले व्यवस्थित गरिएका खानेपानी स्रोतहरूबाट दिगो, सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सेवाहरू प्राप्त गर्नेछन्' भन्ने निश्चितता यस योजनाले प्रदान गरेको छ।

थपमा, यस योजनाले पालिकालाई वास क्षेत्रमा अझ प्रभावकारि समन्वय गर्न र विकास साझेदारहरू र सरोकारवालाहरूलाई सुस्पष्ट खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (वास) नीति तयार पार्न र पालिकाको सामूहिक वास लक्ष्य हासिल गर्न तथा प्रगतिको लेखाजोखा गर्दै गन्तव्य पुरा गर्ने यात्रामा अघि बढ्न सक्षम बनाउँदछ।

बुढीगंगा नगरपालिका को वास योजनाभित्र स्थानीयस्तरको योजना तर्जुमा, लगानीको समन्वय र दृष्टिकोण (Vision) कार्यान्वयनका लागि मार्गनिर्देशन, खानेपानी र सरसफाइ सेवा प्रवाहको लागि नीतिगत उद्देश्यहरू समावेश गरिएको छ। यो योजनामा पालिकाको दीर्घकालीन (२०२०-२०३०) वास प्राथमिकताहरूका साथै एसडीपी र एसडीजीमा समावेश भए अनुसार राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय वास प्राथमिकताहरू प्रतिबिम्बित भएका छन्।

यस वास योजनाको प्रमुख विशेषताहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- प्रत्यक्ष स्रोतहरूको निर्धारण: यो प्रक्रियामा तत्कालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन अवधिमा वित्तीय आवश्यकताहरूको विभिन्न परिदृश्यहरूको लेखाजोखा समावेश गरिएको छ । यी परिदृश्यहरूले विभिन्न निकायहरूलाई कहाँ कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने भन्ने प्राथमिकता निर्धारण गर्न मद्दत गर्दछ र दोहोरोपनालाई हटाइ सीमित स्रोतहरूबाट कसरि अधिकतम प्रगति हासिल गर्ने भन्ने कुराको निश्चितता प्रदान गर्दछ ।
- सेवा स्तर: यसले पालिका भित्र मौजुदा सेवाका स्तरहरू, विशेष गरी समग्र वासको सुधारिएको सेवास्तरमा पहुँच कति प्रतिशत जनसंख्याको छ साथै सुरक्षित खानेपानीमा तथा सरसफाइ सेवामा पहुँच नपुगेको जनसंख्याको प्रतिशत कति छ सो पनि दर्शाउँछ ।
- उत्तरदायित्व र सुशासनमा वृद्धि: यस योजनाले वास क्षेत्रमा समग्र पालिकाको प्रगतिको लेखाजोखालाई अनुगमन गर्न र रिपोर्टिङ गर्न सजिलो बनाउँदछ ।
- पालिका योजना तर्जुमा: यस वास योजनाले पालिकाको सम्पूर्ण विकास योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई अझ प्रभावकारि बनाउँछ ।

संक्षेपमा यस वास योजनाले बुढीगंगा नगरपालिकाको समग्र वास क्षेत्रमा नीति र कार्यक्रमगत कार्यान्वयनको लागि स्पष्ट रूपरेखा र लक्षित गन्तव्य सहितको मार्गदर्शन प्रदान गर्दछ ।

१.२. उद्देश्यहरू

बुढीगंगा नगरपालिकाको यो खासस्व योजना तयार पार्नुको प्रमुख उद्देश्य स्थानीय पालिका क्षेत्रमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको मौजुदा स्थिति पत्ता लगाइ सो बाट बँचीत समुदाय तथा क्षेत्रको लागि वास (खासस्व) सेवाको सुनिश्चितता र सेवामा स्तरीकरण प्रदान गर्नु रहेको छ । बुढीगंगा नगरपालिकामा विद्ध्यमान स्रोतहरूको औचित्यपूर्ण तथा समतामूलक वितरण र समस्याको दिगो समाधान सहितको यो योजना निर्माण नै यसको प्रमुख प्रतिफल हो ।

यस वास (खासस्व) योजनाको विशिष्ट उद्देश्यहरू निम्न प्रकार रहेका छन् ।

१. पालिका भित्रका खानेपानीका विद्ध्यमान स्रोतहरू तथा मौजुदा खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धि संरचना/ सुविधाहरूको लगत समकलन गरी तथ्यांकको आधाररेखा (baseline) तयार गरी अभिलेखन गर्ने ।
२. पालिका क्षेत्रभित्रका सेवा नपुगेका स्थान र पहुँच बाहिरका समुदायमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाको पहिचान र सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता सहित अल्पकालिन, मध्यकालिन र दीर्घकालीन रणनीतिक योजना तयार पार्ने ।
३. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतासंग अन्तर्सम्बन्धित विषयवस्तुहरू, जस्तै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिता (Gender Equality and Social Inclusion), जलवायु परिवर्तन अनुकूलन (Climate Change Adaptation), विपद जोखिम व्यवस्थापन (Disaster Risk Refuction) आदीलाई महत्व दिँदै स्रोत परिचालन र प्रवर्द्धन योजना तयार पार्ने ।
४. पालिका क्षेत्रभित्रका वास सेवा विस्तार तथा सेवा स्तरोन्नति सहित निश्चित समयवधिमा दिगो विकास लक्ष्यले तोकेका क्षेत्रगत सूचकहरू पुरा गर्न प्रतिवद्धता सहितको रणनीतिक योजना तयार पार्ने ।
५. वास (खासस्व) योजनासंग अन्य विषयगत योजनाहरूलाई एकिकृत गर्नको निम्ति पालिकाको संस्थागत सुदृढिकरण कार्य योजना सहित सहजीकरण गर्ने ।

६. पालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको वार्षिक योजना तथा बजेट निर्माण गर्न सहजीकरण गर्ने ।
७. पालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) लाई एकरूपता प्रदान गर्ने ।

माथिका उद्देश्यहरू परिपूर्ति गर्न तर्जुमा गरिएको यो वास (खासस्व) योजना नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि, कार्यकारी निकाय तथा प्राविधिक, स्थानीय समुदाय र विषयविज्ञहरू सहित स्थानिय आवश्यकता प्रतिविम्बित हुने गरि समतामूलक र सहभागितात्मक विधिद्वारा आयोजनाहरूको प्राथमिकिकरण गरि बुढीगंगा नगरपालिका कार्यपालिकाका द्वारा प्रमाणिकरण गरिएको छ ।

१.३. औचित्य

यो वास योजनालाई तलका बुँदाहरूको आधारमा बुढीगंगा नगरपालिकाको नीतिगत प्रतिवेदनको रूपमा लिन सकिन्छ ।

- **सन् २०३० को अन्तसम्म** पालिकाको **खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा लक्ष्य सहितको मार्गदर्शन योजना:** यसले खासगरी बुढीगंगा नगरपालिकाको वास क्षेत्रको बारेमा विस्तृत र सपष्ट दृष्टिकोण सहित मुख्य समस्याहरूको विश्लेषण र बृहत् खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता क्षेत्रका तय गरिएका उद्देश्यहरूको आधारमा नागरिकहरूलाई सेवा प्रदान गर्न पालिकाको समग्र वास व्यवस्थापनमा सुधार गर्नेछ । यसले सबैका लागि खानेपानी र सरसफाइ लाई प्राप्त गर्न पालिकालाई आवश्यक लगानी निर्धारण गर्न सहयोग गर्ने छ । साथै सन् २०३० सम्म वास सेवालाई सबैको पहुँचमा पुऱ्याउन पालिकाले जुटाउन र व्यवस्थापन गर्न सक्ने स्रोतहरू र लगानी निश्चित गर्न सहयोग पुऱ्याउने छ ।
- **पैरवीको लागि सहयोग:** यो वास योजनाले पालिकालाई आन्तरिक र बाह्य सहयोगको लागि पैरवी गर्न र यसको औचित्य पुष्टि गर्न तथा आफ्नो पक्ष बलियो बनाउन सहयोग पुऱ्याउने छ । यसको आधारमा पालिकाले महत्वपूर्ण र प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरूको आयोजना प्रस्ताव तयार पारि सो को औचित्य पुष्टि गरि लगानी बढाउनको लागि अवसर प्रदान गर्नेछ ।
- **क्षेत्रगत व्यवस्थापन:** बुढीगंगा नगरपालिकाको यो वास योजना समग्र उद्देश्य र सूचकहरूको आधारमा तयार गरिएको छ र यो पालिका भित्रको वासको क्षेत्रगत व्यवस्थापन र अनुगमनको लागि एउटा महत्वपूर्ण आधार हुनेछ ।
- **क्षेत्रगत समन्वय र सहकार्य:** यो वास योजना पालिका भित्रका सबै वास सरोकारवालाहरू र अन्य मुख्य क्षेत्रगत योजना तर्जुमा समूहसंगको छलफल र सहकार्यबाट तयार गरिएको हो । त्यसकारण यसले क्षेत्रगत समन्वय र सहकार्यलाई प्रभावकारी तथा कुशल सहजीकरण र सबल गराउन मुख्य भूमिका निभाउने अपेक्षा गरिएको छ । यसले पालिका भित्रका मुख्य सरोकारवालाहरू (गैर सरकारी संस्था, निजी क्षेत्र, समुदायमा आधारित संस्था आदिको) पहिचान गर्न सहयोग गर्नेछ जसले गर्दा पालिकालाई वास सेवा सुधारमा सहयोग पुग्ने छ ।

१.४. विषयगत क्षेत्र (Scope)

यो वास योजना निम्नलिखित विषयगत क्षेत्रहरूमा केन्द्रित रहेको छ:

- **खानेपानी र खानेपानी गुणस्तर** - यस योजनाले सन् २०३० सम्म बुढीगंगा नगरपालिकाको सबै घरधुरिमा दिगो आधारभूत खानेपानी सेवाहरूको पहुँच पुऱ्याउन सहयोग गर्दछ । यसले खानेपानी र खानेपानी गुणस्तर सेवा प्रवाहको ढाँचा, लागत उठतीको लागि वित्तीय संयन्त्र र उद्देश्य तथा निर्धारित लक्ष्यहरू प्राप्तिको लागि रणनीतिक कार्यहरू पनि परिभाषित गरेको छ ।
- **सरसफाइ तथा स्वच्छता** - यसले सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा सन् २०३० सम्ममा बुढीगंगा नगरपालिकाको भरपर्दो वातावरणीय सेवाहरूमा पहुँच वृद्धि र सुधार गर्ने उद्देश्य राख्दछ । यसले सरसफाइ तथा

स्वच्छता सेवा प्रवाहको ढाँचा, लागत उठतीको लागि वित्तीय संयन्त्र र उद्देश्य तथा निर्धारित लक्ष्यहरू प्राप्तिको लागि रणनीतिक कार्यहरू पनि परिभाषित गरेको छ ।

- विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था र सार्वजनिक स्थानहरू - यसले बुढीगंगा नगरपालिका भित्रको सबै शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्थाका साथै बजार तथा अन्य सार्वजनिक स्थलहरूमा उन्नत सरसफाइ सेवा र आधारभूत स्वच्छता सेवा प्राप्तिसमा सहयोग पुऱ्याउँछ ।
- ठोस फोहोर - यसले बुढीगंगा नगरपालिका भित्र सन् २०३० सम्म ठोस फोहोरको व्यवस्थापनमा सुधार गर्न सहयोग पुऱ्याउँछ ।
- क्षमता अभिवृद्धि - वासको क्षेत्रमा पालिकाको क्षमता अभिवृद्धि गरि प्रभावकारी रूपमा योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कनको लागि उपभोक्ता समिति र पालिकाको भूमिका सबल बनाउने तथा सो का निम्ति आवश्यक तालिम, अभिमुखीकरण र क्षमता अभिवृद्धिका निम्ति अन्य स्रोतहरूको पहिचान गरि सो जुटाउन र व्यवस्थापन गर्न यस वास योजनाले सहयोग पुऱ्याउँछ ।
- समतामूलक वितरण र समावेशीता - वास सेवा प्रवाहमा विद्यमान असमानतालाई न्यूनिकरण गरि पालिका क्षेत्र भित्रका सेवा विमुख जनताहरूमा कसरी सेवा प्रवाहको समतामूलक वितरणको सुनिश्चितता प्रदान गर्ने भन्ने बारे यस वास योजनाले व्याख्या गर्दछ ।

१.५. वास योजना तर्जुमा बिधि र प्रक्रिया

यो वास (खासस्व) योजना ऋङ्खलाबद्ध कृयाकलापहरूमा आधारित प्रकृयाहरूलाई अवलम्बन गरि चरणबद्ध योजना तर्जुमा बिधिहरू प्रयोग गरि तयार गरिएको हो ।

यो प्रकृयाको सुरुवात बुढीगंगा नगरपालिका ले आफ्नो पालिका क्षेत्रको वास (खासस्व) योजना तर्जुमा गर्ने सोच र निर्णय संगसंगै भयो । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा तथ्यांक संकलनका लागि प्रयोग गरिएको प्रविधि मोबाइलमा आधारित एनवास (NWASH) एपको प्रविणता पूर्वक प्रयोग गर्न आवश्यक तालिम तथा अन्य प्राविधिक र वित्तीय सहयोग खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागले पुऱ्यायो । पालिका तथा समुदायहरूलाई सहभागितामूलक तवरले सादन स्रोतहरूको लेखाजोखा तथा योजना प्रकृयामा सहजीकरण तथा टेवा पुऱ्याउनको लागि योजना तर्जुमा प्रक्रियामा संलग्न बिज्ञहरूको भूमिका रह्यो । यो योजना प्रक्रियाका सबै चरणहरू बुढीगंगा नगरपालिकाकै समन्वय र संलग्नतामा सम्पन्न भएका हुन् । यो योजनाको स्वामित्व र कार्यान्वयनका लागि पालिकाको प्रतिबद्धताको सुनिश्चितता भइसके पछि सो का लागि आवश्यक भौतिक, वित्तीय र मानविय स्रोत साधनको परिचालन पनि पालिकाबाट भयो ।

वास योजनाको तयारीमा पालिकाका राजनीतिक प्रतिनिधिहरू, नगर प्रमुख, उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, नगर कार्यपालिकाका सदस्यहरू / सरोकारवाला तथा पालिकाका वास कर्मचारीहरू, योजना एकाइका कर्मचारीहरू आदिको संलग्नता रहेको थियो । पालिकाभित्र वासका सबै मुख्य सरोकारवालाहरूलाई यस योजना प्रक्रियामा स्थान दिइएको छ । प्राविधिक र सामाजिक तथा संस्थागत सूचना र तथ्यांकहरू संकलन सहभागितामूलक बिधिहरू (Participatory Approach) प्रयोग गरि गरिएको थियो । नेपाल सरकार, खानेपानी मन्त्रालय, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागद्वारा तयार गरिएको NWASH मोबाइल एप्स विधि अवलम्बन गरी सूचना संकलन गरियो । बुढीगंगा नगरपालिकाको यो वास योजना स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा व्यवस्था गरिएको योजना तर्जुमा प्रक्रिया लाई अवलम्बन गर्दै राष्ट्रिय योजना तर्जुमा नीति र प्रक्रियाहरूसंग समेत मिल्ने

गरि तयार गरिएको हो ।

यो प्रक्रियामा मुख्य तीन चरणहरू अनुसरण गरिएको थियो । यी चरणहरू मोटामोटी रूपमा व्याख्या गरिएका छन् । वास योजना तयारी प्रक्रियालाई “वास योजना तर्जुमा मार्गदर्शन” अनुरूप नै व्याख्या गरिएको छ ।

१.५.१. खासस्व योजनाको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र आवश्यक जनशक्ती व्यवस्थापन

बुढीगंगा नगरपालिकाले नेपाल सरकार, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागद्वारा प्रस्तावित ढाँचा अनुरूप नै यो खासस्व योजनाको तयारी गरेको हो । सो ढाँचामा प्रस्तावित विषयवस्तु तयारीका लागि फिल्ड सर्वेक्षण को रूजु सूची र प्रश्नावलीहरूका अलावा नेपाल सरकार, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागद्वारा तयार गरिएको N-WASH मोबाइल एप्स विधि अवलम्बन गर्ने गरी सूचना संकलन विधि तय गरिएको थियो ।

यस पश्चात खानेपानी आयोजना, विद्यालय र स्वास्थ्य संस्था, घरधुरी एवं समुदाय स्तरको वास सम्बन्धि विस्तृत सूचना संकलनका लागि पालिकासंगको समन्वयमा प्राविधिक ज्ञान एवं खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता क्षेत्रमा अनुभव हासिल गरेका फिल्डमा सर्वेक्षणका लागि खटिने गणक छनोट गरी मोबाइल एप्सबाट N-WASH तथ्यांक संकलन सम्बन्धि तीन दिनको तालिम संचालन गरिएको थियो । उक्त तीन दिनका तालिम पश्चात गणकहरूलाई उपरोक्त क्षेत्रका सूचनाहरू संकलनका लागि परिचालन गरिएको थियो ।

१.५.२. मौजुदा वास सेवा तथा संरचनाहरूको तथ्यांक संकलन, लेखाजोखा र मस्यौदा

तथ्यांक संकलनका लागि तपसिलका कामहरू गरिएको थियो ।

- पालिकामा उपलब्ध सन्दर्भ सामग्रीहरू जस्तै नगरपालिकको बस्तुगत विवरण, पालिकाको website र पालिकामा विगतमा विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाद्वारा संकलन गरेको सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धि तथ्यांक र प्रगति प्रतिवेदन अध्ययन गरिएको थियो ।
- खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन आयोजना (NMIP) द्वारा तयार पारिएको देशभरिको वास खानेपानी आयोजनाहरूको सूचिलाई सुन्दर बजार पालिकामा पनि मौजुदा खानेपानी आयोजनाहरूको सूचना तथा तथ्यांक संकलन गर्न प्रयोग गरियो ।
- पालिका क्षेत्रभरिका शत प्रतिशत खानेपानी र सरसफाइसंग सम्बन्धित विद्यमान भौतिक संरचनाहरूको सबै

अवयवहरू	स्याम्पलहरू
खानेपानी प्रणालीहरू	सबै
खानेपानी उपभोक्ता तथा सरसफाइ समिति	सबै
ट्युबवेलहरू	10%
घरायसी सरसफाइ	10%
सरसफाइ सुविधाहरू (FSM, SWM, Sewerage with WWTP)	सबै
विद्यालयहरूमा वास सुविधाहरू	सबै
स्वास्थ्य संस्थाहरूमा वास सुविधाहरू	सबै
सार्वजनिक स्थलहरूमा वास सुविधाहरू	सबै

प्राथमिक तथ्यांकहरू GIS मा आधारित वेब NWASH <http://nwash.mows.gov.np/dashboard> र सम्बन्धित Application (अनुसूची १) को उपयोग गरिएको थियो ।

- सबै संचालित खानेपानी आयोजनाहरूको दिगोपना सम्बन्धि तथ्यांक तथा सूचनाहरू पनि NWASH मोबाइल एप्सकै माध्यमबाट संकलन र लेखाजोखा गरियो ।
- घरपरिवार तहको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको वर्तमान अवस्थाको सूचनाहरू संकलन गर्न १० प्रतिशतको अन्तरालमा ९० प्रतिशत Confidence level हुने गरि नमुना संकलन (Random Sampling Method) विधिबाट सूचनाहरू संकलन गरियो ।
- शत प्रतिशत विद्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा पुगि खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धि मौजुदा अवस्था NWASH मोबाइल एप्सको माध्यमबाट र भावि योजनाहरू सम्बन्धि सूचना पनि सोहि एप्स प्रयोग गरि प्राथमिक स्रोतकै माध्यमबाट संकलन गरियो ।
- समुदायको ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापन, मानव दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन गरि स्रोतको पुनःप्रयोग सम्बन्धि सूचनाहरू NWASH मोबाइल एप्स र समुदाय तहमा छलफल तथा अवलोकन गरि संकलन कार्य गरियो ।
- खानेपानीको पहुँचबाट वन्धित भएका समुदायको खानेपानीको सम्भावित स्रोतहरू र तिनको वर्तमान अवस्था (क्षमता, गुणस्तर) र भविष्यमा स्तरोन्नति गर्न सकिने अवस्थाको समेत आंकलन गरियो ।
- अन्य विकास साझेदारहरूको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रमहरूको विवरणहरू संकलन गरियो ।

यि सबै सूचना तथा तथ्यांकहरूको संकलनले पालिकामा वास सेवाहरूको प्रावधानको मौजुदा अवस्थालाई स्पष्ट देखायो र यसको लेखाजोखा पछि पालिकाको समग्र वासको अवस्थामा सन् २०३० सम्ममा लक्षित उपलब्धि हासिल गर्न के कति र कहाँ नयाँ आयोजनाहरू थप गर्नु पर्दछ र के कस्ता स्रोतहरूको व्यवस्था गर्नुपर्दछ भन्ने खाका तयार भयो । यसका लागि पालिकाको वर्तमान वास अवस्थाको स्पष्ट जानकारी सहित वर्तमान अवस्था र २०३० सम्मको परिदृश्य विचको ग्याप विश्लेषण गरिएको थियो र वास कभरेज र सेवा स्तर सुधारको लागि के/के कुराहरू आवश्यकता छ पहिचान गरिएको थियो ।

सरोकारवालाहरूको लागि एउटा Visioning कार्यशाला आयोजना गरिएको थियो । यो कार्यशाला वास योजना तर्जुमा कार्यशालाको रुपमा आयोजना गरिएको थियो । जसमा पालिका स्थानीय सरकार, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, वास संस्था लगायतका व्यक्तिहरू सहभागी थिए । सो कार्यशाला वासको अवस्था विश्लेषण, पालिका स्तरमा वास सेवाहरूको वितरण, व्यवस्थापन र सहयोगको वातावरणलाई बुझ्नको लागि आयोजित गरिएको थियो । छलफलले वास योजनाको लागि मौजुदा वास सेवा संरचनाको तथ्याङ्क र सन्दर्भ विश्लेषण गरी वास योजनाको लागि आधार तयार गऱ्यो । यस कार्यशालाले वर्तमान वास सुशासन, वित्तीय ग्याप पहिचानको स्थिति, यी मुद्दाहरूसँग सम्बन्धित चुनौतिहरू र प्रमुख निष्कर्षहरूको सारांश प्रस्तुत गऱ्यो । यस कार्यशालामा वास सेवा प्रवाह, सञ्चालन तथा सेवा प्रवाहका मुद्दाहरू र मुख्य अवसर, सफलताका कारकहरू र चुनौतीहरूको बारेमा पनि छलफल गरिएको थियो ।

राष्ट्रिय योजनामा वास औजारलाई मूल-प्रवाहको औजार बनाउन, आधारभूत जानकारीको रूपमा

प्रोफाइलको सम्भाव्य प्रयोग गर्न र विकास नीति र कार्यक्रमहरूमा आधारभूत जानकारीको रूपमा यी सूचनाहरू प्रयोग गर्नको लागि पनि यो कार्यशाला आयोजना गरिएको थियो । यो कार्यशालाले पूर्ण वास कभरेज र सेवा स्तर सुधारको लागि आवश्यकता, भिजन, परिभाषित परिणाम, रणनीति, कार्यान्वयन व्यवस्था र कोष संयन्त्रको स्थापना गर्‍यो ।

मोबाइल एप्स, समुहगत छलफल, रुजु सूचिको आधारमा संकलन गरिएका सूचना तथा तथ्यांकहरूलाई NWASH MIS को सहयोगमा प्रशोधन तथा विश्लेषण गरियो । तत्पश्चात निर्धारित लक्ष्य हासिल गर्न हालको विद्यमान अवस्था र पुगु पर्ने स्थान विचको अन्तरको चर्चा गर्दै स्पष्ट नीति, कार्यक्रम, बजेट र साझेदारहरूका बीचको सहकार्यको योजना सहितको नेपाल सरकार, खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागबाट सिफारिस गरिएको ढाँचामा सन् २०२०-२०३० सम्मको लागि वास (खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता) योजनाको मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरियो ।

यो प्रक्रियाले निम्न चरणहरू अनुसरण गरेको थियो:

- क) पालिकाको आवश्यकता प्राथमिकीकरण गर्ने र २०२०-२०३० को लागि वित्तीय आवश्यकता निर्धारण गर्ने ।
- ख) निम्न आधारमा तिनीहरूको क्षमता लेखाजोखा गर्ने अ) महसुल र शुल्क आ) स्व-लगानी इ) कर ई) हस्तान्तरण (Transfer) ।
- ग) यो समयावधिको लागि वित्तीय अपुग अनुमानित गर्ने र व्यापार, शेयर, इक्विटी र बोनडसद्वारा अपुग लगानी पूर्ति गर्ने तरिकाहरू पत्ता लगाउने ।

१.५.३. योजना प्रमाणीकरण कार्यशाला

यो कार्यशालाको उद्देश्य “बुढीगंगा नगरपालिकाको मस्यौदा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना (२०२०-२०३०)” लाई प्रमाणीकरण गर्नु थियो । कार्यशालाले योजनामा समावेश गरिएका सूचना र तथ्याङ्कको प्रमाणीकरण र समीक्षा गरेको थियो । विशेषगरी, कार्यशाला निम्न मुख्य क्षेत्रहरूमा केन्द्रित थियो ।

- प्रत्येक अध्यायको सामाग्री, तथ्याङ्कीय सूचक, रणनीतिक खाकाको सूचना र विश्लेषणात्मक पाठको सन्दर्भमा;
- आगामी बाटो र कार्ययोजना; यसमा योजनाको कार्यान्वयन चरणहरू, अनुगमन संयन्त्र, प्रोफाइल अद्यावधिक गर्ने समयावधि, आवश्यक फर्म्याटहरू र यो योजनालाई राष्ट्रिय तथ्याङ्कको अंशको रूपमा कसरी व्यवस्थापन, संग्रहण र सुरक्षण गर्न सकिन्छ आदि ।
- प्रस्तावित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाका दूरदृष्टी, परिलक्ष्य, लक्ष्य, रणनीति, अन्य विकास साझेदारहरूको संलग्नता, पालिकाको खासस्व कार्यक्रमहरूको बजेट, जलवायु परिवर्तनका असर र अनुकूलन योजना, विपद व्यवस्थापनका योजना, संस्थागत क्षमता छलफलका अलावा प्राप्त सूचना र तथ्यांकहरूको पुष्टीकरण;

१.६. योजना तर्जुमाको लागि वास सूचकहरू

यस वास योजनाले ‘Joint Monitoring Programme (JMP)’ द्वारा दिगो विकास लक्ष्यहरूको लागि खानेपानी तथा सरसफाइमा अनुगमन स्तरलाई बढाउन र सरल बनाउन विकास गरेको ‘सेवा लिस्त्रो (Ladder)’ को आधारमा

पालिका भित्रको बास सेवाको वर्गिकरण गरेको छ । यसले स्थापित स्रोतको वर्गिकरण मात्रै गर्दैन, दिगो विकास अनुगमनलाई निरन्तरता पनि प्रदान गर्दछ । यसै अनुरूप बास अन्तर्गत निम्न सेवाहरूलाई निम्नानुसारका सूचकका आधारमा परिभाषा सहित वर्गिकरण गरिएको छ ।

१.६.१. खानेपानी

सेवा स्तर	परिभाषा
सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको खानेपानी	सुधारिएको स्रोतबाट घर आँगनमै चाहिएको समयमा उपलब्ध; दिसाजन्य जीवाणु र रासायनिक प्रदूषण रहितको खानेपानीको सुविधाहरू
आधारभूत स्तरको खानेपानी	सुधारिएको स्रोतबाट उपलब्ध; घर आँगनदेखि धारासम्म जान आउन र पालो पर्खन समेत गरी ३० मिनेटको दूरीमा उपलब्ध खानेपानीको सुविधाहरू
सीमित स्तरको खानेपानी	सुधारिएको स्रोतबाट उपलब्ध; घर आँगनबाट धारासम्म जान आउन र पालो पर्खन समेत गरी ३० मिनेटभन्दा बढीको दूरीमा उपलब्ध खानेपानीको सुविधाहरू
सुधार नभएको खानेपानी	असुरक्षित इनार वा मूल (स्प्रिङ) बाट उपलब्ध खानेपानीको सुविधाहरू
खानेपानी सेवा नभएको	खोला, बाँध, ताल, पोखरी नदी, नहर वा सिँचाइ नहरबाट सिधा खानेपानी सङ्कलन गरिएको सुविधाहरू

१.६.२. सरसफाइ

सेवा स्तर	परिभाषा
सुरक्षित व्यवस्थापन सहितको सरसफाइ	एक घर एक चर्पीको अवधारणामा आधारित; दिसाको स्थलगत वा अफ-साइट ढुवानी गरी सुरक्षित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको सरसफाइ सुविधाहरूको प्रयोग
आधारभूत सरसफाइ	एक घर एक चर्पीको अवधारणामा दिसाको सुरक्षित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको सरसफाइ सुविधाहरू
सीमित सरसफाइ	दुई वा दुईभन्दा बढी घरधुरीले प्रयोग गरी दिसाको सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको सरसफाइ सुविधाहरू
सुधार नभएको	स्ल्याब, प्लेटफर्म नभएको खाल्डे चर्पी, तैरिएको, बाल्टिन चर्पीको सुविधाहरू

सरसफाइ	
खुला दिसायुक्त	खेत, बारी/जमिन, जङ्गल, झाडी, पानीमा, समुद्री तटमा दिसा विसर्जन

१.६.३. स्वच्छता

सेवा स्तर	परिभाषा
आधारभूत स्वच्छता	परिसरमा साबुन पानी सहितको हात धुने सुविधा भएको
सीमित स्वच्छता	परिसरमा साबुन पानी बिनाको हात धुने सुविधा भएको
स्वच्छता सुविधा नभएको	परिसरमा हात धुने सुविधा नभएको

१.६.४. विद्यालयमा वास सुविधाहरू

सेवा स्तर	खानेपानी	सरसफाइ	स्वच्छता
उन्नत	चाहेको अवस्थामा उपलब्ध, सबैको पहुँचमा रहेको, खानेपानी गुणस्तर परीक्षणको आधारमा दिसाजन्य जीवाणु रहित र रासायनिक प्रदूषण रहित खानेपानीको उपलब्धतालाई समावेश गर्न सकिने (राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने)	सबैको लागि पर्याप्त सरसफाइका सुविधाहरूको उपलब्धता, सफाइको निरीक्षण भएको, महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन उपयुक्त सुविधाहरूको उपलब्धता समावेश गर्न सकिने (राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने)	सबैका लागि अत्यावश्यक अवस्थामा हात धुने सुविधाहरूको उपलब्धता, महिनावारी स्वच्छताको शिक्षा र साधनहरू वितरण भएको (राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने)
आधारभूत	विद्यालयमा सुधारिएको स्रोतबाट खानेपानीको उपलब्ध भएको	विद्यालयमा लैङ्गिक-मैत्री र प्रयोग गर्न सकिने अवस्थाको सुधारिएको	साबुन पानी सहितको हात धुने सुविधाहरू भएको

		सुविधाहरू भएको	
सीमित	सुधारिएको स्रोत (पाइपबाट खानेपानी, संरक्षित कुवा/मूल/ स्प्रिङ, वर्षात् को पानी, बोटलको पानी); तर सर्वेक्षणको समयमा पानीको उपलब्धता नभएको	सुधारिएको सुविधाहरू (फलस/पोअर, स्ल्याब सहितको खाल्डे र कम्पोस्टिङ चर्पी); तर लैङ्गिक-मैत्री नभएको वा प्रयोग गर्ने अवस्थामा नरहेको	पानी भएको तर साबुन नभएको हात धुने सुविधाहरू भएको
सेवा नभएको	खानेपानी नभएको वा सुधार नभएको स्रोत (संरक्षण नगरिएको कुवा/मूल/ स्प्रिङ, सतहको पानी ट्याङ्करबाट ल्याएको)	शौचालय नभएको वा असुरक्षित सुविधाहरू (खाल्डे चर्पी, स्ल्याब वा प्लेटफर्म नभएको चर्पीहरू, तैरिएको चर्पी, बाल्टिन चर्पी)	हात धुने सुविधाहरू नभएको विद्यालय वा पानी सहितको हात धुने सुविधा नभएको

१.६.५. स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधाहरू

सेवा स्तर	खानेपानी	सरसफाइ	स्वच्छता	स्वास्थ्य संस्थामा फोहोर व्यवस्थापन	वातावरणीय सफाइ
उन्नत	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने	राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषित गरिने
आधारभूत	सुधारिएको स्रोतबाट घर आँगनमा खानेपानीको उपलब्धता	प्रयोग गर्न योग्य सुधारिएको सरसफाइ सुविधाहरू र कम्तीमा एउटा चर्पी कर्मचारीलाई छुट्टाइएको; कम्तीमा एउटा लैङ्गिक-मैत्री महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको लागि छुट्टाइएको र कम्तीमा एउटा चर्पी अपाङ्ग-मैत्री भएको	प्रयोग गर्न योग्य हात धुने (पानी र साबुन/वा र अल्कोहलमा आधारित हात सफा गर्ने वस्तु) सुविधा संस्थामा भएको र ५ मिटरको दूरीभित्र चर्पीको सुविधा भएको	कम्तीमा तीन गोटा फोहोर फाल्ने भाँडोमा फोहोर छुट्टाइएको र धारिलो र सङ्क्रामक फोहोर प्रशोधित वा सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको	सरसफाइको आधारभूत प्रोटोकल भएको र सरसफाइ गर्ने जिम्मेवारी पाएका कर्मचारीले तालिम प्राप्त गरेको
सीमित	सुधारिएको स्रोतबाट घर आँगनदेखि ५०० मिटरको दूरीमा खानेपानीको उपलब्धता तर आधारभूत स्तरको आवश्यकताहरू पुरा नभएको	कम्तीमा एउटा सुधारिएको सरसफाइ सुविधा भएको, तर आधारभूत सेवाको सबै मापदण्ड पुरा नभएको	उपचार स्थानमा वा चर्पीमा प्रयोग गर्न सकिने अवस्थाको हात धुने सुविधाहरूको उपलब्ध भएको वा दुबै मध्ये एक भएको	सीमित छुट्टाउने र वा धारिलो र सङ्क्रामक फोहोरको विसर्जन वा प्रशोधन गर्ने, तर आधारभूत स्तरको सेवाको मापदण्ड पुरा नभएको	सफाइ प्रोटोकल भएको र वा कम्तीमा केही कर्मचारीले सरसफाइ सम्बन्धी तालिम प्राप्त गरेको
सेवा नभएको	खानेपानीको असुरक्षित स्रोत जस्तै इनार, कुवा वा खोला वा सतहको पानी;	चर्पीका सुविधाहरू असुरक्षित (स्ल्याब र प्लेटफर्म बिनाको खाल्डे चर्पी, तैरिएको चर्पी, बाल्टिन	उपचार स्थानमा वा चर्पीमा प्रयोग गर्न हुने अवस्थामा हात	छुट्टै फोहोर फाल्ने भाँडो र वा धारिलो र सङ्क्रामक फोहोरको	सफाइ प्रोटोकल नभएको र कर्मचारीहरूले सफाइ तालिम

वा सुधारिएको स्रोत घर आँगनबाट ५०० मिटरको दूरीको धारा वा त्यो धारामा पानीको सुविधा नभएको	चर्पीहरू) वा चर्पीको सुविधा नै नभएको	धुने सुविधाहरू नभएको	सुरक्षित विसर्जन/ प्रशोधन गर्ने सुविधा नभएको	प्राप्त नगरेको
---	--------------------------------------	----------------------	--	----------------

१.७. वास योजना तर्जुमा औजार को रुपमा एनवास (NWASH Mobile Apps)

बुढीगंगा नगरपालिकाले वास योजना तर्जुमा औजार को रुपमा प्रयोग गरेको एनवास (NWASH Mobile Apps) वेबमा आधारित योजना तर्जुमा औजार हो । यसले पालिका स्तरमा पूर्ण रूपमा वास कभरेज प्राप्त गर्न आवश्यक योजना र लागत तयार गर्दछ । यो औजार प्रयोगको लागि (<http://nwash.mows.gov.np/dashboard>) मा उपलब्ध छ । यसले सन् २०२०-२०३० सम्मको निम्ति प्रस्तावित आयोजना र कार्यक्रमहरूको विस्तृत लागत र मात्राको स्पष्ट प्रस्तुति समेत प्रदान गर्दछ । यो औजार प्रयोग गर्न तलका शर्तहरू पुरा गर्नु पर्नेछ ।

१. खानेपानी मन्त्रालयको अधिकार प्राप्त (UserName र Password) व्यक्तिले यो औजारको प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।
२. मौजुदा वास सेवा तथा संरचनाहरूको तथ्यांक संकलन, लेखाजोखा र मस्यौदा १.५.२ अनुसार गर्नुपर्दछ ।
३. भिजनिङ कार्यशाला (Visioning Workshop) तथा रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशाला सञ्चालन गर्न यो औजारलाई राम्रोसँग बुझेको, सहजीकरण सीप भएको सहजकर्ता को आवश्यक पर्दछ ।

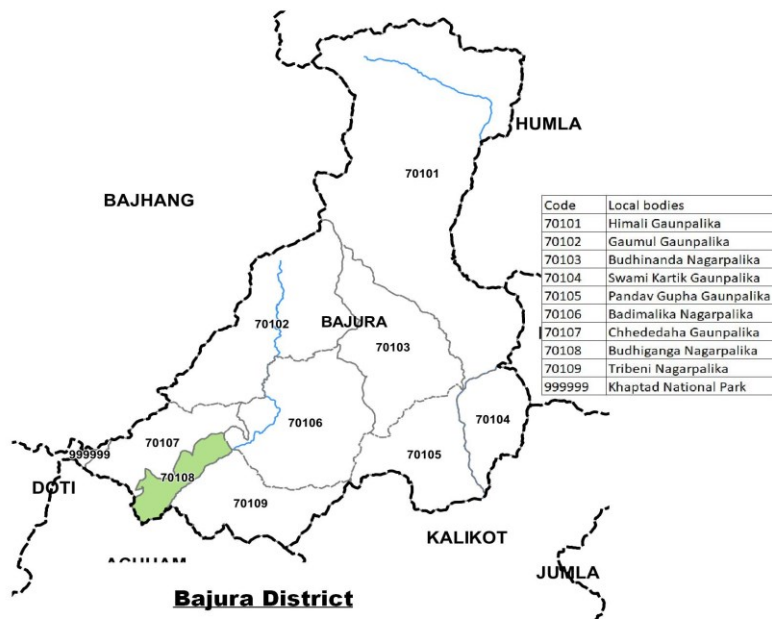
२. बुढीगंगा नगरपालिका

२.१. भौगोलिक अवस्थिति र बनौट

बुढीगंगा नगरपालिका सुदूरपश्चिम प्रदेश, बाजुरा जिल्लामा अवस्थित छ । सन् २०११ को जनगणना सर्वेक्षण अनुसार बुढीगंगा नगरपालिकामा कुल घरधुरी ४२७७ तथा पुरुष ९९७५ र महिला ११७०२ गरि कुल जनसंख्या २१६७७ रहेको छ । यस पालिकाको क्षेत्रफल ५९.१९ बर्ग कि.मी रहेको छ ।

तालिका 2-1: पालिका विवरण

क्र. सं.	परामिति	विवरण
१	नगरपालिकाको नाम	बुढीगंगा नगरपालिका
२	कोड सङ्ख्या	७०१०८
३	स्थान/ठेगाना	बाजुरा, सुदूरपश्चिम प्रदेश
४	नगरपालिकाको जम्मा जनसङ्ख्या	२१६७७
५	नगरपालिकामा जम्मा घरधुरी	४२७७
६	नगरपालिकामा पाइप सञ्जालको खानेपानी सुविधाबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	२१८२१
७	नगरपालिकामा पाइप सञ्जालको खानेपानी सुविधाबाट लाभान्वित घरधुरी	३८४१
८	खानेपानी सुविधाको पहुँच (जनसङ्ख्या %)	१००.६६
९	खानेपानी सुविधा पहुँचको घरधुरी (घरधुरी %)	८९.८१
१०	चर्पीको पहुँच पुगेको घरधुरी	३८७०
११	सरसफाइ सुविधाको पहुँच (घरधुरी %)	८९.८१
१२	२०२०-२०३० को लागि जम्मा बास लागत	१२०८७८८१७४

Budhiganga Nagarpalika (70108)

चित्र 2-1: पालिकाको स्थान मानचित्र

२.२. भू-उपयोग तथा वातावरण

बुढीगंगा नगरपालिकाको कुल ५९.२१ वर्ग किमी क्षेत्रफल मध्य ३०.० बर्ग किमी (५२ प्रतिशत) भू-भाग खेतीयोग्य जमिनले ओगटेको छ भने ११.२५ बर्ग किमी (१९ प्रतिशत) भू-भाग बन जंगल ले ढाकेको छ १०.६५ बर्ग किमी (१८ प्रतिशत) बुढ्यान जंगल रहेको छ भने बाँकि जमिन चरण, नदि नाला , बस्ति आदिले ओगटेको छ । यस पालिकामा माटोको बनवट, खेतीयोग्य जमीन, बस्तीयोग्य क्षेत्र आदिको विस्तृत अध्ययनको आधालमा नगरवासीहरुको आर्थिक हैसियत बृद्धी गर्न र वातावरणमा प्रतिकूल असर पर्न नदिन के कस्ता उत्पादन प्रणाली तथा नीतिहरु अवलम्बन गर्न सकिन्छ भन्ने विषयमा विस्तृत अध्ययन गरी योजना निर्माण पश्चात कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ। प्राकृतिक स्रोतका हिसावले सम्पन्न बुढीगंगा नगरपालिका जलस्रोतका दृष्टीले पनि सम्पन्न मानिन्छ। पालिकाको मौसमी अवस्था राम्रो छ । औसत तापक्रम -० सिन्टिग्रेड र वार्षिक वर्षा - मिलि लिटरदेखि - मिलि लिटर हुने गरेको छ ।

२.३. प्रशासनिक एकाइ

यस पालिकामा हाल १० वटा वडा कायम रहेका छन् । हालको वडामा समावेश साविकका गाविस तथा वडाहरुको विवरण देहको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका 2-2: पालिकाको वडा विभाजन

वडा नं.	नगरपालिकामा समावेश गरिएका पुराना गाविस र नगरपालिका	पुराना वडा नं.
१	ब्रम्हातोला	२,३
२	ब्रम्हातोला	१,४,५
३	ब्रम्हातोला	६-९
४	कुल्देबमण्डौ	१,२,५
५	कुल्देबमण्डौ	३,४,९
६	कुल्देबमण्डौ	७,८
७	कुल्देबमण्डौ	६
७	बाह्रबिसे	८,९
८	बाह्रबिसे	३,७
९	बाह्रबिसे	५,६
१०	बाह्रबिसे	१,२,४

२.४. जनसंख्या र जनसाङ्खिक विशेषताहरू

२.४.१. जात जाति र अन्य जनसाङ्खिक विवरण

बुढीगंगा नगरपालिकामा ४२७७ बस्तीहरू रहेका छन् । धेरैजसो वडाका बस्तीहरू छरिएर रहेका छन् । वडा नं४,५,६ का बस्तीहरू बाक्लो (बजार) रहेका छन् । सन् २०११ को जनगणना अनुसार बुढीगंगा नगरपालिकाको जनसङ्ख्या २१६७७ छ । यो जनसंख्या नेपालको कुल जनसङ्ख्याको ०.०८% हुन आउँछ । नगरपालिकाको जनघनत्व ३६६.२३ प्रति वर्ग किलोमिटर रहेको छ । सन्

२०२० को प्रक्षेपित जनसङ्ख्या २६२५१ हुन आउने र सन् २०३० मा यो जनसङ्ख्यामा वृद्धि भएर ३२४७३ पुग्ने अनुमान गरिएको छ । नगरपालिकाको औसत घरधुरी सङ्ख्या ५.०७ रहेको छ । नगरपालिकामा महिला र पुरुषको जनसङ्ख्या प्रतिशत क्रमश ५३.९८%, ४६.०२% रहेको छ । नगरपालिकामा युवाहरूको जनसङ्ख्या ३१.५७% छ । वडा अनुसारको जनसङ्ख्या वितरण तल तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका 2-3: वडागत रूपमा घरधुरी र जनसङ्ख्या

वडा नं	२०११ जनगणना अनुसार					घरधुरी सर्वेक्षण बाट				
	घरधुरी	जनसङ्ख्या			औसत घरधुरी	घरधुरी	जनसङ्ख्या			औसत घरधुरी
		पुरुष	महिला	जम्मा			पुरुष	महिला	जम्मा	
१	४४०	९४०	१२१३	२१५३	४.८९	४४०	९४०	१२१३	२१५३	४.८९
२	४२६	९६०	१२०४	२१६४	५.०८	४२६	९६०	१२०४	२१६४	५.०८
३	४५६	९९०	११२४	२११४	४.६४	४५६	९९०	११२४	२११४	४.६४
४	४७७	१२२२	१३५५	२५७७	५.४	४७७	१२२२	१३५५	२५७७	५.४
५	३००	६८२	८३५	१५१७	५.०६	३००	६८२	८३५	१५१७	५.०६
६	३६४	८८१	९५०	१८३१	५.०३	३६४	८८१	९५०	१८३१	५.०३
७	४३७	१०३२	१२४१	२२७३	५.२	४३७	१०३२	१२४१	२२७३	५.२
८	३९७	८६०	९६९	१८२९	४.६१	३९७	८६०	९६९	१८२९	४.६१
९	४१७	९९३	११५९	२१५२	५.१६	४१७	९९३	११५९	२१५२	५.१६
१०	५६३	१४१५	१६५२	३०६७	५.४५	५६३	१४१५	१६५२	३०६७	५.४५
जम्मा	४२७७	९९७५	११७०२	२१६७७	५.०७	४२७७	९९७५	११७०२	२१६७७	५.०७

माथि तालिकामा प्रस्तुत भएअनुसारको वडागत जनसङ्ख्या वितरणलाई आधार मान्दा हाल पालिकाको कुल जनसंख्या २१६७७ पुगेको देखिन्छ ।

२.५. जनसङ्ख्याको गतिशिलता र बसाइ सराइको स्थिति

बुढीगंगा नगरपालिकामा बसाइ सराइ गरेर अन्यत्र पालिका वा जिल्लाबाट आउने जनसंख्या सुन्य प्राय नै छ, पालिका भित्र हुने अन्तरिक बसाइ सराई सामान्य रहेको छ भने आर्थिक रुपले सम्पन्न वा शिक्षा, स्वास्थ्य तथा रोजगारीका लागि बसाइसराई गर्ने गरेको पाईन्छ । जनगणना २०७८ अनुसार पालिकाको जनसंख्या बृद्धि दर नकारात्मक रहेको देखिन्छ ।

२.६. भौतिक पूर्वाधारको अवस्था

यस पालिका क्षेत्र भौतिक पूर्वाधारको अवस्थाको आधारमा कमजोर रहेको छ । पालिका क्षेत्र भित्र पक्कि सडक करिब ३० कि.मि. रहेको छ । लघु जलबिद्युत बाट गाउँ पालिकामा बिद्युत विस्तार गरिएको भएतापनि भरपर्दो सेवा पुग्न सकेको छैन ।

यस पालिका क्षेत्रमा रहेका सरकारीतर्फका शैक्षिक संस्थाहरू ३१ वटा र ५ निजी शैक्षिक संस्थाहरू रहेका छन् । स्वास्थ्य संस्थाहरूको हकमा पालिका क्षेत्र भित्र ११ अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, निजी नर्सिङ होम रहेका छन् ।

२.७. आर्थिक अवस्था, गतिविधि र पेशा

बुढीगंगा नगरपालिकाभित्रका स साना बजारहरु आँफैमा बाजुरा जिल्लाको प्रमुख व्यापारिक केन्द्रहरु हुन् । कृषी,पशु एवम् कच्चा पदार्थको सुलभ उपलब्धता, पालिकाको सवैजसो वडा तथा बस्तीहरुमा सडक, बिजुली, पानी लगायतका आधारभूत पूर्वाधारको विकास तथा उद्ध्योग स्थापनाका लागि पर्याप्त समथार जमीन यस पालिकामा रहेको हुँदा पालिकामा कृषी,पशु, बन लगायतका उद्ध्योगका साथै शैक्षिक पर्यटन, घरबास (Home-Stay) तथा साहसिक पर्यटन समेतको विकासको प्रचुर सम्भावना रहेको छ ।

खाद्ध्यान्न, दलहन, तेलहन, सिट्रस (अमिलो जातका फलफूल) को उत्पादन, गाई, भैँसी, भेडा, बाख्रा जस्ता पशुजन्य उत्पादन, बेसीका उर्वरशिल भूमी र सिंचित क्षेत्रको विस्तार, वैदेशिक रोजगारी र विप्रेषण, बैंक तथा वित्तिय क्षेत्र र सहकारीको विस्तार, मन्दीर क्षेत्रको विकास र विस्तारले पर्यटन क्षेत्रमा थप टेवा पुग्न गइ आर्थिक उपार्जनमा सहयोग पुग्ने देखिन्छ । साथै बस्तीबस्तीमा स्थानिय बजारको विस्तारबाट यहाँका बासिन्दाहरुको आर्थिक गतिविधि बढिरहेको देखिन्छ ।

यस पालिकाको आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा यहाँका वित्तिय तथा सहकारी संस्थाहरुको पनि भूमिका महत्वपूर्ण रहेको छ । सहकारी संस्थाहरुले स्थानिय स्तरको वचतलाइ पालिका वाहिर जानबाट रोकी स्थानिय क्षेत्रमा विभिन्न आयमूलक कार्यमा लगानी गरिरहेको छ । यस पालिकामा सिमित लघुवित्त तथा ऋण सहकारी संस्था र वाणिज्य बैंकहरुले आर्थिक तथा बैंकिङ गतिविधिहरु संचालन गरि रहेका छन् ।

३. वास अवस्थाको विश्लेषण

यस खण्डले पालिकामा वासको मौजुदा अवस्था र चुनौतीहरूको विस्तृत लेखाजोखा गर्दछ । यसले विषयगत क्षेत्रहरू: खानेपानी सेवा, सरसफाइ तथा स्वच्छता, सामुदायिक सरसफाइ सेवा, विद्यालयमा वास सुविधा र स्वास्थ्य संस्थाको वर्तमान स्थिति स्पष्ट देखाउँछ र लक्षित अवस्था तथा वर्तमान अवस्था विचको अन्तर (gap) पनि स्पष्ट देखाउँछ । यसबाट वर्तमान अवस्थाको वास सुशासन, वित्तीय व्यवस्था र अन्तर (gap) पहिचान, यी सवालसँग सम्बन्धित चुनौतीहरू र निष्कर्षको सारांश प्राप्त हुन्छ ।

यस खण्डमा बुढीगंगा नगरपालिकाको मुख्य खानेपानी प्रविधिहरू, JMP (Joint Monitoring Programme) को क्षेत्रगत परिभाषामा आधारित बुढीगंगा नगरपालिकाको खानेपानी सेवाको कभरेज र

विश्लेषण प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.१. खानेपानीका प्राथमिक स्रोतहरू

बुढीगंगा नगरपालिकाको वास (खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता) योजना निर्माणका क्रममा गरिएको सर्वेक्षण अनुसार पालिकाभित्र पाइप प्रणालीको खानेपानी सेवाले १००% ओगटेको छ । पालिकामा पाइप प्रणालीको खानेपानी सेवा अन्तर्गत ०% सुरक्षित खानेपानीको सेवा र ७६% आधारभूत स्तरको खानेपानी सेवा पुगेको देखिन्छ । त्यसै गरि ट्युवबेल प्रणालीले जम्मा खानेपानी सेवाको ०% ओगटेको छ । ट्युवबेल प्रणालीको खानेपानी सेवा अन्तर्गत चाहिँ सुरक्षित खानेपानी सेवा ०% र ०% आधारभूत स्तरको खानेपानी सेवा पुगेको देखिन्छ ।

कुल ७६% जनसङ्ख्यामा खानेपानीको पहुँच पुगेको छ भने १४% जनसङ्ख्यामा खानेपानीको पहुँच पुगेको छैन र बाँकी सबै जनसङ्ख्या सीमित तथा असुरक्षित खानेपानी सेवा लिएका भित्र पर्दछन् ।

तालिका 3-1: मौजुदा वास प्रणालीको अवस्था

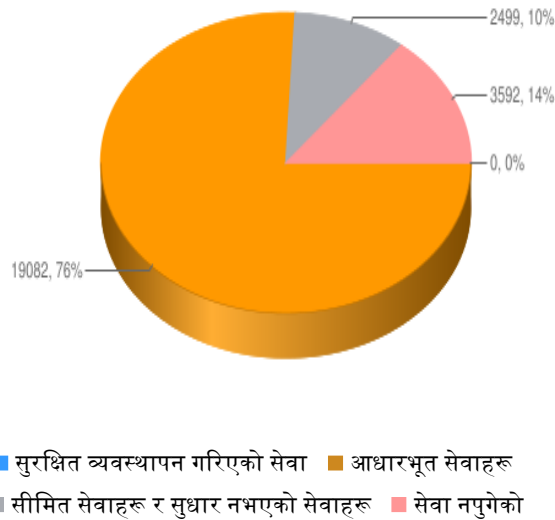
क्र. सं.	सेवाका प्रकारहरू	प्रणालीको सङ्ख्या	लाभान्वित जनसङ्ख्या	यो के हो?
१	पाइप सञ्जालको खानेपानी	९२	२१५८१	कम्तीमा एउटा सङ्कलन इनटेक सहितको पाइप खानेपानी प्रणाली, कम्तीमा एउटा धाराको पाइप सञ्जाल खानेपानी प्रणाली
२	ट्युवबेलहरू	०	०	सार्वजनिक त निजी प्रयोगको लागि स्यालो ट्युवबेल
३	मानव मलमुत्रजन्य फोहोर	०	०	मानव मलमुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन प्रणाली
४	ठोस फोहोर व्यवस्थापन	०	०	सामुदायिक ठोस फोहोर व्यवस्थापन प्रणाली
५	फोहोरपानी प्रशोधन प्रणाली	०	०	ढल सञ्जाल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन प्रणाली

३.२. मौजुदा वास प्रणालीको अवस्था

३.२.१. पालिकाको मौजुदा वास प्रणालीको अवस्था अध्ययन गर्दा पालिका भित्र निम्न खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रणालीहरू रहेको देखिन्छ ।

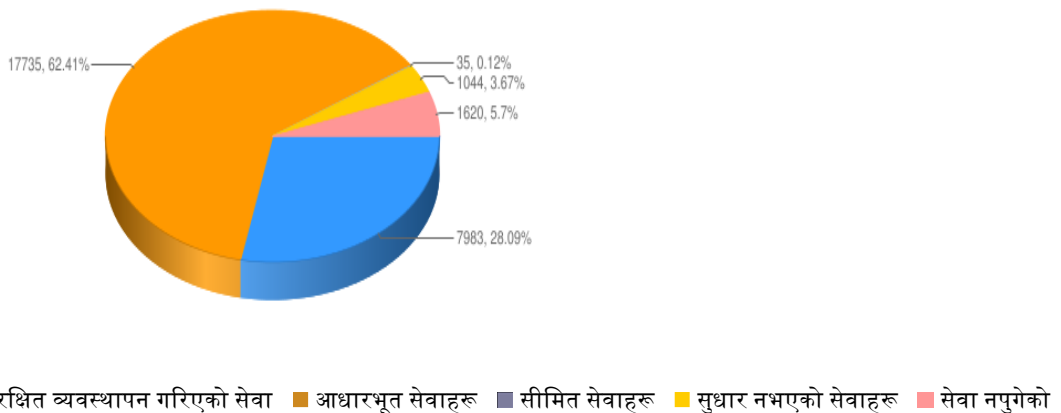
पालिकामा मौजुदा सन्चालित, अर्द्ध सन्चालित वा आँशिक सन्चालित खानेपानी आयोजनाहरू वडागत रूपमा हेर्दा खानेपानी सुविधाबाट लाभान्वित घरधुरी मध्य १००% घरधुरीले पाइप प्रणालीबाट खानेपानी सेवा प्राप्त गरेको देखिन्छ भने ०% घरधुरीहरूले अन्य स्रोतबाट खानेपानी सेवा प्राप्त गरेको देखिन्छ । यसको विस्तृत विवरण तलको चित्र अनुसार रहेको छ ।

खानेपानी सेवा

चित्र 3-1: खानेपानी सेवा

सरसफाइ घरधुरी

चित्र 3-2: सरसफाइ घरधुरी

३.२.२. घरायसी स्तरमा पहुँच र सेवा स्तर

घरायसी स्तरमा खानेपानी सेवाको पहुँच र कभरेजको अवस्था माथिको चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

त्यसमध्ये सुरक्षित सरसफाइको सेवा र आधारभूत सरसफाइको सेवा २८.०९% र ६२.४१% जनसङ्ख्याले प्राप्त गरेको देखिन्छ ।

३.२.३. मानव मलमुत्र-जन्य फोहोर व्यवस्थापन:

हालसम्म नगरपालिकामा यो सेवा र सुविधाको उपलब्धता नरहेको देखिन्छ।

३.२.४. ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र:

ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्रको सञ्चाल सेवा पनि हालसम्म यो नागरपालिकामा उपलब्ध रहेको छैन।

३.२.५. ठोस फोहोर व्यवस्थापन:

हालसम्म नगरपालिकामा ठोस फोहोर व्यवस्थापन सेवा र सुविधाको उपलब्धता नरहेको देखिन्छ।

तालिका 3-2: घरायसी स्तरमा पहुँच र सेवा स्तर

क्र. सं.	लाभान्वित जनसङ्ख्या	खानेपानी		ट्युबेल		सरसफाइ घरधुरी	
		जनस.	%	जनस.	%	जनस.	%
१	सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको सेवा	०	०	०	०	७९८३	२८.०९
२	आधारभूत सेवाहरू	१९०८ २	७६	०	०	१७७३ ५	६२.४१
	जम्मा लाभान्वित	१९०८ २	७६	०	०	२५७१ ८	९०.५
३	सीमित सेवाहरू	२४९९	१०	०	०	३५	०.१२
४	सुधार नभएको सेवाहरू	०	०	०	०	१०४४	३.६७
५	सेवा नपुगेको	३५९२	१४	०	०	१६२०	५.७
६	जम्मा जनसङ्ख्या	२५१७ ३	१००	०	०	२८४१ ७	९९.९९

३.३. सरसफाइ र स्वच्छता:

तलको तालिकाले पालिका भित्रको सरसफाइ र स्वच्छताको सेवा स्तरलाई देखाउँछ । कुल ५१.७४% (२००५/३८७५) घरधुरीमा हात धुने सुविधाहरू रहेका छन् । यी सबै घरधुरीहरूमा हात धुने सुविधाको नजिकै साबुन राख्ने व्यवस्था पनि रहेको पाइयो । सर्वेक्षणले पालिका भित्र २१२ घरधुरीमा चर्पी नभएको देखाएको छ तर ती घरहरूमा पनि हात धुने सुविधाहरू निर्माण भएको पाइन्छ ।

तालिका 3-3: सरसफाइ र स्वच्छताको सेवा स्तर

क्र.सं.	सेवा स्तर	घरधुरी	जनसङ्ख्या	निजी चर्पीको सङ्ख्या	हात धुने सुविधा भएका घरधुरीको सङ्ख्या	साबुन सहितको हात धुने सुविधा भएका घरधुरीको	अपाङ्ग-मैत्री चर्पीको सङ्ख्या	पानी सहितको चर्पी भएका घरधुरीको सङ्ख्या

						सङ्ख्या		
१	सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको	१०९७	७९८३	१०९७	१०९७	१०९७	४१६	१०९७
२	आधारभूत	२३९८	१७७३५	२३९८	८५८	४७८	१५०	७३५
३	सीमित	९	३५	०	०	०	०	०
४	सुधार नभएको	१५९	१०४४	१८	१५	१४	३	१३
५	चर्पी नभएको	२१२	१६२०	०	३५	४४	०	३५
६	जम्मा	३८७५	२८४१७	३५१३	२००५	१६३३	५६९	१८८०

३.४. संस्थाहरूमा कभरेज र समुच्च सेवा स्तर

पालिका भित्रका संस्थाहरूमा बासको अवस्था, JMP (Joint Monitoring Programme) को बास क्षेत्रगत परिभाषामा आधारित रहि सङ्ख्याको हिसाबले प्रस्तुत गरिएको छ । सेवाको स्तरहरू बर्गिकरण पनि JMP कै सूचकमा आधारित रहि उन्नत, आधारभूत, सीमित र सेवा नभएको भनि गरिएको छ । यसको विस्तृत टिपोट (Name of the Note) <http://nwash.mows.gov.np/dashboard> मा हेर्न सकिन्छ ।

तालिका 3-4: संस्थाहरूमा कभरेज र सेवा स्तर

क्र. सं.	बास सेवा	विद्यालय					स्वास्थ्य संस्था					सार्वजनिक स्थल				
		उन्नत	आधारभूत	सीमित	नभएको	जम्मा	उन्नत	आधारभूत	सीमित	नभएको	जम्मा	उन्नत	आधारभूत	सीमित	नभएको	जम्मा
१	खानेपानी	०	४	२६	६	३६	०	१	८	२	११	०	०	०	०	०
२	सरसफाइ	०	२५	७	४	३६	०	०	११	०	११	०	०	०	०	०
३	स्वच्छता	०	०	१०	२६	३६	०	०	११	०	११	०	०	०	०	०
४	वातावरणीय सफाइ	०	०	०	०	०	०	०	३	८	११	०	०	०	०	०

३.५. विद्यालयमा बास सुविधाहरू

बुढीगंगा नगरपालिका अन्तर्गत कुल ३६ वटा सामुदायिक तथा तथा निजि विद्यालयहरू संचालनमा छन् । त्यसमध्ये ११ वटा अलग्गै बाल विकास केन्द्र, १६ वटा आधारभूत तहको विद्यालय, ८ वटा माध्यमिक तहको विद्यालय र १ कलेज स्तरका शैक्षिक संस्थाहरू छन् । सबै शैक्षिक संस्थाहरूमा गरि कुल ९०७३ विद्यार्थीहरू अध्ययनरत छन् । यी सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा खानेपानी तथा सरसफाइको सुविधा को सर्वेक्षण एनवास मोबाइल एप्स बाट गरिएको थियो । सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरूको विस्तृत विवरण तलका तालिकाहरूमा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका 3-5: शैक्षिक संस्थामा सुधारिएको खानेपानी प्रणाली

क्र. सं.	खानेपानी प्रणाली	विद्यालय सङ्ख्या	विद्यार्थी सङ्ख्या
१	सुधारिएको	६	१४६४
२	सुधार नभएको	३०	७६०९
३	जम्मा	३६	९०७३

तलको तालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाहरूको विभिन्न सेवा स्तरमा विद्यालयको सङ्ख्या र लाभान्वित विद्यार्थीको सङ्ख्या दिइएको छ ।

तालिका 3-6: शैक्षिक संस्थाको सेवा स्तर

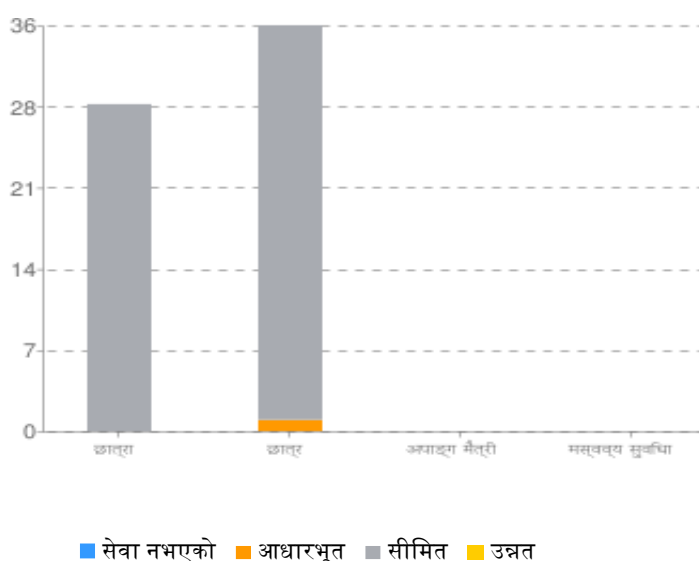
क्र. सं.	सेवा स्तर	खानेपानी		सरसफाइ		स्वच्छता	
		विद्यालय सङ्ख्या	विद्यार्थी सङ्ख्या	विद्यालय सङ्ख्या	विद्यार्थी सङ्ख्या	विद्यालय सङ्ख्या	विद्यार्थी सङ्ख्या
१	सेवा नभएको	६	६३५	४	२९८	२६	६७१९
२	आधारभूत	२६	७७६४	७	७०३	१०	२३५४
३	सीमित	४	६७४	२५	८०७२	०	०
४	उन्नत	०	०	०	०	०	०
५	जम्मा	३६	९०७३	३६	९०७३	३६	९०७३

तलको तालिकाले विद्यालयमा छात्रा र छात्रहरूको लागि चर्पीको सङ्ख्या, अपाङ्ग-मैत्रीका साथै महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन सुविधाहरू भएको चर्पीहरूको सङ्ख्या समेत देखाउँछ ।

तालिका 3-7: शैक्षिक संस्थाको चर्पीको सेवा स्तर

क्र. सं.	सेवा स्तर	चर्पीको सङ्ख्या			
		छात्रा	छात्र	अपाङ्ग-मैत्री	मस्वव्य सुविधा
१	सेवा नभएको	०	०	०	०
२	आधारभूत	०	१	०	०
३	सीमित	२९	३६	०	०
४	उन्नत	०	०	०	०
५	जम्मा	२९	३७	०	०

शैक्षिक संस्थाका चर्पीको सेवा स्तर

चित्र 3-3: शैक्षिक संस्थाका चर्पीको सेवा स्तर

बुढीगंगा नगरपालिका अन्तर्गत रहेका ३६ वाटै विद्यालयहरूमा शौचालयको सुविधा रहेको पाइन्छ र ती सबै विद्यालयहरूमा छात्राहरूका लागि छुट्टै शौचालयको व्यवस्था रहेको छ ।

३.६. स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधाहरू

पालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा रहेका वास सेवा तथा सुविधाहरूको लेखाजोखा गर्ने क्रममा 'उन्नत स्तरको' वास सेवाको निर्धारित परिभाषा सहित लेखाजोखा गरिएको छैन। त्यसैले 'आधारभूत सेवा' स्तरको स्वास्थ्य संस्थाहरूको सङ्ख्यालाई नै उन्नत स्तरको सेवा पनि भएको स्वास्थ्य संस्थामा समावेश गर्न सकिने छ। तलको तालिकाले बुढीगंगा नगरपालिकाको स्वास्थ्य संस्थाको सङ्ख्या र जनसङ्ख्या (विरामी र कर्मचारी) को लागि विभिन्न स्तरको सेवा र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता र ठोस फोहोर व्यवस्थापनको सुविधाहरू देखाउँछ।

तालिका 3-8: स्वास्थ्य संस्थाको सेवा स्तर

क्र. सं.	सेवा स्तर	खानेपानी		सरसफाइ		स्वच्छता		ठोस फोहोर व्यवस्थापन	
		स्वास्थ्य संस्थाको सङ्ख्या	जन सङ्ख्या	स्वास्थ्य संस्थाको सङ्ख्या	जन सङ्ख्या	स्वास्थ्य संस्थाको सङ्ख्या	जन सङ्ख्या	स्वास्थ्य संस्थाको सङ्ख्या	जन सङ्ख्या
१	सेवा नभएको	२	२७	०	०	०	०	४	६५
२	आधारभूत	८	१८९	११	२८५	११	२८५	२	२७
३	सीमित	१	६९	०	०	०	०	५	१९३
४	उन्नत	०	०	०	०	०	०	०	०
५	जम्मा	११	२८५	११	२८५	११	२८५	११	२८५

पालिका क्षेत्रभित्र भएका ११ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरूमध्ये १ स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सीमित स्तरको खानेपानी सुविधा उपलब्ध देखिन्छ भने ८ स्वास्थ्य संस्थामा आधारभूत तहको सुविधा उपलब्ध छ।

३.६.१ स्वास्थ्य संस्थामा सरसफाइ

यस पालिकामा भएका ११ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा रहेका शौचालयहरूको तथ्याङ्क तलको तालिकामा देखाइएको छ। सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा महिला र पुरुषहरूको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालयको व्यवस्था रहेको र सबै गरि ० वटा शौचालयहरू महिलाको लागि महिनावारि स्वच्छता व्यवस्थापन-योग्य रहेको देखिन्छ। त्यसै गरि १ वटा शौचालयहरू अपाङ्ग मैत्री रहेको पाइयो।

३.६.२. स्वास्थ्य संस्थामा ठोस फोहोर व्यवस्थापन

११ वटा स्वास्थ्य संस्था मध्ये ११ स्वास्थ्य संस्थामा ठोस फोहोरको सुरक्षित संकलन गर्न बकेटहरूको लेबलिङसहित व्यवस्था गरिएको छ भने ७ वटा स्वास्थ्य संस्थामा धारिलो र सङ्क्रामक फोहोर छुट्टयाइ बिसर्जन गर्ने गरिएको छ। २ वटा स्वास्थ्य संस्थामा महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको लागि इन्सिनेरेटर सहितको उपलब्धता रहेको छ भने ५ वटा स्वास्थ्य संस्थामा सालनाल (प्लेसेन्टा) बिसर्जन गर्ने (फाल्ने) खाल्डोको समेत उपलब्धता देखिन्छ। विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

स्वास्थ्य संस्थाहरूमा वातावरणीय सरसफाइ सम्बन्धि अद्ययन गर्दा २ स्वास्थ्य संस्थाको वातावरणीय सरसफाइको लागि प्रोटोकल भएको र त्यसका निमित्त कर्मचारि परिचालन गरिएको पाइयो।

तालिका 3-9: स्वास्थ्य संस्थाको अवस्था

क्र. सं.	सेवा स्तर	सङ्ख्या
स्वास्थ्य संस्थामा खानेपानी सेवा		
१	पर्याप्त खानेपानी भएका स्वास्थ्य संस्थाको सङ्ख्या	४
२	सुरक्षित पानी भएका स्वास्थ्य संस्थाको सङ्ख्या	७
स्वास्थ्य संस्थामा सरसफाइ		
१	पुरुषको लागि प्रयोग-योग्य शौचालय	११
२	महिलाको लागि प्रयोग-योग्य शौचालय	६
३	महिलाको लागि महिनावारि स्वच्छता व्यवस्थापन-योग्य शौचालय	०
४	अपाङ्ग-मैत्री शौचालय	१
स्वास्थ्य संस्थामा स्वच्छता		
१	साबुन सहितको हात धुने सुविधा भएका स्वास्थ्य संस्था	७
२	अल्कोहलमा आधारित हात सफा गर्ने सुविधा भएका स्वास्थ्य संस्था	४
३	प्रयोग-योग्य हात धुने सुविधा भएका स्वास्थ्य संस्था	६
स्वास्थ्य संस्थामा ठोस फोहोर व्यवस्थापन		
१	फोहोर फल्ने भाँडो	११
२	धारिलो र सङ्क्रामक फोहोर छुट्टाइएको र विसर्जन गरेको	७
३	महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको लागि इन्सिनेरेटर सहितको उपलब्धता	२
४	खतरनाक फोहोरको लागि इन्सिनेरेटर सहितको उपलब्धता	२
५	प्लेसेन्टा फाल्ने खाल्डोको उपलब्धता	५
स्वास्थ्य संस्थाहरूमा वातावरणीय सरसफाइ		
१	वातावरणीय सरसफाइको लागि प्रोटोकल भएको	२
२	वातावरणीय सरसफाइको लागि कर्मचारी भएको	३

३.७. सार्वजनिक स्थलमा वास सुविधाहरू

यस पालिका भित्र जम्मा ३ सार्वजनिक शौचालयहरू छन् तर ती सार्वजनिक शौचालयहरूको संचालन, मर्मत संभार र व्यवस्थापन एउटा चुनौतीको रूपमा रहेको छ । १ वटा शौचालयहरूमा हात धुने र पर्याप्त पानीको उपलब्धता रहेको छ । संचालनमा रहेका सार्वजनिक शौचालयहरूमा महिला शौचालयहरू ३ वटा छन्।

साथै ० सार्वजनिक शौचालयहरू विभिन्न स्थानमा निर्माणका लागि प्रस्ताव गरिएको छ । पालिका भित्रका सार्वजनिक शौचालयहरूको सरसफाइ सुविधाहरूको अवस्था सम्बन्धि विवरण तलका तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका 3-10: सार्वजनिक स्थलमा वासको अवस्था

क्र. सं.	सेवा स्तर	सङ्ख्या
सार्वजनिक स्थानहरूमा खानेपानी		
१	हात धुने र शौचालयका सुविधाहरूमा पर्याप्त पानीको उपलब्धता	१
सार्वजनिक स्थानहरूमा सरसफाइ		
१	महिला शौचालय भएको	३
२	कम्तीमा एउटा शौचालय अपाङ्ग-मैत्री भएको	०
३	कम्तीमा एउटा शौचालय बाल-मैत्री भएको	२
सार्वजनिक स्थानहरूमा पहुँच		

१	सबैको पहुँच	०
२	बालबालिकाको लागि पहुँच नभएको	०
३	अपाङ्ग-मैत्री नभएको	२
४	बाल-मैत्री र अपाङ्ग-मैत्री नभएको	१
सार्वजनिक स्थानहरूमा स्वच्छता		
१	हात धुने सुविधाहरू भएको	०
२	साबुन सहितको हात धुने सुविधाहरू भएको	०

३.८. पूर्ण सरसफाइ उन्मुख गरिएका क्रियाकलाप र मौजुदा अवस्था

बुढीगंगा नगरपालिका खुला दिसा मुक्त घोषणा पश्चात पूर्ण सरसफाइ उन्मुख दिशामा अगाडी बढेको पालिका हो । यस पालिकामा पालिका स्तरिय खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छताको निम्ति समन्वय समिति गठन गरि पूर्ण सरसफाइको लागि रणनीतिक योजना तर्जुमा र सोहि अनुरूप कार्यक्रम अगाडी बढाउनु पर्ने छ । समग्रमा पूर्ण सरसफाइ उन्मुखताको अवस्था तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

पूर्ण सरसफाइका सूचक र पालिकाको विद्यमान अवस्था

क्र. सं.	पूर्ण सरसफाइका सूचकहरू	विद्यमान अवस्था	कैफियत
१	<p>योजना तर्जुमा तथा व्यवस्थापन</p> <ul style="list-style-type: none"> समन्वय समिति सकृय भएको वास योजना (खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तयार भएका) क्षमता विकासका लागि तालिमहरू संचालन गरिएको 	<ul style="list-style-type: none"> पालिका स्तरिय वास (खासस्व) समन्वय समिति गठन गर्नुपर्ने वास योजना (खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तयार हुने क्रममा रहेको क्षमता विकासका लागि खानेपानी र सरसफाइ तालिमहरू आयोजना गर्नु पर्ने 	
२	<p>चर्पीको समुचित प्रयोगको अवस्था</p> <ul style="list-style-type: none"> प्रत्येक घरधुरी, संघसंस्था र आवश्यकता सार्वजनिक स्थानहरूमा चर्पी निर्माण भइ प्रयोग भएको साबुन पानीको सुविधा सहितको सुरक्षित र सफा चर्पी रहेको खुला ठाउँमा दिसा नभेटिएको संघसंस्था र सार्वजनिक शौचालयहरू प्रयोगकर्ता मैत्री भएको 	<ul style="list-style-type: none"> १०० प्रतिशत घरधुरीमा, ९७.२२ प्रतिशत विद्यालयहरूमा, १०० प्रतिशत स्वास्थ्य संस्थाहरूमा चर्पी प्रयोग भइरहेको; ३ वटा स्थानहरूमा सार्वजनिक शौचालय प्रयोगमा रहेको। ५१.७४ प्रतिशत घरधुरीमा, ६१.११ प्रतिशत विद्यालयहरूमा, ३३.३३ प्रतिशत सार्वजनिक शौचालयहरूमा, ५४.५५ प्रतिशत स्वास्थ्य संस्थाहरूका शौचालयहरूमा हातधुने 	

		<p>सुविधा उपलब्ध छ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • शौचालय भएका विध्यालयहरु मध्ये ० लैङ्गिकमैत्री र ० अपाङ्गमैत्री; स्वास्थ्य संस्थाहरु मध्ये ० लैङ्गिकमैत्री / १ अपाङ्गमैत्री; सार्वजनिक शौचालयहरु ३ लैङ्गिकमैत्री / ० • अपाङ्ग- मैत्री रहेको । 	
३	<p><i>व्यक्तिगत सरसफाइ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • प्रत्येक घरले उपयुक्त स्थानमा सावुन पानी सहितको हात धुने स्थान बनाएको • घर, विध्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सार्वजनिक कार्यालयहरुमा सावुन पानीले हात धुने सुविधा f • घर, विध्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सार्वजनिक कार्यालयहरुमा सावुन पानीले हात धुने, महिनवारी व्यवस्थापन लगायतका व्यक्तिगत सरसफाइ सम्बन्धि ज्ञान र अभ्यास भएको • व्यक्तिगत सरसफाइमा ध्यान पुर्याएको 	<ul style="list-style-type: none"> • ४२.१४ प्रतिशत घरधुरीमा सावुनपानीसहितको हात धुने सुविधा रहेको • ५० प्रतिशत विध्यालय, ६३.६४ प्रतिशत स्वास्थ्य संस्था / ० प्रतिशत सार्वजनिक शौचालयमा सावुन सहितको हात धुने सुविधा रहेको 	
४	<p><i>सुरक्षित पानीमा पहुँच तथा प्रयोग</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • आधारभूत स्तरको पानीमा सवैको पहुँच भएको • खानेपानी प्रणालीवट सुरक्षित खानेपानी नभएको अवस्थामा घरायसी, विध्यालय, संघसंस्थामा पानीको शुद्धिकरणका कुनै एक विधिको प्रयोग गरेर मात्र पानी पिउने गरेको • घरेलु पानी शुद्धिकरणका आवश्यक सामग्रीहरु स्थानिय बजारमा उपलब्ध भएका 	<ul style="list-style-type: none"> • पालिकाको पछिल्लो अध्ययन अनुसार ८९.९५ प्रतिशत घरहरु र ६६४.८४ प्रतिशत जनसंख्याको पाइप प्रणालीको खानेपानीमा पहुँच पुगेको छ । • खानेपानीमाको शुद्धिकरण गर्ने सम्बन्धमा घरायसि तहमा ७.३१ घरधुरीले सँधै शुद्धिकरण गर्ने गरेको, ३७.२१ प्रतिशत घरधुरीले कहिलेकाहिँ गर्ने गरेका छन् । • खानेपानीमाको शुद्धिकरण गर्ने सम्बन्धमा विध्यालय तहमा 	

		<p>२.७८ प्रतिशत विध्यालयहरुले शुद्धिकरण गर्ने गरेको, ८.३३ प्रतिशत विध्यालयहरुले कहिलेकाहीं गर्ने गरेको ।</p> <ul style="list-style-type: none"> खानेपानीमाको शुद्धिकरणका सम्बन्धमा स्वास्थ्य संस्थाहरुको तहमा २७.२७ प्रतिशत स्वास्थ्य संस्थाहरुले शुद्धिकरण गर्ने गरेको, ३६.३६ प्रतिशत स्वास्थ्य 	
५	<p>स्वच्छ र सुरक्षित खानाको प्रयोग</p> <ul style="list-style-type: none"> घरको भान्सा, होटल तथा रेष्टुरेन्टहरु सफा रहेको र वासी तथा सडेगलेको खाना नखाने / नबेच्ने खाना पकाउने र खाने भाँडा सफा हुनुका साथै खानेकुरा / पिउने पानी छोपेर राखेको फलफुल तथा खानेकुराहरु राम्रोसंग सफा गरेर एवं पकाएर,तताएर खाने खुवाउने गरेको सुरक्षित खानाको लागि कार्यदलगतन गरि कम्तीमा चौमासिक रुपमा अनुगमन हुने गरेको 	<ul style="list-style-type: none"> यी सुचकहरुमा खासस्व योजना प्रकृयाको क्रममा सूचना नलिइएको; छुट्टै अद्ध्ययन गरि सुचना लिनु पर्ने । 	
६	<p>घरायसि एवं संस्थागत सरसफाइ</p> <ul style="list-style-type: none"> घर, विध्यालय, संघसंस्था भित्र तथा बाहिर सफा रहेको विध्यालय, संघसंस्था तथा सार्वजनिक शौचालयहरुमा महिनावारीमा प्रयोग गरिएका स्यानिटरि प्याड वा अन्य साधनहरुको सफाइ एवं विसर्जन गर्ने वैज्ञानिक व्यवस्था भएको घर, आँगन एवं विध्यालय, संघसंस्थाबाट निस्कने फोहोरलाई कुहिने र नकुहिने 	<ul style="list-style-type: none"> घरायसी तहमा ..... प्रतिशत घरपरिवारले कुहिने र नकुहिने फोहोर छुट्ट्याउने गरेका छन् / फोहोर व्यवस्थापनका लागि वैज्ञानिक व्यवस्था छैन घर, आँगन एवं विध्यालय, संघसंस्थाबाट निस्कने फोहोरपानीको सुरक्षित निस्कासनको व्यवस्थापन हुन सकेको छैन अस्पताल, उद्योग, कलकारखानाबाट निसकेको 	

	<p>बर्गिकरण गरी ती फोहोरको समुचीत व्यवस्थापन गरेको</p> <ul style="list-style-type: none"> • घर, आँगन एवं विध्यालय, संघसंस्थाबाट निस्कने फोहोर पानीको सुरक्षित निस्कासन भएको • अस्पताल, उद्योग, कालकारखानाबाट निस्केको फोहोरको सुरक्षित संकलन, निस्कासन तथा विसर्जन सोही संस्थाले गर्ने गरेको • उपयुक्त तरिकाले पशुपक्षीको गोठ तथा खोर / मलमूत्र व्यवस्थापन गर्ने गरेको • भान्सा कोठामा हावा ओहोरदोहोर हुने उचित व्यवस्था तथा धुवाँ रहित चुल्होको प्रयोग भएको 	<p>फोहोरको सुरक्षित संकलन, निस्कासन तथा विसर्जन सोही संस्थाले गर्ने गरेका ....</p> <ul style="list-style-type: none"> • गोठ सुधारका कार्यक्रम परम्परागत तवरले गर्ने गरेका छन् 	
<p>७</p>	<p><i>वातावरणिय सरसफाइ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • गाउँ टोल, नगर एवं चौतारा आदी सार्वजनिक स्थानहरुको सरसफाइको लागि सरसफाइ समिति गठन भएको] • घरायसी तथा संस्थागत तहमा ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापनको आवश्यकता अनुसार उपयुक्त प्रविधिको प्रयोग भएको • मानव मलमूत्रको व्यवस्थापनका हकमा व्यवस्थित सेप्टिक ट्याङ्कीमा जोडिएको, पक्की वाटरसिल चर्पी लगायत अन्य उपयुक्त प्रविधिको प्रयोग भएको • नगर वा नगरोन्मुख क्षेत्रमा ठोस फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि स्यानिटरी ल्यान्डफिल साइटकोपहिचान गरी निर्माणको योजना तर्जुमा भएको व्यवस्थित ढलप्रणाली (मानव मलमूत्र फोहोर व्यवस्थापन वा वैज्ञानिक 	<ul style="list-style-type: none"> • ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापनको लागि वैज्ञानिक तवरले ढल निकास तथा ल्यान्डफिल साइटको निर्माण गरिएको छैन 	

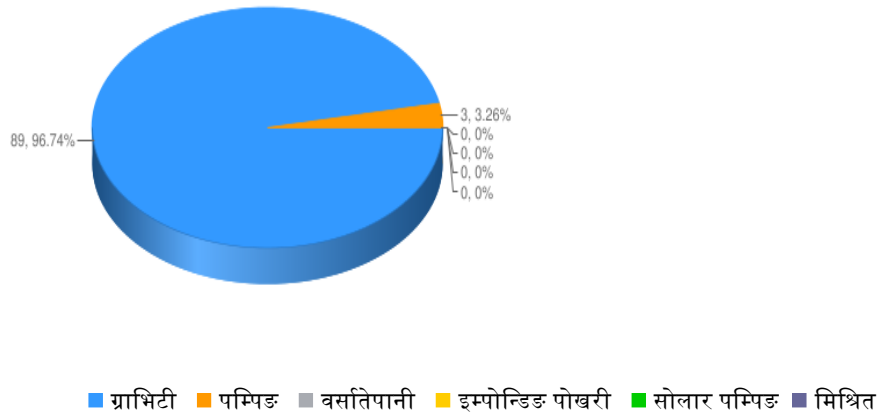
	फोहोर पानीको प्रशोधन प्रणाली योजना तर्जुमा भएको		
--	---	--	--

३.९. खानेपानी तथा सरसफाईको मौजूदा प्रणाली तथा प्रविधि:

बुढीगंगा नगरपालिका मा हाल संचालनमा रहेका खानेपानी प्रणालीको संख्या ९२ रहेको छ । हाल संचालनमा रहेका ती खानेपानी आयोजनाहरूमध्ये ९६.७४ वटा ग्राभिटी फ्लो प्रणालीका छन् ।

यस पालिकामा बितरण गरिएका खानेपानीका धाराहरू मध्ये ७.११% (६.०१+१.१) धारा निजी रहेका छन् । केवल ० वटा खानेपानी प्रणालीहरू प्रशोधन केन्द्र सहितका निर्माण भएका छन् ।

खानेपानीको प्रणाली तथा प्रविधि

चित्र 3-4: खानेपानीको प्रणाली तथा प्रविधि

तालिका 3-11: पालिकामा बितरित खानेपानीको अवस्था

क्र. सं.	प्राविधिक विकल्प	प्रणालीको सङ्ख्या	घर आँगनमा निजी धारा जडान भएको जनसङ्ख्या		सार्वजनिक धाराद्वारा लाभान्वित जनसङ्ख्या		प्रशोधन केन्द्रको उपलब्धता	दिसाको प्रदूषण नभएको	रासायनिक प्रदूषण नभएको
			सुचारु धारा	सीमित सुचारु धारा	सुचारु धारा	सीमित सुचारु धारा			
			जनसङ्ख्या	जनसङ्ख्या	जनसङ्ख्या	जनसङ्ख्या	प्रणालीको सङ्ख्या	प्रणालीको सङ्ख्या	प्रणालीको सङ्ख्या
१	ग्राभिटी	८९	१२०५	२३६	१७५८६	२१५३	०	०	०
२	पम्पिङ	३	९१	२	२००	१०८	०	०	०
३	वसतिपानी	०	०	०	०	०	०	०	०
४	इम्पोन्डिड पोखरी	०	०	०	०	०	०	०	०
५	सोलार पम्पिङ	०	०	०	०	०	०	०	०
६	मिश्रित	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	९२	१२९६	२३८	१७७८६	२२६१	०	०	०
	%		६.०१	१.१	८२.४२	१०.४८			

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

बुढीगंगा नगरपालिकाको ३८७६ घरधुरीमध्ये वास योजना तयारीको क्रममा भएको सर्वेक्षण अनुसार घरायसी शौचालयको अवस्था तपसिलमा देखाएवमोजिमको भेटियो । जसअनुसार ० घरधुरीहरूमा मात्र फलस शौचालय छन् भने ९७४ घरधुरीहरूमा स्ल्याब सहितको खाल्टे शौचालय छन् । सर्वेक्षण अनुसार २१२ घरधुरीमा शौचालय नै नभएको देखिन्छ ।

पालिकामा रहेका विभिन्न प्रकारका प्रविधिहरूमा आधारित शौचालयहरूको अवस्था तलको तालिकामा देखिन्छ । शौचालयको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा राखिएको छ ।

तालिका 3-12: पालिका स्थित सरसफाईको अवस्था

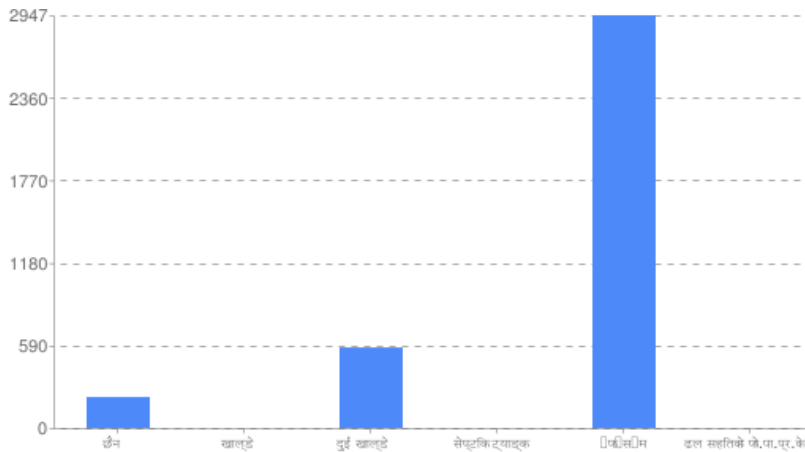
क्र. सं.	चर्पीको प्रकार	घरधुरी	%	जनसङ्ख्या	%
१	फलस	०	०	०	०
२	पोअर फलस	९७४	२५	६७७९	२४
३	कम्पोस्टिङ	३५	१	२४८	१
४	स्याल्याब सहितको खाल्टे चर्पी	२४९६	६४	१८७२७	६६
५	तैरिएको चर्पी	१८	०	१०६	०
६	बाल्टिन	१४२	४	९३८	३
७	छैन	२१२	५	१६२०	६
८	जम्मा	३८७६	१००	२८४१७	१००

यस बुढीगंगा नगरपालिका रहेका घरायसी शौचालयहरूबाट निस्कने मानव मलमूत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन गर्ने सन्दर्भमा २९४७ घरधुरीले व्यवस्थित मानव मलमूत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन (Fecal Sludge Management-FSM) तरिका अपनाएको पाइयो । ० घरधुरीले ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्रमा आफ्नो घरको फोहोर पानी पठाउने गरेको पाइयो । त्यसै गरी सेप्टिक ट्यांक भएको शौचालय ० घरधुरीमा र दुई खाल्टे शौचालय रहेको ५७५ घरधुरी पाइयो ।

तालिका 3-13: मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन विकल्पहरू

क्र. सं.	चर्पीको प्रकार	घरधुरी	जनसङ्ख्या
१	छैन	२२१	१६७३
२	खाल्टे	०	०
३	दुई खाल्टे	५७५	४३९८
४	सेप्टिक ट्याङ्क	०	०
५	एफएसएम	२९४७	२१२२२
६	ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र	०	०
७	खुल्ला ठाउँ	१३३	११२४
८	जम्मा	३८७६	२८४१७

मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन विकल्पहरू

चित्र 3-5: मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन विकल्पहरू

३.१०. मौजुदा प्रणालीको सुचारूपना र दिगोपनाको अवस्था

पालिका र प्रणालीहरूको विस्तृत सुचारूपना र दिगोपना प्रतिवेदनको लागि र स्कोरिड प्रणालीलाई राम्रोसँग बुझ्नको लागि कृपया तलका दुई प्रतिवेदनहरू <http://nwash.mows.gov.np/documents> वेब पेजमा हेर्नुहोस् ।

- खानेपानी प्रणाली सुचारूपना र दिगोपनाको लागि M&E खाका
- बुढीगंगा नगरपालिकामा वास सेवाहरूको सुचारूपना र दिगोपनाको अवस्था

३.१०.१. खानेपानीको मर्मत अवस्था

मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरूको अध्ययन गर्दा अपनाइएको NWSH MIS प्रविधि अनुसार पालिकामा रहेका खानेपानी प्रणालीहरूको वर्तमान अवस्था कस्तो छ र ती प्रणालीहरूलाई कुन स्तरको मर्मत आवश्यक छ सो को परिभाषा सहित विस्तृत जानकारी <http://nwash.mows.gov.np/documents> बाट प्राप्त गर्न सकिन्छ । मौजुदा प्रणालीहरूको सुचारूपनको अवस्था अध्ययन गर्दा सामान्य मर्मत, ठुलो मर्मत वा पुनर्निर्माण अथवा पुनर्स्थापना नै के गर्नु पर्ने हो सबै जानकारी सर्वेक्षकले अवलोकन गरि NWSH MIS प्रविधिमा प्रविष्ट गरे अनुरूप हरेक प्रणालीको मर्मत अवस्था ज्ञात हुन्छ ।

बुढीगंगा नगरपालिका भरि संचालनमा रहेका खानेपानी प्रणालीहरूको NWSH MIS बाट प्राप्त तथ्यांक विप्लेषण गर्दा सुचारूपनको अवस्था निम्नानुसारको देखिन्छ ।

माथीको तालिकाको देखिए अनुसार हरेक मौजुदा खानेपानी आयोजनाहरूको मर्मतको प्रकारको विस्तृत परिभाषा, सूचक र प्राप्ताङ्कको अवस्था प्राविधिक मार्गदर्शनको सुचारूपना र दिगोपनाको <http://nwash.mows.gov.np/documents> मा उपलब्ध छ । समुच्चमा बुढीगंगा नगरपालिकामा संचालित खानेपानी आयोजनाहरूको मर्मतको अवस्था, संख्या, धाराहरूको अवस्था र लाभान्वित जनसंख्या तलको तालिका प्रस्तुत गरिएको छ

तालिका 3-14: खानेपानी आयोजनाको मर्मतको अवस्था

क्र.सं.	अवस्था	स्किमहरू		लाभान्वित जनसङ्ख्या				जम्मा
		सङ्ख्या	जम्मा %	सुचारु धारा		सुचारु नभएका धारा		
				सङ्ख्या	जम्मा %	सङ्ख्या	जम्मा %	
१	भौतिक रूपमा राम्रो	०	०	०	०	०	०	०
२	सानो मर्मत आवश्यक	०	०	०	०	०	०	०
३	ठूलो मर्मत आवश्यक	०	०	०	०	०	०	०
४	पुनः निर्माण गर्न आवश्यक	०	०	०	०	०	०	०
५	पुनर्स्थापना गर्न आवश्यक	०	०	०	०	०	०	०
६	जम्मा	१२	१००	०	०	०	०	०

३.१०.२. सरसफाइको मर्मत अवस्था

सरसफाइ सेवा सुबिधाको मर्मतको चर्चा गर्दा विशेष गरी पालिका अन्तर्गत मानव मलमूत्रजन्य फोहोर, ठोस फोहोर तथा फोहोर पानी व्यवस्थापन अवस्था के कस्तो छ भन्ने बुझिन्छ । नेपाल सरकारले अहिलेसम्म यस्ता सरसफाइ सेवा सुबिधाको सुचारुपन तथा मर्मत अवस्थाको परिभाषा र लेखाजोखा गर्ने विधिको विकास गरेको छैन । यो वास योजना औजारले यस्ता सेवा सुबिधाहरूको योजना तर्जुमा र लागतको लागि लेखाजोखा गर्ने विधि आफ्नै किसिमले विकास गरेको छ । बुढीगंगा नगरपालिकाको सरसफाइको मर्मत अवस्था निम्न अनुसार देखिन्छ ।

तालिका 3-15: सरसफाइको मर्मतको अवस्था

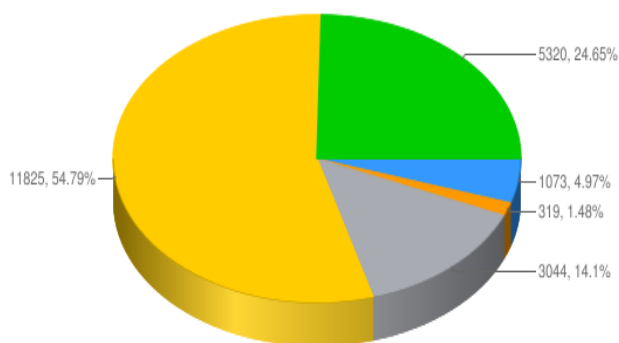
क्र.सं.	मर्मत अवस्था	मर्मत गर्न आवश्यक प्रणालीको सङ्ख्या (in conveyance)	मर्मत गर्न आवश्यक प्रणालीको सङ्ख्या (प्रशोधन केन्द्र)
१	प्रशोधन केन्द्र छैन	०	०
२	भौतिक रूपले राम्रो	०	०
३	सानो मर्मत आवश्यक	०	०
४	ठूलो मर्मत आवश्यक	०	०
५	निर्माण गर्न आवश्यक	०	०
	जम्मा	०	०

३.१०.३. धाराको अवस्था

बुढीगंगा नगरपालिकामा मौजुदा खानेपानी आयोजनाहरूबाट निर्मित र संचालित धाराहरू मध्ये झण्डै ७.११% (६.०१+१.१) निजी धाराहरू रहेका छन् । ती मध्ये धेरैजसो , ४४.८१% भौतिक रूपमा सुचारु रहेका छन् ।

धाराको प्रकार आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या

- पानी आउँदै नआउने ■ पानी आउने तर पिउन, पकाउन र चर्पीमा प्रयोगको लागि पर्याप्त नभएको ■ पिउन, पकाउन, र चर्पीमा प्रयोगको लागि पर्याप्त भएको ■ पिउन, पकाउन भाँडा सफा गर्न, चर्पीमा प्रयोग र नुहाउनको लागि पर्याप्त भएको ■ सबै दैनिक आवश्यकताहरूको लागि पर्याप्त भएको

चित्र 3-6: धाराको प्रकार आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या

तलको तालिकाले पालिकाभित्रका पाइप खानेपानी प्रणालीको धाराको अवस्था देखाउँछ । यसले पालिकाभित्रको सबै धाराहरूको अवस्थाको सारांश देखाउँछ । २४.६५% धाराले पर्याप्त दैनिक आवश्यकता पुर गरेको देखाउँछ । त्यसै प्रकारले १.६४% धारामा मिटर जडान भएको देखिन्छ ।

तालिका 3-16: धाराको अवस्था

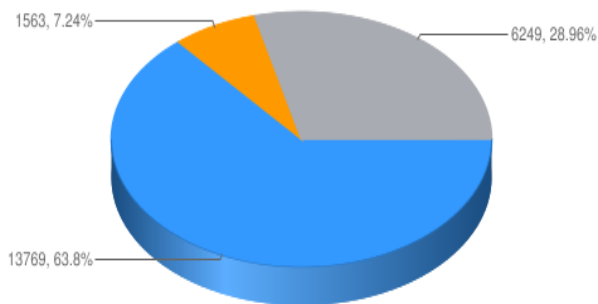
क्र.सं.	परामिति		अवलोकन (सङ्ख्या)						
			धारा	%	घरधुरी	%	जनसङ्ख्या	%	
१	जम्मा		७३१		३७९८		२१५८	१	
२	धाराको प्रकार	समुदाय	४७७	६५.२५	३५४३	९३.२९	२०००	७	९२.७१
		आँगन	२२९	३१.३३	२३१	६.०८	१५३४	७.११	
		संस्थागत	२५	३.४२	२४	०.६३	४०	०.१९	
३	जडान	मिटर जडान भएको	४३	५.८८	७०	१.८४	३५५	१.६४	
		मिटर जडान नभएको	६८१	९३.१६	३६७६	९६.७९	२०९७	६	९७.२
४	आपूर्ति घण्टा	> २ घण्टा	६८२	९३.३	३६१३	९५.१३	२०४५	८	९४.८
		< २ घण्टा	४८	६.५७	१८०	४.७४	१०९८	५.०९	
५	यो वर्ष दर्ता भएको गुनासोहरू		०	०	०	०	०	०	

	दर्ता								
6	धारामा पानीको गुणस्तर	धमिलो नभएको	४५९	६२.७ ९	२४७५	६५.१ ७	१४०८ १	६५.२ ५	
		धमिलो	२६०	३५.५ ७	१२६९	३३.४ १	७१९०	३३.३ २	
७	धाराको अवस्था	भौतिक रूपमा अक्षुण्ण	४१२	५६.३ ६	१७२२	४५.३ ४	९६७०	४४.८ १	
		सानो मर्मत	२२९	३१.३ ३	१५२०	४०.० २	८६५८	४०.१ २	
		ठूलो मर्मत	५०	६.८४	३७२	९.७९	२०८९	९.६८	
		पुनः निर्माण	४०	५.४७	१८४	४.८४	११६४	५.३९	
८	धारामा फ्लोको अवस्था	सुचारु नभएको	पानी आउँदै नआउने	४६	६.२९	१७४	४.५८	१०७३	४.९७
			पानी आउने तर पिउन, पकाउन र चर्पीमा प्रयोगको लागि पर्याप्त नभएको	१३	१.७८	५९	१.५५	३१९	१.४८
		सुचारु	पिउन, पकाउन, र चर्पीमा प्रयोगको लागि पर्याप्त भएको	८८	१२.० ४	६०१	१५.८ २	३०४४	१४.१
			पिउन, पकाउन भाँडा सफा गर्न, चर्पीमा प्रयोग र नुहाउनको लागि पर्याप्त भएको	४०३	५५.१ ३	२०६४	५४.३ ४	११८२ ५	५४.७ ९
			सबै दैनिक आवश्यकताहरूको लागि पर्याप्त भएको	१८१	२४.७ ६	९००	२३.७	५३२०	२४.६ ५

३.१०.४. सुचारूपना र दिगोपना लेखाजोखा

बुढीगंगा नगरपालिकामा संचालनमा रहेका मौजुदा खानेपानी प्रणालीहरू मध्ये ६९.५७% खानेपानी प्रणालीहरूमा सुचारूपनाको जोखिम देखिन्न वा कम जोखिम देखिन्छ । त्यसै गरि ४.३५% प्रणालीहरूमा दिगोपनाको जोखिम देखिन्न वा कम जोखिम देखिन्छ ।

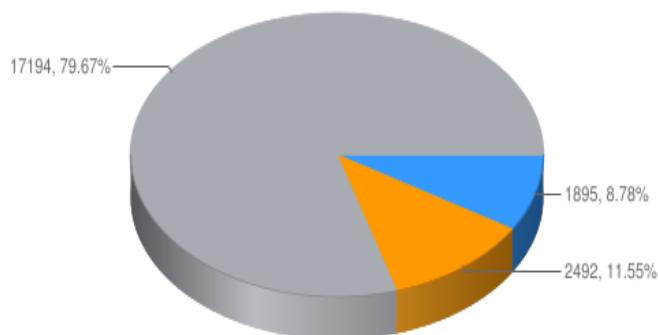
सुचारूपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या

■ छैन वा सुचारूपनाको लागि कम जोखिम ■ सुचारूपनाको लागि केही जोखिम ■ सुचारूपनाको लागि उच्च जोखिम

चित्र 3-7: सुचारूपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या

दिगोपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या

■ छैन वा दिगोपनाको लागि कम जोखिम ■ दिगोपनाको लागि केही जोखिम ■ दिगोपनाको लागि उच्च जोखिम

चित्र 3-8: दिगोपनाको आधारमा सेवा प्राप्त जनसङ्ख्या

तालिका 3-17: सुचारूपना र दिगोपना लेखाजोखा

सुचारूपना स्कोर				
क्र.सं.	अवस्था	परामिति	सङ्ख्या	%
१	जम्मा	प्रणालीको सङ्ख्या	९२	१००
		धाराको सङ्ख्या	७३१	१००
		घरधुरी	३७९८	१००
		जनसङ्ख्या	२१५८१	१००
२	स्कोर > ७०	प्रणालीको सङ्ख्या	६४	६९.५७
		धाराको सङ्ख्या	५०२	६८.६७
		घरधुरी	२३८२	६२.७२
		जनसङ्ख्या	१३७६९	६३.८
३	स्कोर ६०-७० को बीचमा	प्रणालीको सङ्ख्या	६	६.५२
		धाराको सङ्ख्या	३७	५.०६
		घरधुरी	२५६	६.७४
		जनसङ्ख्या	१५६३	७.२४
४	स्कोर < ६०	प्रणालीको सङ्ख्या	२२	२३.९१
		धाराको सङ्ख्या	१९२	२६.२७
		घरधुरी	११६०	३०.५४
		जनसङ्ख्या	६२४९	२८.९६

दिगोपना स्कोर				
क्र.सं.	अवस्था	परामिति	सङ्ख्या	%
१	जम्मा	प्रणालीको सङ्ख्या	९२	१००
		धाराको सङ्ख्या	७३१	१००
		घरधुरी	३७९८	१००
		जनसङ्ख्या	२१५८१	१००
२	स्कोर > ७०	प्रणालीको सङ्ख्या	४	४.३५
		धाराको सङ्ख्या	४९	६.७
		घरधुरी	३८८	१०.२२
		जनसङ्ख्या	१८९५	८.७८
३	स्कोर ६० - ७० को बीचमा	प्रणालीको सङ्ख्या	१२	१३.०४
		धाराको सङ्ख्या	७१	९.७१
		घरधुरी	४१०	१०.८
		जनसङ्ख्या	२४९२	११.५५
४	स्कोर < ६०	प्रणालीको सङ्ख्या	७६	८२.६१
		धाराको सङ्ख्या	६११	८३.५८
		घरधुरी	३०००	७८.९९
		जनसङ्ख्या	१७१९४	७९.६७

प्रस्तुत लेखाजोखा पाइप खानेपानी प्रणालीको मात्र सुचारूपन र दीगोपनाको (Functionalty and Sustainability-F&S) लेखाजोखा हो । अन्य प्रणालीहरू जस्तै ट्युवबेल, घरायसी चर्पी, संस्थागत शौचालय, मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर सुविधाहरू, ठोस फोहोर व्यवस्थापन र ढल सञ्चाल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्रको सुचारूपन र दिगोपनाको लेखाजोखाको निम्ति नेपालको वास क्षेत्रमा अहिलेसम्म सूचक, लेखाजोखा विधि र स्कोरिङ प्रणालीको विकास गरिएको छैन ।

३.११. उपभोक्ता समितिको संस्थागत व्यवस्थापन र दीगोपनाको अवस्था

पालिका भित्रका सबै वास सेवा र आयोजनाहरूको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने पूर्ण जिम्मेवारी सम्बन्धित उपभोक्ता समिति वा संस्थाको हो भन्ने मान्यता अनुसार यो वास योजना तयार गरिएको हो । उपभोक्ता संस्थाको मुख्य जिम्मेवारीमा प्रणालीहरूको नियमित संचालन, कार्यालय सञ्चालन, मर्मत सम्भार, खानेपानीको महसुल निर्धारण र सङ्कलन, स्रोतहरूको खोजी र परिचालन, सेवाको गुणस्तर नियमन तथा खानेपानीको गुणस्तर नियमन समावेश गरिएको छ ।

तलको तालिकाले यस पालिकामा उपभोक्ता संस्थाको संस्थागत विशेषताको सारांश प्रस्तुत गर्दछ ।

तालिका 3-18: पालिकामा उपभोक्ता संस्थाको संस्थागत विशेषता

क्र.सं.	सूचक	अवलोकन	
		सङ्ख्या	%
१	जम्मा प्रणालीहरूको सङ्ख्या	९२	
२	जम्मा उपभोक्ता संस्था गठन सङ्ख्या	४९	५३.२६

३	३३% भन्दा बढी महिला प्रतिनिधि भएका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	०	०
४	जिल्ला जलस्रोत समितिमा दर्ता उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	३२	३४.७८
५	कार्यालय भवन भएका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	०	
६	मर्मत सम्भार कार्यकर्ता भएका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	१०	१०.८७
७	मर्मत सेवा करारमा लिएका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	०	
८	आफै लेखा व्यवस्थापन गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	४६	५०
९	कर्मचारीबाट लेखा व्यवस्थापन गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	११	११.९६
१०	नियमित बैठक सञ्चालन गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	१४	१५.२२
११	नियमित साधारण सभा गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	९	९.७८
१२	महसुल सङ्कलन गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	२	२.१७
१३	लेखा परीक्षण गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	१	१.०९
१४	बैकमा खाता सञ्चालन गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	१३	१४.१३
१५	खानेपानी प्रणालीको बीमा गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	०	०
१६	मर्मत कार्यकर्ताको लागि पर्याप्त औजार भएका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	९	९.७८
१७	मर्मत कार्यकर्ताको लागि तलवको व्यवस्था गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	२	२.१७
१८	औसत ७०% भन्दा कम सञ्चालन खर्च भएका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	५२	५६.५२
१९	मानक सञ्चालन कार्यविधि (SOP) तयार गरी कार्यान्वयन गरेका उपभोक्ता संस्थाको जम्मा सङ्ख्या	४	४.३५

३.१२. सम्पत्तिको स्वामित्व

तलको तालिकाले पालिकाभित्र वास अवयवहरूको कूल मूल्य देखाउँछ । ती अवयवहरूको मूल्य वर्तमान लागतमा आधारित भइ गणना गरिएको छ । मर्मत आवश्यकताका सवै शर्तहरू सम्बोधन गरिएको छ र वास्तविक सम्पत्ति मूल्यबाट सोही अनुसार घटाइएको छ। यसले सन् २०२२ को खुद सम्पत्ति मान प्रतिनिधित्व गर्दछ ।

तालिका 3-19: वास अवयवहरूको कूल मूल्य

क्र.सं.	अवयवहरू	सम्पत्तिको मूल्य (ने. रु)
१	खानेपानी प्रणालीहरू	८०७९५३३६
२	ट्युबवेलहरू	०
३	घरायसी चर्पीहरू	३८९४००००
४	सरसफाइ सुविधाहरू	०

५	विद्यालयमा बास	४३०८९०९०
६	स्वास्थ्य संस्थामा बास	२७१३५०००
७	सार्वजनिक स्थलमा बास	२६७३५०००
	जम्मा सम्पत्ति मूल्य	२१६६९४४२६

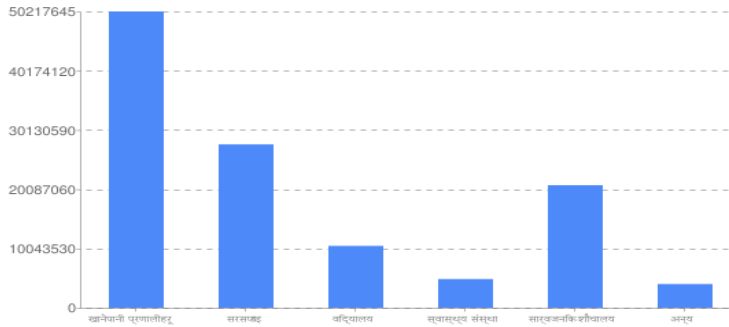
३.१३. बासमा लगानी (Financing)

बुढीगंगा नगरपालिकाको बास क्षेत्रमा हालको लगानीको अवस्था हेर्दा कुल पुँजीगत खर्चमध्ये ३% मात्र देखिन्छ । वार्षिकरूपमा औसत वाश क्षेत्रका लागि ११ करोडको लगानी आवश्यक देखिन्छ ।

तालिका 3-20: बासमा लगानीको आवश्यकता

क्र.सं.	अवयवहरू	पहिलो वर्षमा जम्मा लगानी
१	खानेपानी प्रणालीहरू	५०२१७६४५
२	सरसफाइ र स्वच्छता	२७६८७५६६
३	संस्थाहरूमा बास (विद्यालय)	१०४८६०८२
४	संस्थाहरूमा बास (स्वास्थ्य संस्था)	४८४८४३२
५	सार्वजनिक स्थानहरूमा बास (सार्वजनिक शौचालय)	२०७६९११४
६	अन्य क्रियाकलापहरू	४०२००००
७	जम्मा	११८०२८८३९

बासमा लगानी (Financing)

चित्र 3-9: बास अवयवहरू

३.१४. बास क्षेत्रका चुनौतीहरू र अन्तर (Gap)

३.१४.१. खानेपानी

पालिकाको बास क्षेत्रको समग्र वर्तमान अवस्था र राष्ट्रले सन् २०३० सम्म बास क्षेत्रमा प्राप्त गर्न राखेको लक्ष्यका आधारमा बुढीगंगा नगरपालिकाको चुनौती र अन्तर (Gap) निम्नानुसार रहेको पाइयो।

- पाइप प्रणाली खानेपानी सेवाहरूको पहुँच १००% रहेको छ ।
- ९३.५४% (२४.६५+५४.७९+१४.१) जनसङ्ख्याले खानेपानी धाराबाट सुचारु रूपमा पानी प्राप्त गरिरहेका छन् ।
- धेरै जसो प्रणालीहरूमा खानेपानी गुणस्तरको समस्या छ र केवल ६५.२५% ले जनसङ्ख्याले धमिलोपना

नभएको पानी प्राप्त गरेका छन् ।

- व्यवस्थापन कार्यहरू पुरा गर्नका निम्ति ती खानेपानी प्रणालीहरूको व्यवस्थापन क्षमतामा सुधार गर्न आवश्यक छ ।

३.१४.२. सरसफाइ

सरसफाइको समग्र अवस्था, राष्ट्रिय लक्ष्य र सो का निम्ति चुनौतीहरू निम्नानुसार छन् ।

- ग्रामीण क्षेत्रका धेरै चर्पीहरूको निर्माण अवस्था राम्रो छैन । चर्पीहरूको निर्माणमा आधारभूत सरसफाइ सेवाहरूको मापदण्ड पुरा गरिएको छैन, र ती चर्पीहरू सफा गर्न सकिने तवरले निर्माण भएका छैनन् । यसले फोहोरको सुरक्षित विसर्जन गर्ने अवस्थालाई पुरा गर्न कठिन हुन्छ ।
- पालिकामा प्रभावकारी सरसफाइका निम्ति विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रहरूको लागि उपयुक्त हुने किसिमको सरसफाइ चरणहरू पार गर्न आवश्यक सेवा तथा सुविधाहरूको स्तर सुधार गर्न प्रविधिको विकल्पहरूमा चेतनाको अभाव छ ।
- सरसफाइ सेवा चक्रका विभिन्न चरणहरूमा सहयोग गर्ने भूमिकामा निजी क्षेत्रको सीमित क्षमता रहेको; उपयुक्त पूर्वाधार निर्माण, खाडल सफा तथा खाली गर्ने र यातायात सेवा लगायतमा क्षमताको कमी रहेको छ । जिल्लामा केवल एउटा सेप्टिक ट्यांक (सेसपूल) खाली गर्ने साधन उपलब्ध छ ।
- सहरी क्षेत्रमा सरसफाइको लागि पर्याप्त योजना नरहेको जुन जनसंख्या बृद्धि, मानव बस्तीको विस्तार र व्यावसायिक प्रतिष्ठानको मागसँग मेल खादैन र मिल्दैन । मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापनको लागि संस्थागत व्यवस्था गर्ने क्षमता पनि कमजोर देखिन्छ ।
- ९७.५१% घरपरिवारले मात्र पानी र साबुन सहितको हात धुने सुविधाहरूसँग सरसफाइ सुविधाहरू सुधार गरेको पाइयो ।

३.१४.३. संस्थागत वास

पालिका भित्रका संस्थागत वासको बर्तमान अवस्था र चुनौती तथा ग्यापको स्थिती निम्नानुसार रहेको छ ।

- केही विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आधारभूत स्तरको खानेपानी सेवाको पहुँचमा कमी छ ।
- धेरै जसो विद्यालयहरूमा छात्रको लागि छुट्टै वास कोठा र महिनावारी व्यवस्थापनको प्याडलाई सुरक्षित विसर्जन गर्नको लागि सुविधाहरूको कमी छ ।
- प्रायः विद्यालयहरूमा सुचारु हात धुने सुविधाहरूको कमी छ ।

३.१५. जलवायु परिवर्तनका असरहरू, विपद जोखिम व्यवस्थापन र चुनौतीहरू

बुढीगंगा नगरपालिकामा वास योजना निर्माण क्रममा गरिएको अध्ययन तथा वडा स्तरमा गरिएको सहभागितात्मक छलफलबाट यस पालिका क्षेत्रको प्रमुख विपद जोखिमको रूपमा बाढीपहिरो, हावाहुरी, आगलागी, असीना, चट्याङ, खडेरी, रोगको माहामारी, जंगली जनावरको आतंक आदि आएका थिए । खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका क्षेत्रमा त्यस्ता विपदहरूले गम्भीर असर गर्ने गरेका छन् । यस सम्बन्धि विवरणलाई विश्लेषण गर्दा जनसंख्या बृद्धि, बस्ती विस्तार आदीका कारण बाढी, पहिरो र आगलागीका घटनाहरू वर्षेनी बढ्ने गरेको र यसबाट ठूलो मात्रामा धनजनको क्षति पुग्ने गरेको देखिन्छ । त्यसै गरि महामारी सम्बन्धि घटनाहरू विगतका वर्षहरूमा धेरथोर भइरहने गरे पनि पालिका र सिङ्गो देश नै खुला दिसामुक्त भइसकेको र यहाँका वासिन्दाहरूको सफा र सुरक्षित खानेपानीमा

पहुँच बृद्धी भइरहेको कारणबाट हाल त्यस्ता पानीजन्य महामारिमा कमि आएको छ । पालिकाले बिपद सम्बन्धी पूरवतयारी र विपद व्यवस्थापनको क्षेत्रमा ध्यान केन्द्रीत गरि सोका लागि बिपद जोखिम व्यवस्थापन योजना ।

यस पालिका क्षेत्रमा बिपद जस्तै भूकम्प, बाढीपहिरो आउँदा मानव वस्तीमा उद्धार कार्य गर्न र मानिसहरुलाई सुरक्षित स्थानमा सार्नका लागि खुल्ला क्षेत्रका रुपमा बिद्यालयहरु र सार्वजनिक स्थान पाइएको छ । समग्र जिल्लामा जस्तै यस पालिकामा पनि जलवायू परिवर्तनको असरहरु देखिन थालेको बताइन्छ । प्रमुख रुपमा खानेपानीको मुख्य स्रोतको रुपमा रहेको सतहि तथा भूमीगत स्रोतको पानीको सतह र मात्रा घटेको, अतिबृष्टी र अनावृष्टी आदि कारणले बाढीका साथै खडेरी जस्ता समस्याहरु क्रमशः बढेका छन् । जलवायू अनुकूलनका लागि योजनाबद्ध तवरबाट पालिकामा रोकथाम कार्यक्रमको शुरुवात गर्नु पर्ने आवश्यकता छ ।

३.१६. हालका सुविधाहरुको सूची

पालिका भित्र रहेका मौजुदा वास सुबिधाहरु छुट्टाछुट्टै सूची निम्न अनुसूचीहरुमा उल्लेख गरिएका छन्। अनुसूचीमा उल्लेख गरिएका सूचिहरुमा खानेपानीका मौजुदा आयोजनाहरुको नाम, स्थान, ती आयोजनाहरुले सेवा पुर्याएको जनसंख्या र ती आयोजनाहरुको बर्तमान अवस्था, निर्माण मिति आदी तथ्याङ्क हरु उपलब्ध छन् । त्यसै गरि सरसफाइ सम्बन्धि गतिबिधि, कृयाकलाप र आयोजनाहरु, सार्वजनिक शौचालयहरु, तिनीहरुको बर्तमान अवस्था आदि सरसफाइ अनुसूचीमा उपलब्ध छन् । संस्थागत सरसफाइको अनुसूचिमा बिध्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुको शौचालय तथा अन्य सरसफाइ सेवा सुबिधाहरुको बर्तमान अवस्थार मर्मत संभारको स्थिति बारेमा तथ्यांकहरु उपलब्ध छन् ।

सुविधाहरु	अनुसूची
खानेपानी आयोजनाहरु	Annex A
सरसफाइ संरचना, सेवा र सुबिधाहरु (सार्वजनिक शौचालयहरु)	Annex B
शैक्षिक संस्था (बिध्यालय आदी) का शौचालय तथा सरसफाइ सेवा	Annex C
स्वास्थ्य संस्थाहरुका शौचालय तथा सरसफाइ सेवा	Annex D

४. योजना, प्रक्षेपण र लागत

यस वास योजनाको प्रमुख लक्ष्य सन् २०३० भित्र पालिकाका सबै क्षेत्र र वासिन्दाहरुमा खानेपानी र सरसफाइको सुरक्षित र सहज उपलब्धताका निम्ति योजनाबद्ध मार्गदर्शन प्रदान गर्नु हो। यस बुढीगंगा नगरपालिकाले तयार पारेको यो वास (खासस्व) योजनाको सोच र परिलक्ष्य पनि सोहि अनुरूप तय गरिएको छ। यस योजनाको दूरदृष्टी सोच (Vision) पालिकामा बसोबास गर्ने हरेक नागरिकका लागि सुरक्षित, पर्याप्त, सर्वसुलभ, स्विकार्य र किफायति खानेपानी तथा सरसफाइका सेवाहरु मार्फत जनस्वास्थ्य र जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु रहेको छ। यस योजनाले पालिकामा पारदर्शि, प्रविधिमैत्री र उपभोक्ता मैत्री खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका कार्यक्रमहरु संचालन गरि सन् २०३० सम्ममा मध्यम तथा उच्च स्तरको वास (खासस्व) सेवा प्रदान गर्न सहयोग गर्नेछ।

४.१. योजनाहरुको पहिचान

पालिकामा वास योजनाको लागि मोबाइल एप्समा आधारित योजना तर्जुमा औजार NWASH MIS को प्रयोग गरि तथ्यांक तथा सूचनाहरु संकलन गरिएको थियो। यो कम्प्युटरमा आधारित 'इनबिल्ट योजना तर्जुमा औजार' ले पालिकाभरि सर्वेक्षण अवधिमा सर्वेक्षक वा गणकहरुले तथ्यांक संकलन गरि प्रविष्ट गरे अनुसार मौजुदा योजनाहरुको यथास्थिति र आउँदा बर्षहरुका लागि योजना तयार गर्दछ (१.५ हेर्नुहोस्)। १.५.२ मा वर्णन गरे अनुसार अगस्त २०, २०२० मा सरोकारवालाहरुको रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशाला सम्पन्न भएको थियो। यो कार्यशालाले निम्न कृयाकलापहरु निर्धारण गर्यो।

१. पालिकाको आवश्यकता अनुसार वास आयोजनाहरुको प्राथमिकीकरण गरियो। जब वास योजना तर्जुमा औजारमा प्राथमिकता तोकिन्छ, यसले स्वचालित रूपमा विस्तृत गतिविधिहरु र २०२०-२०३० सम्मको लागि यी गतिविधिहरु सम्पन्न गर्न वित्तीय आवश्यकता निर्धारण गर्दछ।
२. विद्यालय र सार्वजनिक स्थानहरुको हकमा आवश्यकता अनुसारको (Desired) सेवा स्तर (उन्नत वा आधारभूत) तय गरियो।
३. पालिकामा वास क्षेत्रको निम्न विषयमा क्षमताको आकलन गरियो; क) महसुल र शुल्क ख) स्व-लगानी ग) कर घ) हस्तान्तरण
४. यस अवधिको लागि वित्तीय लगानीको अनुमान गरी र अपुग लगानीलाई पूर्ति गर्ने मार्गहरुको रूपमा व्यापार, सेयर, इक्विटी, बन्ड्सको मार्फत पूर्ति गर्ने गरि निर्धारण गरियो।

विस्तृत अध्ययनका लागि वास योजना औजार (<http://nwash.mows.gov.np/dashboard>) मा उपलब्ध छ।

४.१.१. नयाँ खानेपानी आयोजनाहरुको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण

समुदाय स्तरबाट माग भएका, लक्षित स्तरको खानेपानी सेवा पुर्याउन आवश्यक देखिएका र पहिचान भएका नयाँ खानेपानी आयोजनाहरुको दीर्घ सूचि (long-list) तयार गरि वडा र पालिका स्तरमा प्रस्तुत गरि प्राथमिकता निर्धारणको निर्धारित मापदण्डलाई पालन गरि सहभागितामूलक छलफलका आधारमा ती कार्वान्वयनमुखि आयोजनाहरुको प्राथमिकता कायम गरियो।

प्राथमिकता निर्धारण सहित ती प्रस्तावित आयोजनाहरूलाई अति उच्च, उच्च, मध्यम र न्यून प्राथमिकता क्रम छुट्ट्याउन का लागि एक निश्चित सूचक र मापदण्ड सहितको मार्गदर्शन यहि वास योजना तयारिको सिलसिलामा नै तयार गरिएको थियो । सोही मार्गदर्शनको आधारमा यी सबै वास सेवा, सुविधा तथा संरचनाहरूको प्राथमिकता निर्धारण गरिएको थियो । प्राथमिकताका सूचकहरूमा विशेष गरि त्यसमा लाग्ने लागत, सेवा प्राप्त गर्ने जनसंख्याको विशेषता र गरिवि स्तर आदी रहेका छन् ।

यसरी कायम भएको आयोजनाहरूको प्राथमिकताको सारांश तल दिइएको छ । प्रत्येक आयोजनाको प्राथमिकताको विस्तृत सूचि अनुसूची Appendix B मा हेर्न सकिने छ । अनुसूचीमा भएका हरेक आयोजनाहरूको प्राथमिक विवरणहरू जस्तै ती आयोजनाहरूको प्रस्तावित नाम, प्रस्तावित स्थल, सेवाको किसिम, सम्भावित लाभान्वित जनसंख्या र मोटामोटी लागत पनि त्यसमा सेर्न सकिन्छ ।

तालिका 4-1: आयोजनाहरूको प्राथमिकता

क्र.सं.	क्षेत्र	एकाइ	अति उच्च	उच्च	मध्यम	न्यून	जम्मा
अ.	खानेपानी प्रणाली						
अ.१	हालका खानेपानी आयोजना	सङ्ख्या	२०	२६	२५	२१	९२
अ.२	नयाँ खानेपानी आयोजना	सङ्ख्या	२	१	०	०	३
अ.३	निर्माणाधिन खानेपानी आयोजना	सङ्ख्या	११	५	०	०	१६
अ.४	हालका ट्युबवेलहरू (उच्च प्राथमिकता)	%	०				०
आ.	सरसफाइ प्रणाली						
आ.१	हालका मौजुदा सरसफाइ कार्यक्रम	सङ्ख्या	०	०	०	०	०
आ.२	नयाँ सरसफाइ कार्यक्रम	सङ्ख्या	०	०	०	०	०
आ.३	सञ्चालन हुन गइरहेको सरसफाइ कार्यक्रम	सङ्ख्या	०	०	०	०	०
आ.४	घरायसी सरसफाइ- सुरक्षित चर्पी व्यवस्थापनको लागि योजना गरिएको वर्ष	वर्ष	६				
इ.	वर्गीकरण						
इ.१	उन्नत स्तरको वास सेवा सहितको विद्यालय	सङ्ख्या	५	२४	६	१	३६
इ.२	आधारभूत स्तरको वास सेवा सहितको विद्यालय	सङ्ख्या	०	०	०	०	०
इ.३	जम्मा	सङ्ख्या	५	२४	६	१	३६

ई.	वर्गीकरण						
ई.१	स्वास्थ्य संस्थाको सङ्ख्या	सङ्ख्या	३	३	४	१	११
उ.	वर्गीकरण						
उ.१	सार्वजनिक स्थानहरूमा उन्नत स्तरको वास सुबिधा	सङ्ख्या	१	१	१	०	३
उ.२	सार्वजनिक स्थानहरूमा आधारभूत स्तरको वास सुबिधा	सङ्ख्या	०	०	०	०	०
उ.३	जम्मा	सङ्ख्या	१	१	१	०	३

माथि दिइएको तालिकामा पालिका भरिको खानेपानी आयोजनाहरू, सरसफाइ आयोजनाहरू, विद्यालयमा वास सेवा, स्वास्थ्य संस्था वास सेवा र सार्वजनिक स्थानहरूमा वासको सुबिधाहरूको प्राथमिकता निर्धारण चार तहमा गरिएको छ, जसमा अति उच्च, उच्च, मध्यम र न्यून छन्। त्यसै गरि खानेपानी सेवा, सुबिधा र संरचनालाई पनि चार तहमा छुट्टयाइएको छ; जसमा हालका खानेपानी आयोजना, नयाँ खानेपानी आयोजना, निर्माणाधिन खानेपानी आयोजना र हालका ट्युवबेलहरू (उच्च प्राथमिकता)। यसबाट के बुझिन्छ भने सन् २०३० सम्ममा लक्षित उपलब्धि हासिल गर्नका निम्ति पालिकामा हाल मौजुदा संचालनमा भइरहेका ९२ वटा खानेपानी आयोजनाहरू मध्ये २० वटाको धेरै उच्च प्राथमिकता सहित मर्मत, पुनरुत्थान वा पुनर्निर्माण गर्नु जरुरी छ। त्यसै गरि लक्षित उपलब्धि हासिल गर्नका निम्ति सेवा नपुगेका क्षेत्रमा खानेपानी सेवा पुर्याउन थप नयाँ ३ वटा खानेपानी आयोजनाहरू निर्माण गरिनु पर्छ जसमा २ वटा उच्च प्राथमिकतामा परेका छन्।

हाल पालिका क्षेत्रभित्र निर्माणाधिन १६ वटा खानेपानी आयोजनाहरू मध्ये ११ लाई उच्च प्राथमिकता सहित पुरा गरिनु आवश्यक छ। यो क्रम र प्राथमिकताको आधारमा पालिकाले खानेपानी आयोजनाहरूमा लगानी गरेमा राष्ट्रले र नगरपालीकाले तोकेको लक्ष्य सन् २०३० सम्म पुरा गर्न सकिन्छ। ट्युवबेलहरूको हकमा सर्वेक्षणको क्रममा पालिका क्षेत्रभित्र पत्ता लागेका ट्युवबेलहरूलाई हालको लागि उच्च प्राथमिकता सहित सुधार गरि अल्प या मध्यम कालसम्मका लागि संचालन गरि सन् २०३० सम्ममा ती ट्युवबेलहरू विस्थापन गरि पाइप वितरण प्रणालिमा नै ती क्षेत्रहरू जोडिने गरि योजना बनाइएको छ।

४.१.२. नयाँ सरसफाइ आयोजनाहरूको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण

सरसफाइ आयोजना, सेवा र सुबिधाको क्षेत्रमा समुदाय स्तरको हाल मौजुदा ० वटा त्यस्ता कार्यक्रम मध्ये ० वटा धेरै उच्च प्राथमिकताका साथ निरन्तर गरिनुपर्ने देखिन्छ। सन् २०३० सम्मको सरसफाइ क्षेत्रको लक्ष्य पुरा गर्न ० वटा नयाँ कार्यक्रमहरूको जरुरत पर्ने जसमध्ये ० वटा उच्च प्राथमिकतामा परेका छन्। घरायसी सरसफाइ तर्फ, सुरक्षित चर्पी व्यवस्थापनको लागि ३ बर्षको अवधि निर्धारण गरिएको छ जसको अर्थ उच्च प्राथमिकता सहित पहिलो ३ बर्षभित्र पालिका भरी सबै घरायसी शौचालयहरू तोकिएको स्तरको निर्माण गरिने वा भइरहेका शौचालयहरूको स्तरोन्नति गरि सुरक्षित व्यवस्थापन गरिएको सरसफाइ स्तरमा पुर्याउने योजना गरिएको छ।

विद्यालयमा बास सेवाको लागि प्राथमिकता र सेवा स्तर तलको तालिकामा देखाइएको छ । पालिका भित्र रहेका ३६ विद्यालय शौचालयहरू मध्ये ६ लाई अति उच्च प्राथमिकता सहित उन्नत स्तरको बास सेवा लक्षित योजना बनाइएको छ । ती विद्यालयको बिस्तृत विवरण विद्यालयको नाम, ठेगाना सहित अनुसूचीमा राखिएको छ ।

त्यसै गरि स्वास्थ्य संस्थामा समुचित बास सुविधाको लागि ३ वटालाई धेरै उच्च प्राथमिकता, ३ वटालाई उच्च र ४ वटालाई मध्यम प्राथमिकता क्रममा राखि योजना बनाइएको छ ।

सार्वजनिक स्थानहरूमा बासको सुविधा विशेष गरि सार्वजनिक शौचालयको निर्माण, मर्मत संभार, स्तरोन्नति र व्यवस्थापनका लागि प्राथमिकता क्रम माथि दिइएको तालिकामा निर्धारण गरिएको छ ।

यी सबै माथिका खानेपानी र सरसफाइका योजना र कार्यक्रमहरू पालिका तथा वडा स्तरमा आयोजित रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशालामा (१.५.२) भएका सहभागितामूलक छलफल द्वारा निर्णय भए अनुसारका हुन् । यी सबै प्रस्तावित आयोजनाहरूको प्राथमिकता तय भएअनुसार प्राथमिकता क्रमअनुसार तथ्याङ्क र सुचनाहरू बास योजना औजार (N-WASH-MIS) मा प्रविष्ट गराइए पछि स्वचालित रूपमा योजना हरुको अवधि सहित सोहि योजना औजार (N-WASH-MIS) ले यसको लागत गणना गरेको हो ।

४.१.३ प्राथमिकता अनुरूप आयोजना र क्रियाकलापहरूको वितरण योजना

यस खण्डले पूर्ण बास कभरेज र सेवा स्तर सुधारको लागि आवश्यक पर्ने पूर्वाधारमा पालिकालाई आवश्यक पर्ने लगानी वितरणको प्रक्षेपण गर्दछ । पालिकालाई आवश्यक पर्ने लगानी सहित ती प्रस्तावित आयोजनाहरूले फाइदा पुर्याउने जनसङ्ख्या र गतिविधिहरूको अनुमान र वितरणलाई पनि यसले विश्लेषण गर्दछ । साथै यो खण्डमा विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सार्वजनिक स्थान, ठोस फोहोरमैला व्यवस्थापन, ढल सञ्जाल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन गर्ने लगायतका अन्य बास क्रियाकलापहरूको पनि लगानी सहित लक्षित जनसंख्या, आवश्यक संरचना र गतिविधिको पनि प्रक्षेपण गरिएको छ ।

लगानीको प्रक्षेपण गर्दा हरेक आयोजनाहरूको निर्माण अथवा मर्मत-संभारको मात्र लगानी नभैकन आयोजनाहरूको पुरा जीवन-चक्र (Life-Cycle) भरि कै लागि लगानीको आवश्यकता यो बास योजनाले गरेको छ । यसको मतलव हरेक आयोजना अथवा संरचनाहरू निर्माणका लागि आवश्यक लगानी, निर्माण सम्पन्न भए पश्चात त्यसको संचालन खर्च, मर्मत तथा संभार अथवा रखरखाव खर्च र अन्य व्यवस्थापन खर्चको समेत यसले लेखाजोखा गरेको छ ।

निम्न तालिकाले 'बास योजना औजार N-WASH-MIS' मा प्रयोग गरिएको सो प्रक्षेपण देखाउँदछन् ;

तालिका 4-2: वास योजना औजार NWASH-MIS को प्रक्षेपण

प्राथमिकता	१ वर्ष	२ वर्ष	३ वर्ष	३ वर्ष	४ वर्ष	५ वर्ष	६ वर्ष	७ वर्ष	८ वर्ष	९ वर्ष	१० वर्ष
पूँजीगत खर्च वितरण											
धेरै उच्च	०.१	०.४	०.४	०.१							
उच्च			०.१	०.४	०.४	०.१					
मध्यम					०.१	०.४	०.४	०.१			
निम्न								०.१	०.४	०.४	०.१
एक पटक मर्मतको खर्च वितरण											
धेरै उच्च	०.५	०.५									
उच्च											
मध्यम											
निम्न											
पूँजीगत मर्मत खर्च वितरण											
धेरै उच्च	०.५	०.५									
उच्च											
मध्यम											
निम्न											

सञ्चालन खर्च वितरण											
धेरै उच्च	०.५	०.५									
उच्च											
मध्यम											
निम्न											
डिजाइन सुपरभिजन खर्च वितरण											
धेरै उच्च	०.५	०.५									
उच्च											
मध्यम											
निम्न											

क. पुँजीगत खर्च वितरण

हाल सञ्चालनमा रहेका खानेपानी प्रणालीहरूको सेवा स्तर सुधार र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरू निर्माण, संचालन र व्यवस्थापनको लागू हुने पुँजीगत खर्च वितरणको प्रक्षेपण;

माथी तालिकामा देखाइएको पुँजीगत खर्च वितरणको प्रक्षेपण अनुसार धेरै उच्च प्राथमिकतामा परेका वास सेवा तथा पुर्वाधारका लागि निश्चित गरिएको पुँजी मध्य पहिलो वर्ष ०.१, दोश्रो वर्ष ०.४, तेश्रो वर्ष ०.४ र चौथो वर्ष ०.१ का दरले लगानी गर्नु उपयुक्त हुन्छ भन्ने देखिन्छ। यी प्रस्तावित आयोजनाहरू अति उच्च प्राथमिकतामा परेको हुनाले तुरुन्तै यसको सुरुवात गरिनुपर्छ भन्ने पनि यो तालिकाबाट बुझिन्छ। अति उच्च प्राथमिकताका पुर्वाधारमा लगानीको निश्चितता पछि तेश्रो वर्षबाट उच्च प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरूमा पुँजीको व्यवस्था गर्न सकिन्छ। त्यसै गरि मध्यम प्राथमिकतामा परेका आयोजनाहरू पाँचौ वर्षमा र निम्न प्राथमिकताका आयोजनाहरू आठौँ वर्षमा सुरु गर्न सकिन्छ।

ख. एक पटक मर्मतको खर्च वितरण

हाल सञ्चालनमा रहेका र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूको सेवा स्तर सुधारको लागि लागू हुने;

पालिका भरिका मौजुदा खानेपानी तथा भर्खरै बनेका नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूमा आवश्यक मर्मत सुधार र सेवा स्तरोन्नति गर्ने काम पहिलो र दोश्रो वर्षभित्रै गरि सक्नु पर्ने माथिको तालिकाले देखाउँछ। यसका लागि छुट्ट्याइएको बजेट पहिलो र दोश्रो वर्षमा आधा आधा गरि खर्च गर्ने गरि यो योजना बनाइएको छ। यस्तो मर्मत तथा सेवा स्तरोन्नति एक पटक मात्र गरिने भएकोले अरु बाँकि बर्षमा यसको लागि लगानी व्यवस्था गर्नु पर्दैन।

ग. पुँजीगत मर्मत खर्च वितरण

हाल सञ्चालनमा रहेका र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूको सेवा स्तर सुधारको लागि लागू हुने पुँजीगत मर्मत खर्च वितरण ;

माथी देखाइएको तालिकाले मौजुदा संचालित र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूको आवश्यक मर्मत सुधार तथा स्तरोन्नतिका लागि प्राथमिकता अनुसार आवश्यक पर्ने खर्च पहिलो र दोश्रो वर्ष भित्र गरि सक्ने गरि योजना गरिएको छ।

घ. सञ्चालन खर्च वितरण

हाल संचालनमा रहेका मौजुदा खानेपानी र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूको दैनिक सेवा संचालनका लागि र आवश्यक सेवा स्तर सुधारको लागि लागू योजना गरिएको तालिका;

ड. डिजाइन सुपरभिजन खर्च वितरण

हाल सञ्चालनमा रहेका र नयाँ खानेपानी प्रणालीहरूको डिजाइन, सुपरिवेक्षण तथा अन्य जरुरी सेवा का लागि आवश्यक पर्ने खर्चको वितरण तालिका;

४.१.४. उपलब्ध स्रोतहरूको लेखाजोखा

रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशालाले (१.५.२) विस्तृत छलफल पछि पालिकाको आवश्यकता

प्राथमिकीकरण गरेको थियो र २०२०-२०३० को लागि वित्तीय आवश्यकताको निर्धारण गरेको थियो । त्यो प्रकृत्यामा लागि लगानी क्षमताको लेखाजोखा गरियो र पालिकासंग उपलब्ध स्रोतहरू पहिचान गरियो जुन महसुल र शुल्क, कर, स्व-लगानी तथा हस्तान्तरण आदि संभावित स्रोतहरूको लेखाजोखा गरियो । यसो गर्दा पालिकासंग उपलब्ध स्रोतहरूले आवश्यक लागत पुरा नगर्ने देखिए पछि आवश्यक र उपलब्ध स्रोतको बिचको फरक (ग्याप) पूर्ती गर्न अन्य संभाव्य स्रोतहरूको खोजि गरि Bridging गरिनु आवश्यक देखियो ।

४.१.५. ग्यापको पूर्ति) Bridging the Gap)

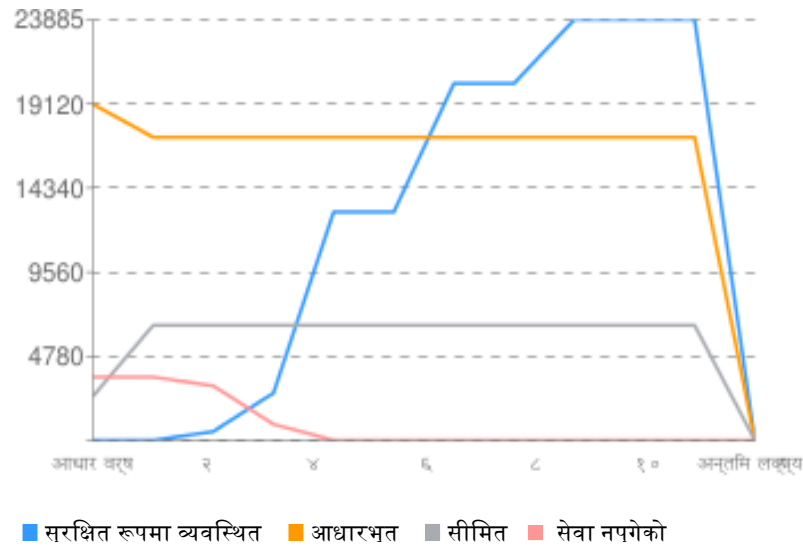
माथि भनिए जस्तो पालिकासंग उपलब्ध स्रोतहरूले आवश्यक लागत पुरा नगर्ने देखिए पछि आवश्यक र उपलब्ध स्रोतको बिचको फरक (ग्याप) पूर्ती गर्न रणनीतिक योजना तर्जुमा कार्यशालाले (१.५.२) अन्य संभाव्य स्रोतहरूको खोजि गरि तय गरेको व्यापार, शेयर, इक्विटी, बण्डको माध्यमबाट लगानी गरि ग्याप पूर्तिको माध्यमबाट Bridging गरिने निर्णय भयो । तल 'परिशिष्ट क' ले त्यस्तो व्यापार, शेयर, इक्विटी, बण्डको विस्तृत योगदान % दर्शाउँछ । आवश्यक र उपलब्ध स्रोतको बिचको फरक (ग्याप) तालिका 4-5 मा दिइएको छ।

४.२. अनुमान सारांश (कभरेज)

संलग्न रेखाचित्रमा पालिकामा वास सेवाहरूको कभरेज र सेवा स्तर सुधारको सारांश देखाइएको छ । कभरेजको प्रगतिशील वृद्धि र सेवा स्तरको Ladder सुधार JMP को परिभाषामा आधारित छ । यस चित्रले सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित खानेपानी सेवा प्राप्त गर्ने जनसंख्या हरेक वर्ष बढ्दै जाने र आधारभूत र सीमित सेवा प्राप्त गर्ने जनसंख्या हरेक वर्ष घट्दै गइ अन्तिममा आधारभूत र सीमित सेवालार्इ सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित स्तरको सेवाले प्रतिस्थापन गर्नेछ । नगरपालिक भित्रका सबै जनसङ्ख्यामा सन् २०३० सम्ममा सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित खानेपानी सेवा र सुबिधा उपलब्ध हुनेछ । सरसफाइ तर्फ अन्तिम लक्ष्य प्राप्त गर्न सन् २०३० पर्खनुपर्ने छैन, सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित खानेपानी सेवा र सुबिधा ३ वर्ष पछि नै सबैको लागि उपलब्ध हुनेछ । तल प्रस्तुत गरिएको तालिका 'कभरेजको सारांश'मा बुढीगंगा नगरपालिकाको हरेक वास गतिविधिहरू द्वारा कहिले सम्म कति जनसंख्यालाई कभरेज प्रदान गर्छ भनि स्पष्ट देखिन्छ । जनसङ्ख्याको तीव्र वृद्धि भइरहे पनि हरेक वर्ष सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित सेवाको बृद्धि र आधारभूत र सीमित सेवामा कमी हुँदै गएको देखाउँछ । यसैले सन् २०३० सम्ममा सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित खानेपानी आपूर्ति सेवाहरूको पूर्ण कभरेज कसरी प्राप्त गर्न सकिन्छ भन्ने निश्चितता प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

खानेपानी सेवाको कभरेज र सेवा स्तर सुधार

चित्र 4-1: खानेपानी सेवाको कभरेज र सेवा स्तर सुधार

त्यसै प्रकारले यो चित्रमा सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित सरसफाइको पहुँचमा वृद्धि र असुरक्षित रूपमा सरसफाइको अभ्यास गर्ने जनसङ्ख्या घट्दै गएको देखाएको छ । त्यसकारण, सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित सरसफाइको कभरेज प्राप्त गर्न सकिन्छ भन्ने निश्चितता पनि यसले प्रदान गर्दछ । सुचारूपना नभएका स्किमहरूको सुचारूपना पुनर्स्थापित गर्ने प्रावधानहरू पनि यसमा राखिएक छन् । सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित सेवाको लागि यो अपेक्षित कभरेज पूर्ण रूपमा सुचारूपना (Full- Functional) भएका स्किमहरूद्वारा हुनेछ ।

खानेपानी सेवाको कभरेज र सेवा स्तर सुधार

चित्र 4-2: घरायसी सरसफाइको कभरेज र सेवा स्तर सुधार

यसरि योजना अवधि (२०२०-२०३०) मा योजना गरिएको जनसंख्याको कभरेजहरूमा आधारित भै वास योजना औजारले (NwASH MIS) कुल योजना लागत पनि गणना गरेको छ ।

तालिका 4-3: वास सेवाद्वारा जनसंख्या कभरेजको सारांश

क्र. सं.	अवयव	आधाररेखा	वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४	वर्ष ५	वर्ष ६	वर्ष ७	वर्ष ८	वर्ष ९	वर्ष १०	अन्तिम लक्ष्य
क	खानेपानी	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
क१	सुरक्षित तरिकाले व्यवस्थित खानेपानी सेवाहरूबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	०	०	५००	२६८३	१२९६४	१२९६४	२०२६५	२०२६५	२३८८५	२३८८५	२३८८५	२७३३०
क२	आधारभूत खानेपानी सेवाहरूबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	१९०८२	१७२०७	१७२०७	१७२०७	१७२०७	१७२०७	१७२०७	१७२०७	१७२०७	१७२०७	१७२०७	१४७१०
क३	सीमित खानेपानी सेवाहरूबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	२४९९	६५३१	६५३१	६५३१	६५३१	६५३१	६५३१	६५३१	६५३१	६५३१	६५३१	५५८३
क४	सेवा नपुगेको जनसङ्ख्या	३५९२	३५९२	३०९२	९०९	०	०	०	०	०	०	०	०
ख	सरसफाइ												
ख१	घरायसी सरसफाइ												
ख१.१	हालको सुरक्षित तरिकाले व्यवस्थित गरिएको सरसफाइ सेवाहरूबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	७९८३	१००२६	१३०९१	१६१५६	२०२४३	२३३०८	२६३७३	२८४१६	२८४१६	२८४१६	२८४१६	२८४१६
ख१.२	आधारभूत सरसफाइ सेवाहरूबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	१७७३५	१५९६२	१३३०२	१०६४२	७०९५	४४३५	१७७५	२	२	२	२	२
ख१.३	सीमित सरसफाइ सेवाहरूबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	३५	३२	२७	२२	१५	१०	५	२	२	२	२	२
ख१.४	सुधार नभएको सरसफाइ सेवाहरूबाट लाभान्वित जनसङ्ख्या	१०४४	९४०	७८३	६२६	४१७	२६०	१०३	०	०	०	०	०
ख१.५	सेवा नपुगेको जनसङ्ख्या	१६२०	१४५८	१२१५	९७२	६४८	४०५	१६२	०	०	०	०	०
ख २	मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन												
ख२.१	लाभान्वित जनसङ्ख्या	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ख ३	ढल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र												
ख३.१	लाभान्वित जनसङ्ख्या	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

ख ४	ठोस फोहोर व्यवस्थापन												
ख४.१	लाभान्वित जनसङ्ख्या	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ग	विद्यालयमा वास सुविधाहरू												
ग१	उन्नत खानेपानी सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	०	०	०	०	५	५	२९	२९	३५	३५	३५	३६
ग२	उन्नत सरसफाई सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	०	०	०	०	५	५	२९	२९	३५	३५	३५	३६
ग३	उन्नत स्वच्छता सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	०	०	०	०	५	५	२९	२९	३५	३५	३५	३६
ग४	आधारभूत खानेपानी सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	४	४	४	४	४	४	४	४	०	०	०	०
ग५	आधारभूत सरसफाई सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	२५	२५	२५	२५	२२	२२	३	३	०	०	०	०
ग६	आधारभूत स्वच्छता सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ग७	सीमित खानेपानी सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	२६	२६	२६	२६	२१	२१	४	४	१	१	१	०
ग८	सीमित सरसफाई सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	७	७	७	७	७	७	४	४	१	१	१	०
ग९	सीमित स्वच्छता सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	१०	१०	१०	१०	८	८	०	०	०	०	०	०
ग१०	खानेपानी सेवाहरू नभएका विद्यालयहरू	६	६	६	६	६	६	३	३	०	०	०	०
ग११	सरसफाई सेवाहरू नभएका विद्यालयहरू	४	४	४	४	२	२	०	०	०	०	०	०
ग१२	स्वच्छता सेवाहरू भएका विद्यालयहरू	२६	२६	२६	२६	२३	२३	७	७	१	१	१	०
घ	स्वास्थ्य संस्थाहरूमा वास सुविधाहरू												
घ१	आधारभूत खानेपानी सेवाहरू भएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	१	१	१	१	३	३	६	६	१०	१०	१०	१०
घ२	आधारभूत सरसफाई सेवाहरू भएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	०	०	०	०	३	३	६	६	१०	१०	१०	१०
घ३	आधारभूत स्वच्छता सेवाहरू भएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	०	०	०	०	३	३	६	६	१०	१०	१०	१०
घ४	आधारभूत वातावरणीय सफाई	०	०	०	०	३	३	६	६	१०	१०	१०	१०

	सेवाहरू भएका स्वास्थ्य संस्थाहरू												
घ५	सीमित खानेपानी सेवाहरू भएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	८	८	८	८	६	६	३	३	०	०	०	०
घ६	सीमित सरसफाई सेवाहरू भएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	११	११	११	११	८	८	५	५	१	१	१	०
घ७	सीमित स्वच्छता सेवाहरू भएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	११	११	११	११	८	८	५	५	१	१	१	०
घ८	सीमित वातावरणीय सफाई सेवाहरू भएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	३	३	३	३	१	१	१	१	१	१	१	०
घ९	खानेपानी सेवाहरू नभएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	२	२	२	२	२	२	२	२	१	१	१	०
घ१०	सरसफाई सेवाहरू नभएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
घ११	स्वच्छता सेवाहरू नभएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
घ१२	वातावरणीय सफाई सेवाहरू नभएका स्वास्थ्य संस्थाहरू	८	८	८	८	७	७	४	४	०	०	०	०
ङ	सार्वजनिक स्थानहरूमा वास सुविधाहरू												
ङ१	उन्नत वास सुविधाहरू भएका सार्वजनिक शौचालयहरू	०	०	१	१	२	२	३	३	३	३	३	३
ङ२	आधारभूत वास सुविधाहरू भएका सार्वजनिक शौचालयहरू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ङ३	सीमित वास सुविधाहरू भएका सार्वजनिक शौचालयहरू वास	३	३	२	२	१	१	०	०	०	०	०	०
ङ४	वास सुविधाहरू नभएका सार्वजनिक शौचालयहरू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

४.३. लागत

यो खण्डले योजना गरे अनुरूपको वास कृयाकलाप र संरचनामा लगानीको लागि निम्न क्षेत्रको लागत अनुमानको व्याख्या गरेको छ ।

क) सम्पूर्ण घरधुरीमा वास कभरेज

ख) सेवा स्तर सुधार

ग) विद्यालयमा वास सुविधाहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा वास सुविधाहरू, सार्वजनिक स्थानहरूमा वास सुविधाहरू, ठोस फोहोर व्यवस्थापन, ढल सञ्जाल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र आदि।

राष्ट्रिय स्तरमा वास क्षेत्रलाई राम्रोसँग बुझ्ने वित्तीय नीति विकास र कार्यान्वयनका लागि महत्वपूर्ण छ भन्ने साझा सहमति छ । हालको कोषको अझ राम्रो र न्यायसङ्गत उपयोगलाई प्रोत्साहित गर्न र थप वित्तलाई आकर्षित गर्न यो अति महत्त्वपूर्ण छ । यसमा प्रस्तुत गरिएको बुढीगंगा नगरपालिकाको वास क्षेत्रमा लगानी गर्नु पर्ने लागत अनुमान यसै अनुरूप तयार गरिएको हो । माथि ४.२ मा व्याख्या गरिएको जनसंख्याको कभरेज सारांशको आधारमा लागत अनुमानको विस्तृत विवरण ४.३.२ को तालिकामा हेर्न सकिन्छ ।

४.३.१. लागत अनुमानको पद्धति

सन् २०३० सम्ममा पालिकाभरि वास क्षेत्रमा सुरक्षित रूपले व्यवस्थित गरिएको सेवा प्रदान गर्ने लक्ष्य सहित आवश्यक सुचना र तथ्यांकहरू योजना औजार NWASH MIS मा प्रविष्ट गरेपछि स्वचालित रूपमा त्यो लक्ष्य प्राप्त गर्न हरेक क्षेत्रमा कहिले के कति लगानि आवश्यक पर्छ सो को लागत अनुमान यो पद्धतिले प्रदान गरेको छ । यसले पालिकालाई मुख्य दुई प्रश्नहरूको उत्तर दिन सक्षम बनाउँछ ।

- वास क्षेत्रमा जम्मा कति खर्च कहिले कहिले आवश्यक छ?

- कसरी विभिन्न वास सेवा कृयाकलाप र पूर्वाधारहरूमा खर्च तथा लगानी वितरण गरिएका छन्?

लागत अनुमान विधिले हालको तथा हरेक वर्षको प्रक्षेपित जनसङ्ख्या, वास सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक प्रविधिहरू र दिगो वास सेवासँग सम्बन्धित प्रविधिहरूमा आधारित रहि लागतको अनुमान प्रस्तुत गरेको छ । यसबाट पालिकालाई दिगो वास सेवा र पूर्वाधारमा योजना अनुरूप बजेट वितरण गर्न सहयोग मिल्नेछ । लागत अनुमानको गणना गर्दा 'जीवन-चक्र लागत विधि' को आधारमा गरिएको छ; जसले पालिकालाई दिगो वास सेवा प्रवाहको लागि हरेक वास अवयवहरूको पुँजीगत खर्च, सञ्चालन खर्च, पुँजीगत मर्मत खर्च, र सोझै सहयोग खर्चको छुट्टा छुट्टै लागत अनुमान प्रदान गर्दछ । ती लागत अवयवहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

- **पुँजीगत खर्च** – नयाँ वास प्रणालीहरूको लागि पूर्ण संरचना निर्माण र हालको प्रणालीहरूको लागि सेवा सुधार लागत पुँजीगत खर्च भित्र गर्दछ ।

- **पूँजीगत मर्मत खर्च** – मौजुदा वास प्रणाली तथा सम्पत्तिहरूको प्रतिस्थापन वा पुनर्स्थापनाको लागत यसभित्र पर्दछ। यसले मुख्य मर्मत क्रियाकलापहरूलाई समेट्छ।
- **सञ्चालन तथा मर्मत खर्च** – संचालित आयोजनाहरूको दैनिक सञ्चालन र सानो मर्मत खर्चको लागतलाई समेट्छ।
- **सोझै सहयोग खर्च** – यस भित्र सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक सहयोग; जसमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, प्राविधिक सहयोग, व्याकस्टोपिङ, क्षमता अभिवृद्धि, औजार तथा जगेडा सामग्रीहरूको सहयोग लागत पर्छन्। पूँजीगत खर्च तर्फको प्रति एकाइ लागत अनुसूची A मा दिइएको छ र यो लागत एकाइ खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभागको ISAU को प्रकाशित प्रतिवेदनबाट साभार गरिएको हो।

सञ्चालन तथा मर्मत खर्चको औसत लागत अनुसूची A मा दिइएको छ र यो सञ्चालन औसत खानेपानी मन्त्रालयको SEIU को प्रकाशित प्रतिवेदनबाट साभार गरिएको हो।

‘मर्मत वातावरण’को अवधारणाले मौजुदा आयोजनाहरूको सुचारुपन र दिगोपनको अवस्था NWASH MIS ले दर्शाए बमोजिम लेखाजोखा गरि भविष्यमा जब आयोजना अथवा स्किमहरूको आयु वृद्धि हुँदै जान्छ त्यसबेला पूँजीगत खर्चको % को आधारमा मर्मत खर्चको आवश्यकता निर्धारण गर्छ। यो अवधारणा Welthungerhilfe, Nepal ले ईच्छाकामना गाउँपालिकामा गरेको Life-Cycle Cost Analysis (LCCA) अध्ययनबाट साभार गरिएको हो।

मर्मत वातावरण: स्थानीय सरकारको हरेक योजनाहरू विभिन्न किसिमका तत्वहरू (जसलाई ‘योजना पारिस्थितिकीय प्रणाली’ भनिन्छ) बाट प्रभावित हुने गर्छन्; जस्तै योजना/आयोजनाहरूको आयु (वा डिजाइन अवधि मध्ये सो योजनाले कति अवधि पार गरि सकेको छ), उपभोक्ता संस्थाको व्यवस्थापन क्षमता, वास सेवातर्फ पालिकाको नीति आदी। यी सबैको समुच्च अवस्था ‘मर्मत वातावरण’ हो।

माथि भनिएजस्तो तत्वहरूको प्रभावको नतिजा ती योजना/आयोजनाहरूमा पर्ने पूँजीगत खर्चको आवश्यकताको हो। पालिकाभित्रका योजनाहरूलाई यस पूँजीगत खर्च आवश्यकतामा ल्याउने अवस्थालाई ‘मर्मत वातावरण’ भनिएको छ। मर्मत वातावरण एक योजना औजार रूपमा प्रयोग भएको छ जसले सर्वेक्षण तथ्यांक तथा सूचनाहरूको विश्लेषण गरि मर्मतको एउटा योजना बनाउँछ।

मर्मत शर्त पालिकाभित्रको योजनाहरूमा खर्च गरिएको वित्तीय व्ययको % को हिसाबले देखाइएको छ। यो अनुमान गरिएको छ कि नयाँ स्किममा पनि (एक निश्चित वर्ष पछि) यही नीति लागू हुनेछ (पूँजीगत मर्मत खर्चको %)। यो हालको योजनाको अवस्थाको आधारमा गणना गरिन्छ र आयोजनाको आयु वा डिजाइन अवधि मध्ये आयोजनाले कति अवधि पुरा गरि सक्यो त्यसको आधारमा नयाँ योजनामा सामान्यीकरण (Extrapolated) गरिन्छ।

क) खानेपानी सेवाको लागत

सन् २०३० सम्ममा पालिकामा सुधारिएको खानेपानी सेवामा सबैको पहुँच प्राप्त गर्न लाग्ने लागतहरू यस अन्तर्गत अनुमान गरिएको छ। सो लागत अनुमान गर्दा वर्तमान सेवा कभरेज, लक्षित कभरेज र लक्ष्य प्राप्त गर्नका लागि प्रयोग गरिने प्रविधिहरूको एकाइ लागतलाई ध्यानमा राखिएको छ। लागत प्रक्षेपण वार्षिक आधारमा २०२२-२०३०को लागि गरिएको छ।

माथि प्रस्तुत गरिएको प्रति एकाइ लागत खानेपानी आपूर्ति प्रविधिको प्रत्येक प्रकारको आधारमा (घरायसी धारा जडान, ट्यापस्ट्याण्ड, ट्युबवेल ह्यान्डपम्पहरू) दिइएको छ।

ख) सरसफाइ सेवाको लागत

सरसफाइ सेवाहरूको लागि एउटै लागत खाकाको प्रयोग गरिएको छ। लागतको आधार विभिन्न प्रविधिहरूको मिश्रित विकल्पको माध्यमबाट या त आधारभूत वा सुरक्षित रूपले व्यवस्थित गरिएको सरसफाइ सेवाहरू सबैको पहुँचमा पुऱ्याउने किसिमले प्रक्षेपण गरिएको छ। सरसफाइ प्रविधिहरूको विकल्पहरूमा Water Closet र सेप्टिक ट्याङ्क सहितको पोअर फ्लस र सुधारिएको खाल्डे चर्पीहरू समावेश गरिएको छ।

ग) पूर्ण कभरेज प्राप्त गर्न जम्मा लागत

तालिका 4-4 ले सन् २०३० सम्म सबैका लागि आधारभूत खानेपानी र सरसफाइ सेवाहरूको लागि पहुँचको सुनिश्चितता देखाउँछ। यसमा लगानी (पुँजीगत), पुँजीगत मर्मत र सोझै सहयोग लागत समावेश गरिएको छ। सरसफाइको लागि लगानी लागत मुख्य गरेर उपभोक्ताहरूको या त सरसफाइ सेवाहरूको पहुँच वा सेवाको स्तर सुधार गरी सरसफाइ शृङ्खलामा वृद्धि गर्नको लागि हुने छ।

यो प्रक्षेपण मुख्य गरेर खानेपानी र सरसफाइमा केन्द्रित रहेको छ। यसले खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा सबैको पहुँचमा पुऱ्याउनको लागि संरचनागत विकास, पुँजीगत मर्मत र सोझै सहयोग लागतलाई समेट्दछ। संस्थागत वासको लागि पनि यसै आधारमा यहाँ लागत विश्लेषण प्रक्षेपण गरिएको छ।

४.३.२. वास योजना लागतको सारांश

तलको विस्तृत तालिकामा निम्न क्षेत्रको सारांश लागत अनुमान दिइएको छ।

क) खानेपानी (पाइप र ट्युबवेल)

ख) सरसफाइ र स्वच्छता (घरायसी सरसफाइ, ठोस फोहोर व्यवस्थापन, मानव मल-मुत्रजन्य फोहोर व्यवस्थापन, ढल सञ्जाल सहितको फोहोरपानी प्रशोधन केन्द्र समेत)

ग) विद्यालयमा वास सुविधाहरू

घ) स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधाहरू

ड) सार्वजनिक स्थानहरूमा वास सुविधाहरू

खर्च तर्फ यसले निम्न अनुमानित लागत खर्च प्रदान गर्छ ।

क) पुँजीगत खर्च

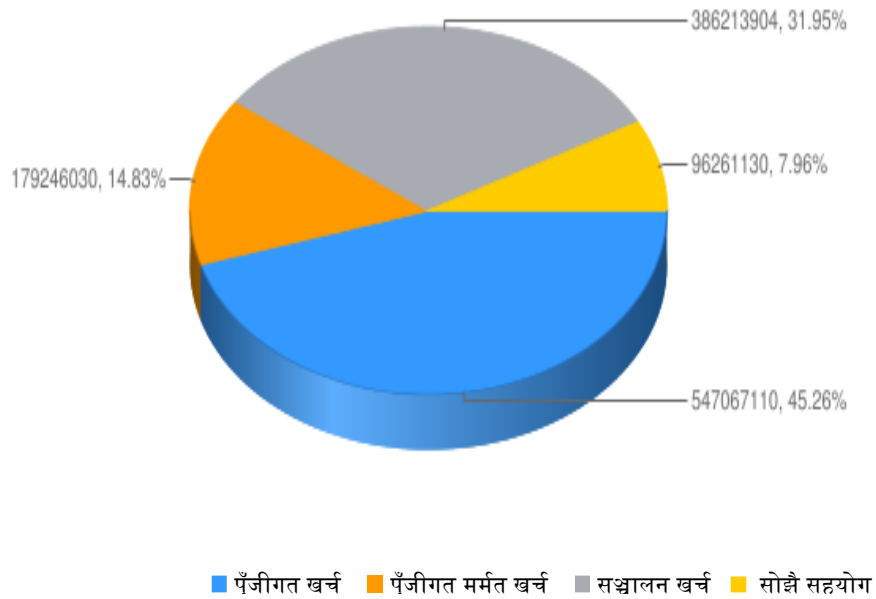
ख) पुँजीगत मर्मत खर्च

ग) सञ्चालन खर्च

घ) सोझै खर्च ।

यहाँ % ले १० वर्षमा जम्मा वास लागतको अंश बताउँछ ।

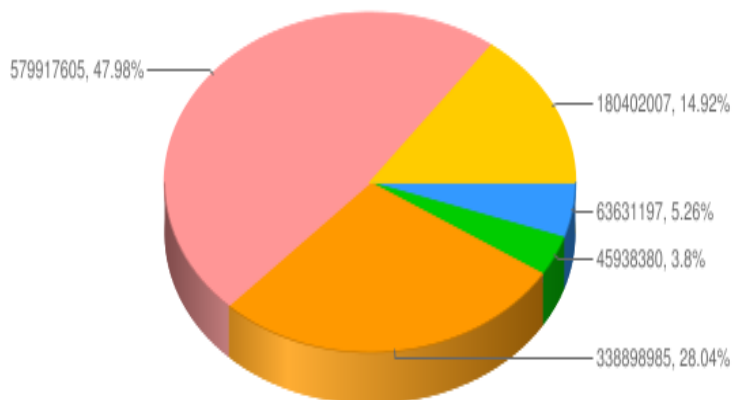
खर्चको प्रकारको अनुसार वासको लागत

चित्र 4-3: खर्चको प्रकारको अनुसार वासको लागत

क्षेत्रगत (खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता) वासको लागत

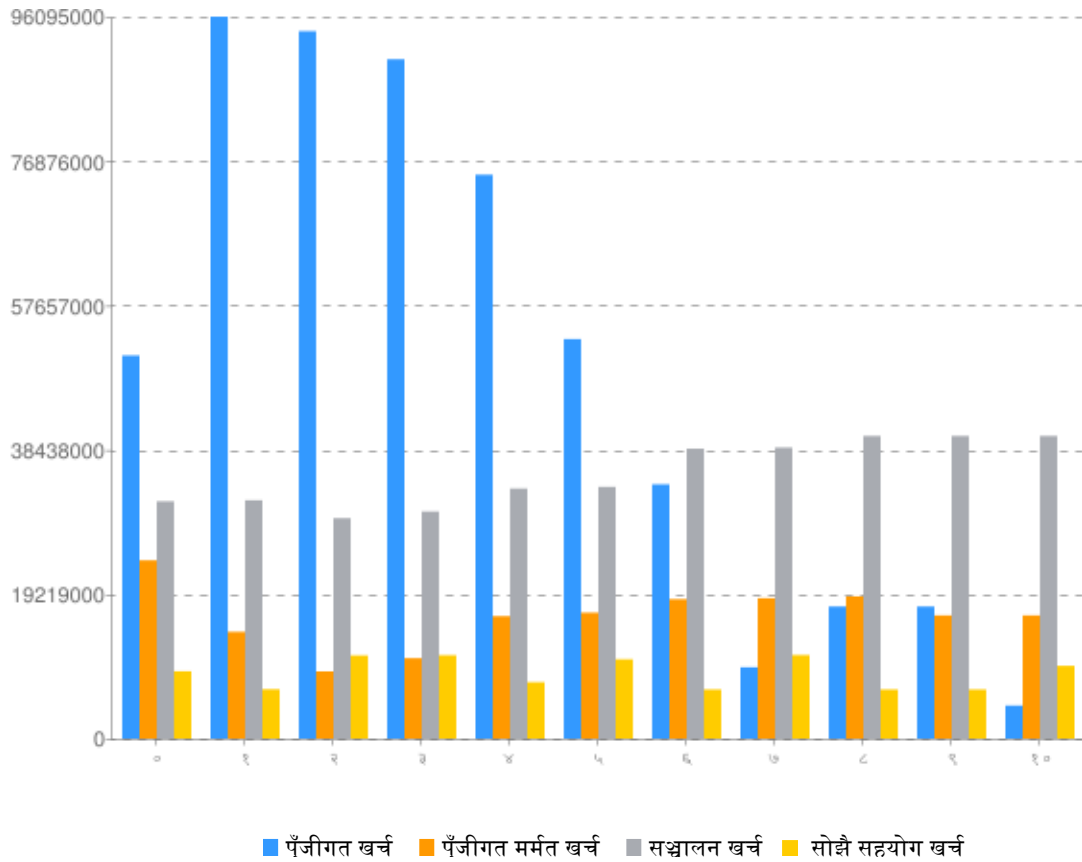
■ खानेपानी ■ सरसफाइ तथा स्वच्छता ■ विद्यालयमा वास सुविधा ■ स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधा ■ सार्वजनिक स्थानमा वास सुविधा

चित्र 4-4: क्षेत्रगत (खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता) वासको लागत

यो पाइ चार्टमा सन् २०२२-२०३० सम्मको समयावधिको लागि पूर्ण कभरेज र सेवा स्तर सुधारको लागि आवश्यक लागत दिइएको छ। पहिलो चार्टमा क्षेत्रगत (खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता) को लागत दिइएको छ भने दोस्रो चार्टमा खर्चको प्रकारको लागत दिइएको (जस्तै: पुँजीगत, पुँजीगत मर्मत खर्च आदि) छ।

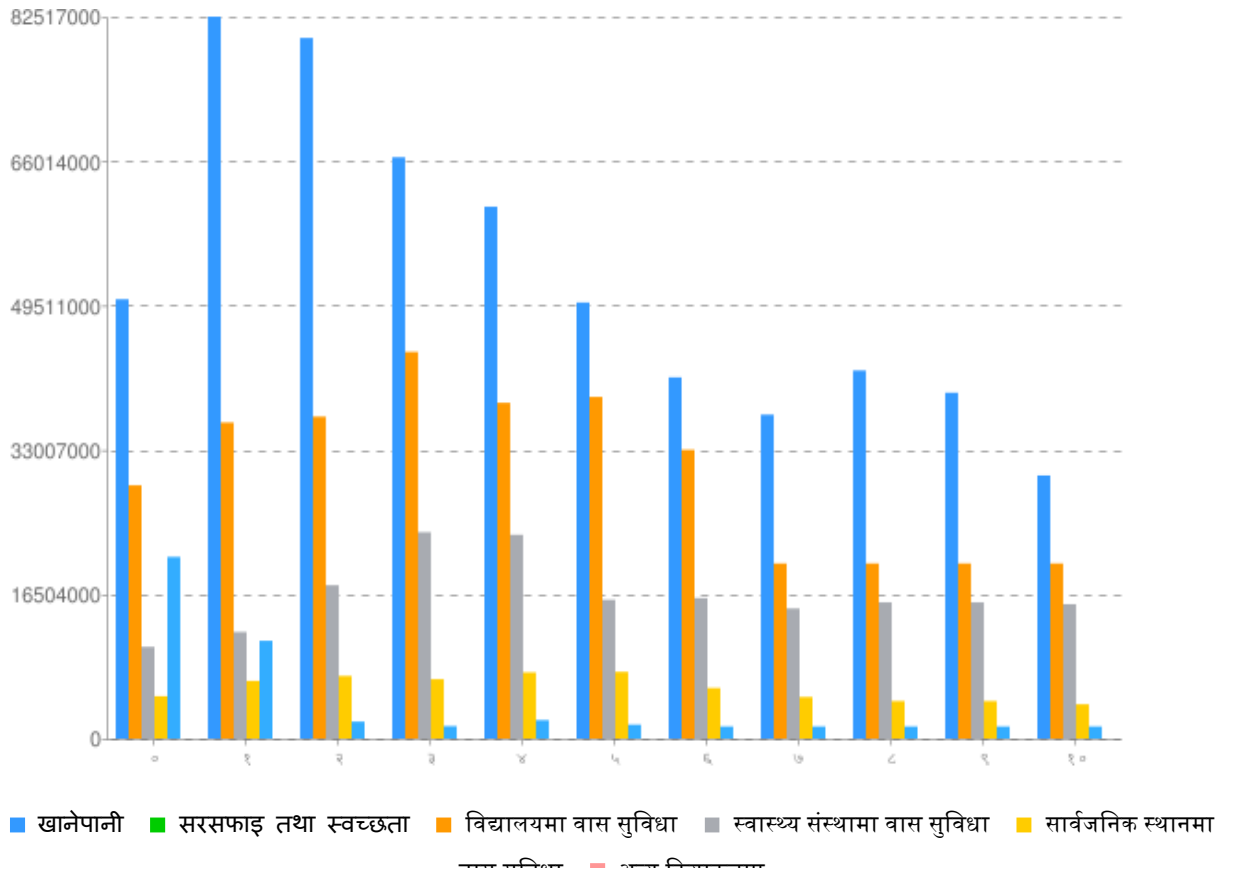
तलको बार चार्टमा सन् २०२२-२०३० सम्मको आवश्यक वार्षिक लागत दिइएको छ।

१० वर्षे खर्चको प्रकारको अनुसार वासको लागत

चित्र 4-5: १० बर्षे खर्चको प्रकारको अनुसार वासको लागत

१० बर्षे खर्चको प्रकारको अनुसार वासको लागत

चित्र 4-6: १० वर्षे क्षेत्रगत (खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता) वासको लागत

तालिका 4-4: वास सेवाद्वारा जनसंख्या कभरेजको सारांश

क्र. सं.	विवरण	वर्ष ०		वर्ष १		वर्ष २		वर्ष ३		वर्ष ४		वर्ष ५	
		ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा
क	खानेपानी												
१	पूँजीगत खर्च	३६५७२८९	३.०३	७२१३७८१	५.९८	६६११६६०	५.४८	४९३८८४०	४.०९	४०३६५४०	३.३५	२६२००६०	२.१७
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	२१७१०३८	०.१८	१९७२१८२	०.१६	२०११६२०	०.१७	३३१२५१६	०.२७	७८६३४९२.	०.६५	७८७३२९५.	०.६५
३	सञ्चालन खर्च	४१०१९१७	०.३४	४१०१९१७	०.३४	४२८६३११.	०.३६	४९५६९८१.	०.४१	६७५८६८६.	०.५६	६७५८६८६.	०.५६
४	सोझै सहयोग	७३७१८००	०.६१	४३०५०००	०.३६	७६६८४८०	०.६४	८७९००००	०.७३	५८०९१६०	०.४८	९०१५०००	०.७५
५	जम्मा	५०२१७६४५	४.१६	८२५१६९०	६.८४	८००८३०१	६.६४	६६४४७८९	५.५१	६०७९६७३	५.०४	४९८४७५८	४.१३
ख	सरसफाइ तथा स्वच्छता												
१	पूँजीगत खर्च	१३४४३१५	१.११	२०१६४७२	१.६७	२०१६४७२	१.६७	२६८८६३०	२.२३	२०१६४७२	१.६७	२०१६४७२	१.६७
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	८८१६०२	०.०७	११८५९५४.	०.१	१६४२४८४.	०.१४	२०९९०१३.	०.१७	२७०७७१९.	०.२२	३१६४२४८.	०.२६
३	सञ्चालन खर्च	१४५२४०९	१.२	१४६७०६०	१.२२	१४८९०३६	१.२३	१५११०१२	१.२५	१५४०३१४	१.२८	१५६२२९०	१.२९
४	सोझै सहयोग	१०३०२०	०.०१	१०३०२०	०.०१	१०३०२०	०.०१	१०३०२०	०.०१	१०३०२०	०.०१	१०३०२०	०.०१
५	जम्मा	२८९५१८६	२.४	३६१२४३०	२.४	३६८००५९	२.४	४४१९८४६	२.४	३८३७८६०	२.४	३९०५४८९	२.४
ग१	विद्यालयमा वास सुविधाहरू (कम्पोनेन्ट स्तरमा लागत)												
१	पूँजीगत खर्च	४५६७५०	०.०४	१८२७०००	०.१५	४७००८४१	०.३९	११९५२११	०.९९	११९१७३६	०.९९	४५६१८४१	०.३८
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	१४७०१६२	०.१२	१४७०१६२	०.१२	२६८५०३७	०.२२	२६८५०३७	०.२२	१९९०९४५.	०.१७	१९९०९४५.	०.१७
३	सञ्चालन खर्च	७४१०७७०.	०.६१	७४१०७७०.	०.६१	७४१०७७०.	०.६१	७४१०७७०.	०.६१	८१६९८५३.	०.६८	८१६९८५३.	०.६८
४	सोझै सहयोग	११४८४००	०.१	१४७८४००	०.१२	२७३२४००	०.२३	१५४४४००	०.१३	१२१४४००	०.१	११४८४००	०.१
५	जम्मा	१०४८६०८	०.८७	१२१८६३३	१.०१	१७५२९०४	१.४५	२३५९२३२	१.९६	२३२९२५६	१.९३	१५८७१०३	१.३२

		२.४		२.४		८.४		१.४		२.८		९.८	
ग२	विद्यालयमा वास सुविधाहरू (क्षेत्रगत स्तरमा)												
१	खानेपानी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	सरसफाई	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	स्वच्छता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	ठोस फोहोर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
घ१	स्वास्थ्य संस्थाहरूमा वास सुविधाहरू (कम्पोनेन्ट स्तरमा)												
१	पूँजीगत खर्च	४८७५००	०.०४	१९५००००	०.१६	२२८२०००	०.१९	१८१५५००	०.१५	१७११५००	०.१४	१८६६०००	०.१५
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	१७५९३३६	०.१५	१७५९३३६	०.१५	१९९९५८६	०.१७	१९९९५८६	०.१७	३०९७७०६	०.२६	३०९७७०६	०.२६
३	सञ्चालन खर्च	२३९५८९६	०.२	२३९५८९६	०.२	२३९५८९६	०.२	२३९५८९६	०.२	२४५८४३४	०.२	२४५८४३४	०.२
४	सोझै सहयोग	२०५७००	०.०२	४८६२००	०.०४	४८६२००	०.०४	५७९७००	०.०५	२९९२००	०.०२	२०५७००	०.०२
५	जम्मा	४८४८४३२	०.४	६५९१४३२	०.५५	७१६३६८२	०.५९	६७९०६८२	०.५६	७५६६८४०	०.६३	७६२७८४०	०.६३
घ२	स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधाहरू (क्षेत्रगत स्तरमा)												
१	खानेपानी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	सरसफाई	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	स्वच्छता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	ठोस फोहोर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ङ	सार्वजनिक स्थानहरूमा वास सुविधाहरू (कम्पोनेन्ट स्तरमा लागत)												
१	पूँजीगत खर्च	३५०००	०	१५०००	०	८९९५००	०.०७	३८५५००	०.०३	८९९५००	०.०७	३८५५००	०.०३
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	१७४४८३३ ०.४	१.४५	७८२३७३०. ४	०.६५	६०६४१२.४	०.०५	६०६४१२.४	०.०५	६३५५०४.८	०.०५	६३५५०४.८	०.०५
३	सञ्चालन खर्च	३१४९७८४	०.२६	३१४९७८४	०.२६	३५३९०७	०.०३	३५३९०७	०.०३	४९५४७१	०.०४	४९५४७१	०.०४
४	सोझै सहयोग	१३६०००	०.०१	१९१०००	०.०२	८१०००	०.०१	८१०००	०.०१	८१०००	०.०१	८१०००	०.०१
५	जम्मा	२०७६९११ ४.४	१.७२	१११७९५१ ४.४	०.९३	१९४०८१९. ४	०.१६	१४२६८१९. ४	०.१२	२१११४७५. ८	०.१८	१५९७४७५. ८	०.१३
च	अन्य क्रियाकलापहरू												
१	पूँजीगत खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	सञ्चालन खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

४	सोडै सहयोग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
छ१ नगरपालिकामा जम्मा बास लागत (कम्पोजिट स्तरमा)													
१	पूँजीगत खर्च	५०९९५२९ ०	४.२३	९६०९४५३ ५	७.९६	९४१६३६६ ६	७.८	९०४२७८१ ४	७.५	७५०५८४८ ९	६.२२	५३१७८६६ ६	४.४१
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	२३७३०४६ ८.४	१.९७	१४२११३६ ५.३२	१.१८	८९४५१३९. ६९	०.७४	१०७०२५६ ५.०६	०.८९	१६२९५३६ ८.३	१.३५	१६७६१७० ०.६७	१.३९
३	सञ्चालन खर्च	३१५८२४६ ३.४	२.६२	३१७२८९७ १.३	२.६३	२९३३७२५ ०.२५	२.४३	३०२२७६८ २.६६	२.५१	३३२८५५८ ८.३८	२.७६	३३५०५३५ ०.२३	२.७८
४	सोडै सहयोग	८९६४९२०	०.७४	६५६३६२०	०.५४	११०७११० ०	०.९२	११०९८१२ ०	०.९२	७५०६७८०	०.६२	१०५५३१२ ०	०.८७
५	जम्मा	११५२७३१ ४१.८	९.५५	१४८५९८४ ९१.६२	१२.३२	१४३५१७१ ५५.९४	११.९	१४२४५६१ ८१.७२	११.८१	१३२१४६२ २५.६८	१०.९५	११३९९८८ ३६.९	९.४५
छ२ नगरपालिकामा जम्मा बास लागत (क्षेत्रगत)													
१	खानेपानी	५०२१७६४ ५	४.१६	८२५१६९० ९	६.८४	८००८३०१ १.१	६.६४	६६४४७८९ ७.६६	५.५१	६०७९६७३ ९.१८	५.०४	४९८४७५८ २.१८	४.१३
२	सरसफाई तथा स्वच्छता	२८९५१८६ ८	२.४	३६१२४३० ३.८२	२.९९	३६८००५९ ५.०४	३.०५	४४१९८४६ १.२६	३.६६	३८३७८६० ७.९	३.१८	३९०५४८९ ९.१२	३.२४
३	विद्यालयमा बास	१०४८६०८ २.४	०.८७	१२१८६३३ २.४	१.०१	१७५२९०४ ८.४	१.४५	२३५९२३२ १.४	१.९६	२३२९२५६ २.८	१.९३	१५८७१०३ ९.८	१.३२
४	स्वास्थ्य संस्थामा बास	४८४८४३२	०.४	६५९१४३२	०.५५	७१६३६८२	०.५९	६७९०६८२	०.५६	७५६६८४०	०.६३	७६२७८४०	०.६३
५	सार्वजनिक स्थानहरूमा बास	२०७६९११ ४.४	१.७२	१११७९५१ ४.४	०.९३	१९४०८१९. ४	०.१६	१४२६८१९. ४	०.१२	२१११४७५. ८	०.१८	१५९७४७५. ८	०.१३
६	अन्य क्रियाकलापहरू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	जम्मा	११५२७३१ ४१.८०००० ००१	%	१४८५९८४ ९१.६२	%	१४३५१७१ ५५.९४	%	१४२४५६१ ८१.७२	%	१३२१४६२ २५.६७९९९ ९९९	%	११३९९८८ ३६.८९९९९ ९९९	%

क्र. सं.	विवरण	वर्ष ६		वर्ष ७		वर्ष ८		वर्ष ९		वर्ष १०		जम्मा १० वर्षको लागि	
		ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा	ने. रु.	% जम्मा
क	खानेपानी												
१	पूँजीगत खर्च	१७१८३२०	१.४२	८४९८४००	०.७	१६८१०४०	१.३९	१६८१०४०	१.३९	४२०२६००	०.३५	३५४२८६७	२९.३७
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	११०७५३७	०.९२	१०९०८५८	०.९	११६३३८१	०.९६	९०९३५९७.	०.७५	९०९३५९७.	०.७५	७७००९११	६.३८
३	सञ्चालन खर्च	८०३६६८०.	०.६७	८०३६६८०.	०.६७	८६३६३२२.	०.७२	८६३६३२२.	०.७२	८६३६३२२.	०.७२	७२९४६८२	६.०५
४	सोझै सहयोग	४९९५०००	०.४१	९५८५५२०	०.७९	४९९५०००	०.४१	४९९५०००	०.४१	८१४५०००	०.६८	७५६७४९६	६.२७
५	जम्मा	४१२९०२५	३.४२	३७०२९१८	३.०७	४२०७५५४	३.४९	३९५३५३२	३.२८	३००७७५२	२.४९	५७९९१७६	४८.०७
ख	सरसफाइ तथा स्वच्छता												
१	पूँजीगत खर्च	१३४४३१५	१.११	०	०	०	०	०	०	०	०	१३४४३१५	११.१४
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	३६२०७७८.	०.३	३९२५१३१.	०.३३	३९२५१३१.	०.३३	३९२५१३१.	०.३३	३९२५१३१.	०.३३	३१००२३२	२.५७
३	सञ्चालन खर्च	१५८४२६६	१.३१	१५९८९१७	१.३३	१५९८९१७	१.३३	१५९८९१७	१.३३	१५९८९१७	१.३३	१७००२०६	१४.०९
४	सोझै सहयोग	१०३०२०	०.०१	१०३०२०	०.०१	१०३०२०	०.०१	१०३०२०	०.०१	१०३०२०	०.०१	११३३२२०	०.०९
५	जम्मा	३३००९६१	२.७४	२००१७३२	१.६६	२००१७३२	१.६६	२००१७३२	१.६६	२००१७३२	१.६६	३३६५८७६	२७.९
ग१	विद्यालयमा बास सुविधाहरू (कम्पोनेन्ट स्तरमा लागत)												
१	पूँजीगत खर्च	१६८८०००	०.१४	४९२०००	०.०४	२८००००	०.०२	२८००००	०.०२	७०००००	०.०१	३८२२५९१	३.१७
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	१७३८५८२.	०.१४	१७३८५८२.	०.१४	१८२५१२३.	०.१५	१८२५१२३.	०.१५	१८२५१२३.	०.१५	२१२४४८२	१.७६
३	सञ्चालन खर्च	११४९४८७	०.९५	११४९४८७	०.९५	१२३१६७७	१.०२	१२३१६७७	१.०२	१२३१६७७	१.०२	१०५९२२८	८.७८

		७.६		७.६									
४	सोझै सहयोग	११४८४००	०.१	११४८४००	०.१	११४८४००	०.१	११४८४००	०.१	११४८४००	०.१	१५००८४०	१.२४
५	जम्मा	१६०६९८६ ०.४	१.३३	१४८७३८६ ०.४	१.२३	१५५७०२९ ९.६	१.२९	१५५७०२९ ९.६	१.२९	१५३६०२९ ९.६	१.२७	१८०४०२० ०६.८१	१४.९५
गर	विद्यालयमा वास सुविधाहरू (क्षेत्रगत स्तरमा)												
१	खानेपानी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	सरसफाई	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	स्वच्छता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	ठोस फोहोर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
घ१	स्वास्थ्य संस्थाहरूमा वास सुविधाहरू (कम्पोनेन्ट स्तरमा)												
१	पूँजीगत खर्च	१५३४०००	०.१३	५०६०००	०.०४	४९००००	०.०४	४९००००	०.०४	१२२५००	०.०१	१३२५५००	१.१
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	१४६११२०. ८	०.१२	१४६११२०. ८	०.१२	८८६६९५.२	०.०७	८८६६९५.२	०.०७	८८६६९५.२	०.०७	१९२९५५८ ३.२	१.६
३	सञ्चालन खर्च	२५८२४३३	०.२१	२५८२४३३	०.२१	२७०८०३२	०.२२	२७०८०३२	०.२२	२७०८०३२	०.२२	२७७८९४१ ४	२.३
४	सोझै सहयोग	२०५७००	०.०२	२०५७००	०.०२	२०५७००	०.०२	२०५७००	०.०२	२०५७००	०.०२	३२९१२००	०.२७
५	जम्मा	५७८३२५३. ८	०.४८	४७५५२५३. ८	०.३९	४२९०४२७. २	०.३६	४२९०४२७. २	०.३६	३९२२९२७. २	०.३३	६३६३११९ ७.२	५.२७
घ२	स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधाहरू (क्षेत्रगत स्तरमा)												
१	खानेपानी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	सरसफाई	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	स्वच्छता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	ठोस फोहोर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ङ	सार्वजनिक स्थानहरूमा वास सुविधाहरू (कम्पोनेन्ट स्तरमा लागत)												
१	पूँजीगत खर्च	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२६२००००	०.२२
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	६६४५९७.२	०.०६	६६४५९७.२	०.०६	६६४५९७.२	०.०६	६६४५९७.२	०.०६	६६४५९७.२	०.०६	३१०७८८८ १.२	२.५८
३	सञ्चालन खर्च	६३७०३५	०.०५	६३७०३५	०.०५	६३७०३५	०.०५	६३७०३५	०.०५	६३७०३५	०.०५	१११८३४९ ९	०.९३
४	सोझै सहयोग	८१०००	०.०१	८१०००	०.०१	८१०००	०.०१	८१०००	०.०१	८१०००	०.०१	१०५६०००	०.०९

५	जम्मा	१३८२६३२. २	०.११	१३८२६३२. २	०.११	१३८२६३२. २	०.११	१३८२६३२. २	०.११	१३८२६३२. २	०.११	४५९३८३८ ०.२	३.८१
च	अन्य क्रियाकलापहरू												
छ१	नगरपालिकामा जम्मा बास लागत (कम्पोनेन्ट स्तरमा)												
१	पूँजीगत खर्च	३३८४८३५ ०	२.८१	९४९६४००	०.७९	१७५८०४० ०	१.४६	१७५८०४० ०	१.४६	४३९५१००	०.३६	५४२८१९१ १०	४४.९९
२	पूँजीगत मर्मत खर्च	१८५६०४५ ३.८४	१.५४	१८६९८०१ ४.७६	१.५५	१८९३५३६ ५.९६	१.५७	१६३९५१४ ४.९६	१.३६	१६३९५१४ ४.९६	१.३६	१७९६३०७ ३१.९३	१४.८९
३	सञ्चालन खर्च	३८५९३६९ ३.१९	३.२	३८७४०२० १.०९	३.२१	४०२७३३४ ०.४९	३.३४	४०२७३३४ ०.४९	३.३४	४०२७३३४ ०.४९	३.३४	३८७८६३२ २१.९७	३२.१५
४	सोझै सहयोग	६५३३१२०	०.५४	१११२३६४ ०	०.९२	६५३३१२०	०.५४	६५३३१२०	०.५४	९६८३१२०	०.८	९६१६३७८ ०	७.९७
५	जम्मा	९७५३५६१ ७.०३	८.०८	७८०५८२५ ५.८५	६.४७	८३३३६२२ ६.४५	६.९१	८०७९६०० ५.४५	६.७	७०७६०७० ५.४५	५.८७	१२०६४७६ ८४३.९	१००
छ२	नगरपालिकामा जम्मा बास लागत (क्षेत्रगत)												
१	खानेपानी	४१२९०२५ ५.२९	३.४२	३७०२९१८ ३.२९	३.०७	४२०७५५४ १.२९	३.४९	३९५३५३२ ०.२९	३.२८	३००७७५२ ०.२९	२.४९	५७९९१७६ ०४.५७	४८.०७
२	सरसफाई तथा स्वच्छता	३३००९६१ ५.३४	२.७४	२००१७३२ ६.१६	१.६६	२००१७३२ ६.१६	१.६६	२००१७३२ ६.१६	१.६६	२००१७३२ ६.१६	१.६६	३३६५८७६ ५५.१२	२७.९
३	विद्यालयमा बास	१६०६९८६ ०.४	१.३३	१४८७३८६ ०.४	१.२३	१५५७०२९ ९.६	१.२९	१५५७०२९ ९.६	१.२९	१५३६०२९ ९.६	१.२७	१८०४०२० ०६.८१	१४.९५
४	स्वास्थ्य संस्थामा बास	५७८३२५३. ८	०.४८	४७५५२५३. ८	०.३९	४२९०४२७. २	०.३६	४२९०४२७. २	०.३६	३९२२९२७. २	०.३३	६३६३११९ ७.२	५.२७
५	सार्वजनिक स्थानहरूमा बास	१३८२६३२. २	०.११	१३८२६३२. २	०.११	१३८२६३२. २	०.११	१३८२६३२. २	०.११	१३८२६३२. २	०.११	४५९३८३८ ०.२	३.८१
६	अन्य क्रियाकलापहरू	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	जम्मा	९७५३५६१ ७.०३	८.०८	७८०५८२५ ५.८५	६.४७	८३३३६२२ ६.४५	६.९१	८०७९६०० ५.४५	६.७	७०७६०७० ५.४५	५.८७	१२०६४७६ ८४३.९	१००

४.३.३. लगानी र ग्याप

माथि प्रस्तुत गरिएको तालिकामा देखिए बमोजिम सन् २०३० सम्म सुरक्षित स्तरको वास सेवा उपलब्ध गराउने लक्ष्य प्राप्त गर्न आवश्यक लगानी बुढीगंगा नगरपालिकासंग के कति छ भनि विश्लेषण गरि उपलब्ध र आवश्यक स्रोतको बिचको ग्यापको लेखाजोखा यस उपखण्डमा गरिएको छ ।

क) हालको लगानी

पालिकासंग वास खर्च र लगानीको लागि प्रमुख स्रोत भनेको विशेष गरि पालिकाका वास क्षेत्रका साझेदार र सरोकारवाला संस्थाहरू, तीन तहका सरकारहरू (संघिय, प्रादेशिक र स्थानिय), सेवा प्रदायक, गैर सरकारी संस्था र बाह्य विकास साझेदारहरू नै हुन् । हालको वास खर्चको अनुमानको लागि पनि यिनै स्रोतहरूको लेखाजोखा गरिएको छ । हालसम्म पालिकाको वास क्षेत्रमा उपलब्ध लगानी र आगामी बर्षहरूको संभावना र अनुमानको N-WASH MIS ले विश्लेषण गरि तलका तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरेको छ।

यस सन्दर्भमा पालिकाको अवस्था हेर्दा हालको वास खर्चको अनुमान र लगानी भिन्नता (deficit) वा ग्याप पुर्ती गर्ने प्रयासका लागि माथि उल्लेख गरिएका साझेदार र सरोकारवाला संस्थाहरू, तीन तहका सरकारहरू तथा सेवा प्रदायक, गैर सरकारी संस्था र बाह्य विकास साझेदारहरू बीचमा सुदृढ सूचना र समन्वय संयन्त्रको आवश्यकता देखिन्छ ।

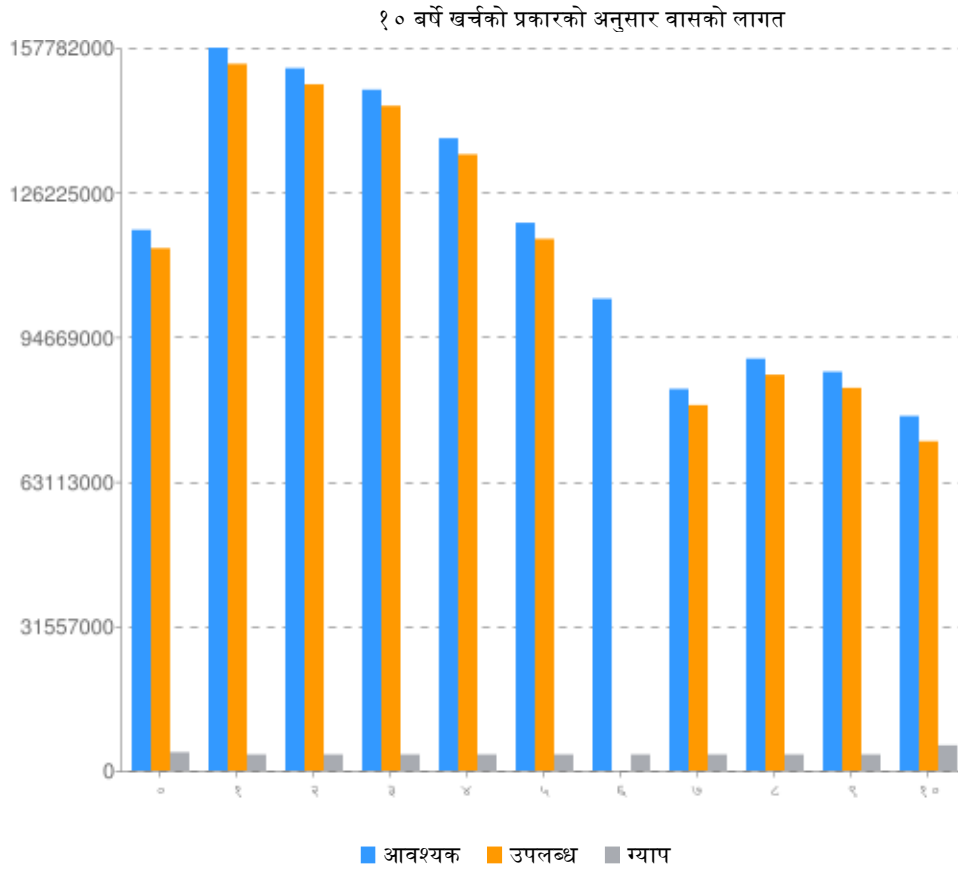
नगरपालिकामा खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाहरूको लागि समावेश र लक्षित गरिएका वित्तीय स्रोतहरू निम्नानुसार छन् :

- घरधुरी - सेवा प्राप्त गरे वापत लाभग्राही घरधुरीहरूले सेवाप्रदायकहरू (उपभोक्ता समिति/संस्था, पालिका वा अन्य) लाई तिर्ने महसुल तथा शुल्क; सार्वजनिक युटिलिटीहरूले उठाएको वा उठाउने वित्तीय ऋण भुक्तानीका साथै स्व-लगानी (जस्तै: निजी वा सामुदायिक कुवा, खानेपानी ट्याङ्की) र घरायसी स्तरको सरसफाइमा घरधुरी र पालिकाको लगानी आदि यसमा समावेश छन् ।
- कर (सरकार) - आन्तरिक राजस्व जसलाई संघीय, प्रान्तीय र स्थानीय सरकार मार्फत वास क्षेत्रमा लगानी गरिन्छ । सरकारले विभिन्न निकायसँग वास क्षेत्र विकास र सुदृढिकरण गर्नका लागि लिने ऋण पनि यस अन्तर्गत राखिएको छ ।
- हस्तान्तरण (बाह्य स्रोतहरू) - अन्तर्राष्ट्रिय विकास साझेदार वा दातृ निकायबाट प्राप्त हुने कोष वा परोपकारी संस्थाहरूबाट प्राप्त हुने कोष यस अन्तर्गत पर्दछ । विभिन्न निकाय तथा सरोकारवाला संघ संस्थाहरूबाट प्राप्त हुने अनुदान र सहूलियत ऋण पनि हस्तान्तरण शिर्षक अन्तर्गत समावेश हुन्छ, जसमा सस्तो व्याज दर वा अनुग्रह अवधिको रूपमा अनुदान समावेश गरिएको हुन्छ ।

ख) अनुमानित भिन्नता (ग्याप)

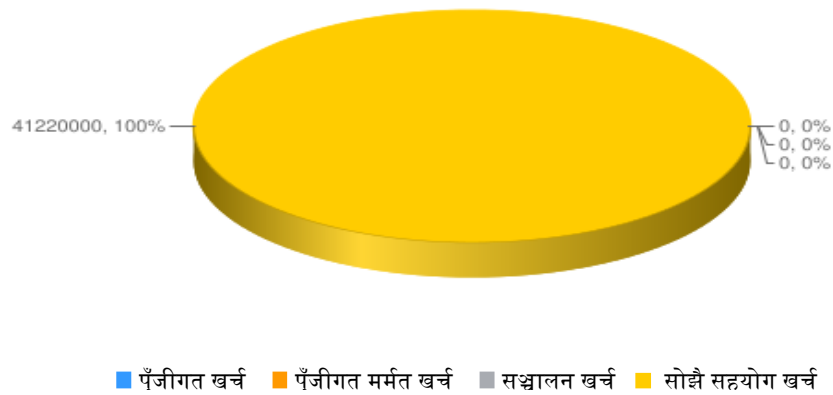
वास योजना कार्वान्वयन गर्नका लागि आवश्यक लागत (४.३.२) र पालिकाको हालको लगानी क्षमता (४.३.३ क) गणना गर्दा जुन भिन्नता (deficit) वा ग्याप भेटिन्छ त्यो नै अनुमानित लगानी

ग्याप हुन्छ । तल दिइएका ग्राफ चित्र र तालिकाले बुढीगंगा नगरपालिका को वास क्षेत्रगत भिन्नता (ग्याप) र कम्पोनेन्टगत भिन्नता (ग्याप) देखाउँछ ।

चित्र 4-7: अनुमानित लगानी भिन्नता (ग्याप)

१० वर्षे खर्चको प्रकारको अनुसार वासको लागत

चित्र 4-8: लगानीमा भिन्नता (ग्याप) - लागत कम्पोनेन्ट स्तरमा

तालिका 4-5: लगानीमा भिन्नता(ग्याप) – क्षेत्रगत स्तरमा

अवयव	वर्ष ०			वर्ष १			वर्ष २			वर्ष ३			वर्ष ४			वर्ष ५		
	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप
खानेपानी	५०२१ ७६४५	५०२१ ७६४५	०	८९४४ ८४३१	८९४४ ८४३१	०	८७५५ २१३३	८७५५ २१३३	०	७०२६ ५८२०	७०२६ ५८२०	०	६४१७ ८८४५	६४१७ ८८४५	०	५२८४ ३८४८	५२८४ ३८४८	०
सरसफाई र स्वच्छता	२७६८ ७५६६	२७६८ ७५६६	०	३४८५ ५२९८	३४८५ ५२९८	०	३५६० ५५२१	३५६० ५५२१	०	४३०२ ३३२८	४३०२ ३३२८	०	३७३५ ६०३८	३७३५ ६०३८	०	३८१० ६२६०	३८१० ६२६०	०
संस्थाहरूमा बास (विद्यालय)	१०४८ ६०८२	१०४८ ६०८२	०	१२१८ ६३३२	१२१८ ६३३२	०	१७५२ ९०४८	१७५२ ९०४८	०	२३५९ २३२१	२३५९ २३२१	०	२३२९ २५६३	२३२९ २५६३	०	१५८७ १०४०	१५८७ १०४०	०
संस्थाहरूमा बास (स्वास्थ्य संस्था)	४८४८ ४३२	४८४८ ४३२	०	६५९१ ४३२	६५९१ ४३२	०	७१६३ ६८२	७१६३ ६८२	०	६७९० ६८२	६७९० ६८२	०	७५६६ ८४०	७५६६ ८४०	०	७६२७ ८४०	७६२७ ८४०	०
सार्वजनिक स्थानहरूमा बास (सार्वजनिक शौचालय)	२०७६ ९११४	२०७६ ९११४	०	१११७ ९५१४	१११७ ९५१४	०	१९४० ८१९	१९४० ८१९	०	१४२६ ८१९	१४२६ ८१९	०	२१११ ४७६	२१११ ४७६	०	१५९७ ४७६	१५९७ ४७६	०
अन्य क्रियाकलापहरू	४०२० ०००	४०२० ०००	०	३५२० ०००	३५२० ०००	०	३५२० ०००	३५२० ०००	०	३५२० ०००	३५२० ०००	०	३५२० ०००	३५२० ०००	०	३५२० ०००	३५२० ०००	०
नगरपालिकामा बास लागत जम्मा	११८० २८८३ ९	११८० २८८३ ९	०	१५८२ ८१०० ७	१५८२ ८१०० ७	०	१५३८ ११२० ३	१५३८ ११२० ३	०	१४९१ १८९७ ०	१४९१ १८९७ ०	०	१३८५ २५७६ २	१३८५ २५७६ २	०	१२०० ६६४६ ४	१२०० ६६४६ ४	०

अवयव	वर्ष ६			वर्ष ७			वर्ष ८			वर्ष ९			वर्ष १०		
	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप
खानेपानी	४४०५ २४४२	४४०५ २४४२	०	३९४१ ३२५०	३९४१ ३२५०	०	४५८० २५१८	४५८० २५१८	०	४२९३ ५२५७	४२९३ ५२५७	०	३१८५ ६२५७	३१८५ ६२५७	०
सरसफाई र स्वच्छता	३२१८ ८८९८	३२१८ ८८९८	०	१९३५ ३८७६	१९३५ ३८७६	०	१९३५ ३८७६	१९३५ ३८७६	०	१९३५ ३८७६	१९३५ ३८७६	०	१९३५ ३८७६	१९३५ ३८७६	०
संस्थाहरूमा बास (विद्यालय)	१६०६ ९८६१	१६०६ ९८६१	०	१४८७ ३८६१	१४८७ ३८६१	०	१५५७ ०३००	१५५७ ०३००	०	१५५७ ०३००	१५५७ ०३००	०	१५३६ ०३००	१५३६ ०३००	०
संस्थाहरूमा बास	५७८३	५७८३	०	४७५५	४७५५	०	४२९०	४२९०	०	४२९०	४२९०	०	३९२२	३९२२	०

(स्वास्थ्य संस्था)	२५४	२५४		२५४	२५४		४२७	४२७		४२७	४२७		९२७	९२७	
सार्वजनिक स्थानहरूमा वास (सार्वजनिक शौचालय)	१३८२ ६३२	१३८२ ६३२	०	१३८२ ६३२	१३८२ ६३२	०	१३८२ ६३२	१३८२ ६३२	०	१३८२ ६३२	१३८२ ६३२	०	१३८२ ६३२	१३८२ ६३२	०
अन्य क्रियाकलापहरू	३५२० ०००	३५२० ०००	०	३५२० ०००	३५२० ०००	०	३५२० ०००	३५२० ०००	०	३५२० ०००	३५२० ०००	०	५५२० ०००	५५२० ०००	०
नगरपालिकामा वास लागत जम्मा	१०३४ ९७०८ ७	१०३४ ९७०८ ७	०	८३७९ ८८७३	८३७९ ८८७३	०	९०४१ ९७५३	९०४१ ९७५३	०	८७५५ २४९२	८७५५ २४९२	०	७५८९ ५९९२	७५८९ ५९९२	०

लगानीमा भिन्नता (ग्याप) - लागत कम्पोनेन्ट स्तरमा

अवयव	वर्ष ०			वर्ष १			वर्ष २			वर्ष ३			वर्ष ४			वर्ष ५		
	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप
पूँजीगत खर्च	५०८८ ७३१०	५०८८ ७३१०	०	१०२४ ७३३६ ४	१०२४ ७३३६ ४	०	१००९ ९०४९ ५	१००९ ९०४९ ५	०	९३६३ ९०५४	९३६३ ९०५४	०	७७०३ ०७१८	७७०३ ०७१८	०	५४८३ ३४९५	५४८३ ३४९५	०
पूँजीगत मर्मत खर्च	२३६० ४११८	२३६० ४११८	०	१४०७ ०३०५	१४०७ ०३०५	०	८८०० ४१३	८८०० ४१३	०	१०५५ ४१७१	१०५५ ४१७१	०	१६७२ ०९४७	१६७२ ०९४७	०	१७१८ ३६१३	१७१८ ३६१३	०
सञ्चालन खर्च	३०५४ ३६४१	३०५४ ३६४१	०	३११४ ४८६८	३११४ ४८६८	०	२८८३ ०७४५	२८८३ ०७४५	०	२९७९ ८७७५	२९७९ ८७७५	०	३३१७ ००२७	३३१७ ००२७	०	३३४६ ७३८६	३३४६ ७३८६	०
सोझै सहयोग	१२९९ ३७७०	८९७३ ७७०	४०२० ०००	१००९ २४७०	६५७२ ४७०	३५२० ०००	१४६८ ९५५०	१११६ ९५५०	३५२० ०००	१४६२ ६९७०	१११० ६९७०	३५२० ०००	१११० ४०७०	७५८४ ०७०	३५२० ०००	१४०८ १९७०	१०५६ १९७०	३५२० ०००
नगरपालिकामा बास लागत जम्मा	११८० २८८३ ९	११४० ०८८३ ९	४०२० ०००	१५७७ ८१०० ७	१५४२ ६१०० ७	३५२० ०००	१५३३ ११२० ३	१४९७ ९१२० ३	३५२० ०००	१४८६ १८९७ ०	१४५० ९८९७ ०	३५२० ०००	१३८० २५७६ २	१३४५ ०५७६ २	३५२० ०००	११९५ ६६४६ ४	११६० ४६४६ ४	३५२० ०००

अवयव	वर्ष ६			वर्ष ७			वर्ष ८			वर्ष ९			वर्ष १०			दश वर्षको लागि		
	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप	आवश्यक	उपलब्ध	ग्याप
पूँजीगत खर्च	३५१० ९१७०	३५१० ९१७०	०	१०३७ ९०००	१०३७ ९०००	०	१९७४ २०००	१९७४ २०००	०	१९७४ २०००	१९७४ २०००	०	४९३५ ५००	४९३५ ५००	०	५६९७ ६२१० ६	५६९७ ६२१० ६	०
पूँजीगत मर्मत खर्च	१९१३ ७२९२	१९१३ ७२९२	०	१९२७ २४०८	१९२७ २४०८	०	१९६३ ०८९६	१९६३ ०८९६	०	१६७६ ३६३५	१६७६ ३६३५	०	१६७६ ३६३५	१६७६ ३६३५	०	१८२५ ०१४३ ३	१८२५ ०१४३ ३	०
सञ्चालन खर्च	३८६८ ८६५५	३८६८ ८६५५	०	३८८८ ६८९५	३८८८ ६८९५	०	४०४८ ४८८७	४०४८ ४८८७	०	४०४८ ४८८७	४०४८ ४८८७	०	४०४८ ४८८७	४०४८ ४८८७	०	३८५९ ८५६५ ३	३८५९ ८५६५ ३	०
सोझै सहयोग	१००६ १९७०	६५४१ ९७०	३५२० ०००	१४७६ ०५७०	११२४ ०५७०	३५२० ०००	१००६ १९७०	६५४१ ९७०	३५२० ०००	१००६ १९७०	६५४१ ९७०	३५२० ०००	१५२१ १९७०	९६९१ ९७०	५५२० ०००	१३७७ ४७२५ ०	९६५२ ७२५०	४१२२ ००००
नगरपालिकामा बास लगानी जम्मा	१०२९ ९७०८ ७	९९४७ ७०८७	३५२० ०००	८३२९ ८८७३	७९७७ ८८७३	३५२० ०००	८९९१ ९७५३	८६३९ ९७५३	३५२० ०००	८७०५ २४९२	८३५३ २४९२	३५२० ०००	७७३९ ५९९२	७१८७ ५९९२	५५२० ०००	१२७५ ९९६४ ४२	१२३४ ७७६४ ४२	४१२२ ००००

४.३.४. लगानी पूर्ति (Bridging) को सारांश

वास क्षेत्रको लक्षित उपलब्धी हासिल गर्नका लागि आवश्यक लगानी र पालिकासंग उपलब्ध हुन सक्ने लगानी विच देखिएको भिन्नता (deficit) वा ग्याप पूर्तिको लागि वित्त व्यवस्थापनका विभिन्न विकल्पहरू वारेमा विचार गर्नुपर्ने हुन्छ। यदि थप वित्त व्यवस्थापन गर्न सकिएन भने या त लागत घटाउनु पर्छ वा ३T (व्यापार, कर र हस्तान्तरण) का विचार गरि यसमा वृद्धि गर्नु पर्ने हुन्छ। यो नै वित्तीय ग्यापलाई पूर्ति गर्ने मिश्रित वा चुक्ता-योग्य चलन चल्तीको अभ्यास हो। यी विकल्पहरूलाई निम्नानुसार दिइएको छ।

- बैक ऋण: व्यावसायिक वित्त, लघु-वित्त र सहूलियत ऋणहरू समेत। सहूलियत ऋण दाताहरूले अनुदान वा हस्तान्तरणको रूपमा बजार व्याज दरभन्दा कममा ऋण दिने वा अनुग्रह-अवधि प्रदान गर्ने;
- लगानीकर्ताद्वारा पुँजी लगानी गरेर व्याजको रूपमा फिर्ता पाउने आशाले इक्विटी प्रदान गर्न सक्छन्। इक्विटी धेरै लामो समयसम्म प्रदान गर्न सकिन्छ। यसैले लामो समयसम्म फिर्ता गर्नु पर्दैन। इक्विटी लगानीमा सार्वजनिक अनुदान (वा हस्तान्तरण) रहने हुँदा फिर्ता गर्नु पर्ने सोच राखिएको हुँदैन।
- अन्य वित्तीय उपकरण: जस्तै- बण्डस्; जहाँ ऋण शीर्षक अन्तर्गत बजारको बण्डस् लगानीकर्ताहरूलाई बेचिने छ। बण्डस् जारीकर्ताहरूमा पालिका समेतलाई 'पालिका बण्डस्' वा सार्वजनिक तथा निजी कम्पनीहरूमा 'व्यावसायिक बण्डस्' समावेश गर्न सकिने छ।

तालिका 4-6: तुलनात्मक रूपमा लगानी भिन्नता (ग्याप) उच्च रहेका लगानीका मुख्य १० क्षेत्र

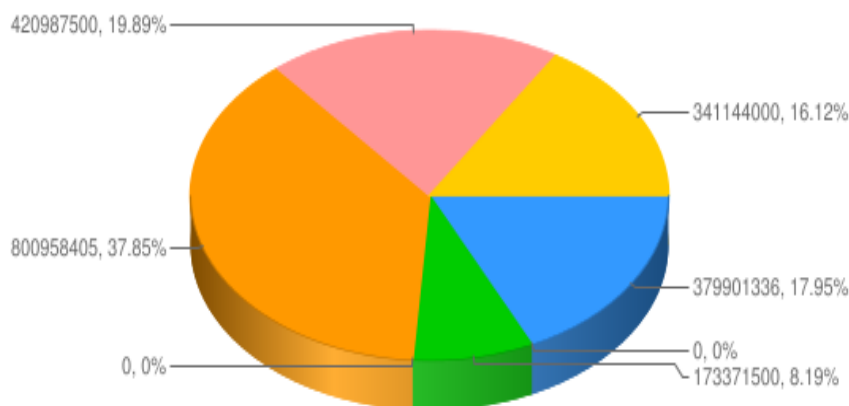
क्र. सं.	लगानीको क्षेत्र	आवश्यक रकम	उपलब्ध	ग्याप	ग्याप(१० वर्ष)%	व्यापार	शेयर	इक्विटी	बण्डस्
१	आधार वर्ष खानेपानी पुँजीगत खर्च	३६५७२८९०	३६५७२८९०	०	०	०	०	०	०
२	आधार वर्ष खानेपानी पुँजीगत मर्मत खर्च	२१७१०३८	२१७१०३८	०	०	०	०	०	०
३	आधार वर्ष खानेपानी सञ्चालन खर्च	४१०१९१७	४१०१९१७	०	०	०	०	०	०
४	आधार वर्ष खानेपानी सोझै खर्च	७३७१८००	७३७१८००	०	०	०	०	०	०
५	वर्ष १ खानेपानी पुँजीगत खर्च	७८६७८६१०	७८६७८६१०	०	०	०	०	०	०
६	वर्ष १ खानेपानी पुँजीगत मर्मत खर्च	१९५९९१७	१९५९९१७	०	०	०	०	०	०
७	वर्ष १ खानेपानी सञ्चालन खर्च	४५०४९०४	४५०४९०४	०	०	०	०	०	०
८	वर्ष १ खानेपानी सोझै खर्च	४३०५०००	४३०५०००	०	०	०	०	०	०
९	वर्ष २ खानेपानी पुँजीगत खर्च	७३१०५४००	७३१०५४००	०	०	०	०	०	०
१०	वर्ष २ खानेपानी पुँजीगत मर्मत खर्च	१९९९३५५	१९९९३५५	०	०	०	०	०	०

४.३.५. सम्पत्तिको मूल्य

खानेपानी क्षेत्रमा सम्पत्ति भन्नाले खानेपानी प्रणालीको भौतिक अवयवहरू (जस्तै: पाइप, पम्प, मिटर, जेनरेटर, सङ्कलन पोखरी, भल्भ, भवन तथा अन्य संरचनाहरू) जनाउँछ । सम्पत्तिको मूल्याङ्कन दुई भिन्न तरिकाबाट निर्धारण गर्न सकिन्छ । पहिलो विधिमा, आयु (उमेर) मा आधारित मूल्यहास, जहाँ प्रत्येक प्रणालीको सम्पत्तिलाई निर्माण मूल्य वा खरिद मूल्य र अनुमानित जीवनकालको (Lifespan) आधारमा गरिन्छ । प्रत्येक सम्पत्तिको मूल्यमा प्रत्येक वर्ष निश्चित प्रतिशतको आधारमा हासकट्टा गरिन्छ । हासकट्टालाई सञ्चालन खर्चको रूपमा लिइन्छ जसले गर्दा सम्पत्तिलाई पुनर्स्थापना वा प्रतिस्थापन गर्दा पर्याप्त स्रोतहरू उपलब्ध हुन्छन् । दोस्रो विधि भनेको शर्तमा आधारित, जहाँ सम्पत्तिको मूल्याङ्कन सम्पत्तिको आयु (उमेर) आधारमा होइन कि सम्पत्तिको अवस्था र कार्यसम्पादनको आधारमा निर्धारण गरिन्छ । यहाँ पहिलो विधिको आधारमा गरिएको छ ।

तलको चित्रले बुढीगंगा नगरपालिकाको वास सम्पत्ति समयको अन्तरालमा कसरी वृद्धि भएको छ भनि देखाउँछ ।

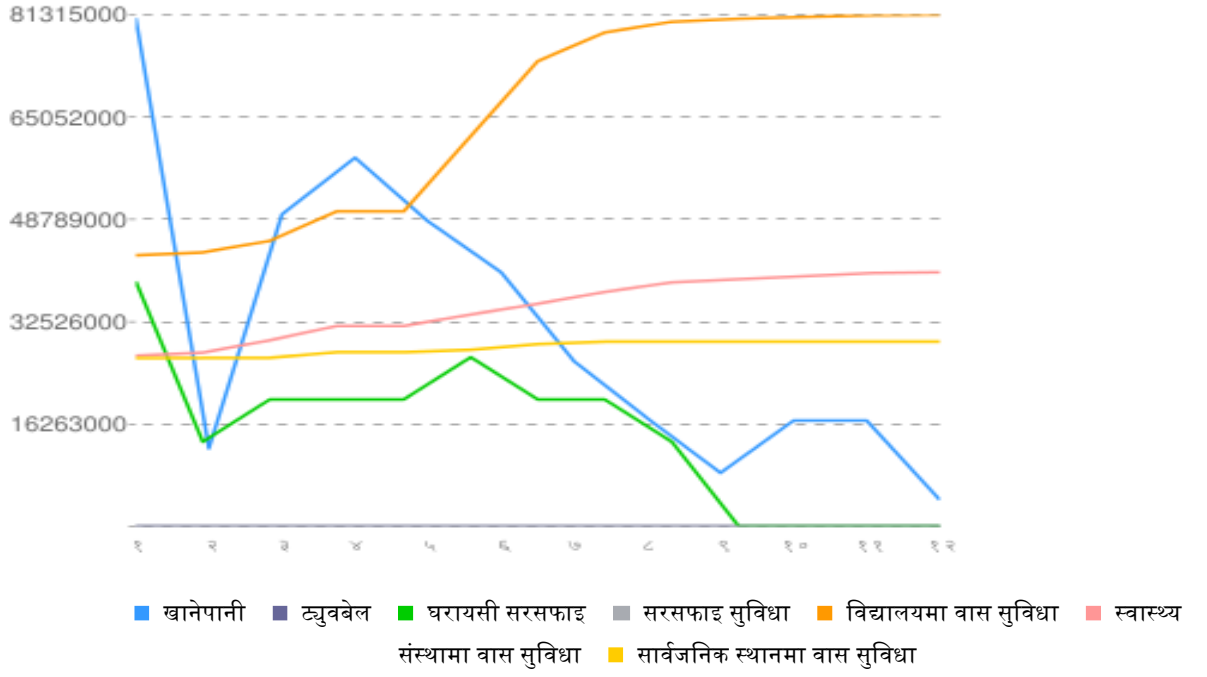
वास सम्पत्ति - १

■ खानेपानी ■ ट्युबवेल ■ घरायसी सरसफाइ ■ सरसफाइ सुविधा ■ विद्यालयमा वास सुविधा ■ स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधा ■ सार्वजनिक स्थानमा वास सुविधा

वास सम्पत्ति - २

चित्र 4-9: वास सम्पत्ति

४.३.६. सम्पत्तिको मूल्य

तालिका 4-7: वास सम्पत्ति मूल्य

क्र. सं.	अवयव	हालको	वर्ष ०	वर्ष १	वर्ष २	वर्ष ३	वर्ष ४
१	खानेपानी प्रणाली	८०७९५३३६	१२३९४८००	४९५७९२००	५८५९६६००	४८४६४४००	४०३६५४००
२	ट्युबवेल	०	०	०	०	०	०
३	घरायसी सरसफाइ	३८९४००००	१३४४३१५०	२०१६४७२५	२०१६४७२५	२६८८६३००	२०१६४७२५
४	सरसफाइ सुविधाहरू (FSM, SWM, Sewerage with WWTP)	०	०	०	०	०	०
५	विद्यालयमा वास सुविधाहरू	४३०८९०९०	४३५४५८४०	४५३७२८४०	५००७३६८१	६२०२५७९५	७३९४३१५९
६	स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधाहरू	२७१३५०००	२७६२२५००	२९५७२५००	३१८५४५००	३३६७००००	३५३८१५००
७	सार्वजनिक स्थानहरूमा वास सुविधाहरू	२६७३५०००	२६७७००००	२६७८५०००	२७६८४५००	२८०७००००	२८९६९५००
८	जम्मा सम्पत्ति मूल्य	२१६६९४४२६	१२३७७६२९०	१७१४७४२६५	१८८३७४००६	१९९११६४९५	१९८८२४२८४
९	पहिलाको वर्ष भन्दा सम्पत्तिको मूल्य वृद्धिको %	०	-४३	३९	१०	६	०

क्र. सं.	अवयव	वर्ष ५	वर्ष ६	वर्ष ७	वर्ष ८	वर्ष ९	वर्ष १०	जम्मा %
१	खानेपानी प्रणाली	२६२००६००	१७१८३२००	८४९८४००	१६८१०४००	१६८१०४००	४२०२६००	२.७१
२	ट्युबवेल	०	०	०	०	०	०	०
३	घरायसी सरसफाइ	२०१६४७२५	१३४४३१५०	०	०	०	०	०
४	सरसफाइ सुविधाहरू (FSM, SWM, Sewerage with WWTP)	०	०	०	०	०	०	०
५	विद्यालयमा वास सुविधाहरू	७८५०५०	८०१९३००	८०६८५०००	८०९६५०००	८१२४५०००	८१३१५०००	५२.३७

		००	०					
६	स्वास्थ्य संस्थामा वास सुविधाहरू	३७२४७५ ००	३८७८१५० ०	३९२८७५००	३९७७७५००	४०२६७५००	४०३९००००	२६.०१
७	सार्वजनिक स्थानहरूमा वास सुविधाहरू	२९३५५० ००	२९३५५०० ०	२९३५५०००	२९३५५०००	२९३५५०००	२९३५५०००	१८.९१
८	जम्मा सम्पत्ति मूल्य	१९१४७२ ८२५	१७८९५५८ ५०	१५७८२५९० ०	१६६९०७९० ०	१६७६७७९० ०	१५५२६२६० ०	१००
९	पहिलाको वर्ष भन्दा सम्पत्तिको मूल्य वृद्धिको %	-४	-७	-१२	६	०	-७	७-०५

५. वास योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमानको लागि सञ्जाल र साझा बुझाई

५.१. योजना कार्यान्वयन अवधारणा

पालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि कृयाकलाप संचालन गर्दा सबै सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्था र सरोकारवालाहरूले पालिका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाका रणनीति र मान्यताहरूलाई अवलम्बन गर्नुपर्नेछ । योजनाको समग्र निरीक्षण र कार्यान्वयनको लागि नगर कार्यपालिका पालिकाको शीर्ष राजनीतिक अङ्ग हुने छ । जसले पालिकामा संचालित कुनै पनि खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका कार्यक्रम नेपाल सरकारको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धि नीति, नियम र स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुरूप संचालन गर्ने सुनिश्चितता एवं सहजीकरण गर्नेछ । उपभोक्ता समितिहरू योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र सिकाइ अनुकूलन गर्न र प्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नको लागि तथा बाह्य बजेट स्रोत परिचालन गर्न जिम्मेवार हुनेछन् । उनीहरूले नगरको वास क्षेत्रका साझेदारहरूलाई आकर्षित गर्न सम्बन्धित संयन्त्र मार्फत जिल्ला भित्र र बाहिर योजनाको प्रबर्धन र प्रसारमा सहयोग पुऱ्याउने छन् । पालिकाले आफ्नो नगरभित्र यो वास (खासस्व) योजनाको समुचित कार्यान्वयन र अनुगमन सहयोग र समन्वयका लागि आवश्यकता अनुसार नगरस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति पनि गठन गर्न सक्नेछ ।

५.२. क्षेत्रगत निकायहरूको भूमिका र जिम्मेवारीहरू

वास (खासस्व) योजनाको समुचित कार्यान्वयन, परिमार्जन र अनुगमन तथा व्यवस्थापनका लागि डिजाइन गरीएको तलको तालिकामा प्रस्तुत म्याट्रिक्सले पालिकालाई वास योजनाको उपयोगको सम्बन्धमा र योजनाको तोकिएको जिम्मेवारीका सम्बन्धमा मार्गदर्शन प्रदान गर्नेछ । यो म्याट्रिक्स सबै योजनाहरूको व्यवसाय अभ्यासहरूको विस्तृत सूची चाहिँ हैन । यस म्याट्रिक्सको उद्देश्य सम्बन्धित विभाग वा व्यक्तिलाई उल्लेखित क्रियाकलापहरूमा जिम्मेवारी सहित नियुक्ति गर्नु, भूमिका र जिम्मेवारीहरू परिभाषित गर्नु र समूहहरू बीचको अन्तरसम्बन्ध परिभाषित गर्नु हो । यो म्याट्रिक्सले विस्तृत स्रोतको विनियोजन वा तालिका तयार गर्नमा पनि मद्दत गर्दछ ।

तल तालिकामा उल्लेखित क्षेत्रगत निकायहरूले मुख्यतः पालिकाको वास (खासस्व) योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र आवधिक परीमार्जनमा आ-आफ्ना भूमिका र जिम्मेवारीहरूको व्याख्या सहित परिभाषित गर्नेछन् । सोही अनुसार आफु विचको संचार-संयन्त्रको स्थापना, सुधार र नियमन सहित योजना कार्यान्वयनमा देखिन सक्ने वा देखिएका कमी कमजोरी (Gaps) हटाउन या पूर्ती गर्न पनि सम्बन्धित क्षेत्रगत निकायहरू सकृय भै लागि पर्नु पर्ने हुन्छ । आ-आफ्नो जबाफदेहिता (Accountability) को निश्चितता कायम गर्ने र स्रोतहरूको पहिचान गर्ने तथा क्षेत्रगत निकायहरू बीचको अन्तर-कार्यात्मक अन्तरक्रिया (Cross-functional Interaction) लाई स्पष्ट पार्ने र सुदृढ गराउने कार्य पनि यसै अन्तर्गत पर्दछ ।

व्याख्या:

●●●

सबल भूमिका र जिम्मेवारी: कार्य सम्पन्नता र कार्यान्वयका लागि नेतृत्वदायी भूमिकामा उत्तरदायी तथा प्रभावकारी रूपमा कार्यहरू गर्नका लागि जिम्मेवार र कार्यको नेतृत्व लिन तथा प्राप्त गर्न दृढ प्रतिबद्धता र क्षमता प्रदर्शन गर्ने

●●

मध्यम भूमिका र जिम्मेवारी: कार्य सम्पन्नता र कार्यान्वयका लागि जिम्मेवारी तथा प्रतिबद्धता; वित्तीय स्रोत परिचालन र व्यवस्थापन क्षमताका केही कमजोरीहरूको बाबजुद यी क्षेत्रगत निकायहरूले सकृय रूपमा कार्य गर्नेछन् र तोकिएको कार्यको सफल परिणाम निकाल्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

●

साधारण भूमिका र जिम्मेवारी: काममा सहयोग गर्ने सहयोगी भूमिकामा यी क्षेत्रगत निकायहरू हुनेछन् र यसबाट विस्तृत वा पर्याप्त परिणामहरू अपेक्षा गर्न सकिँदैन ।

क्र.सं.	वास योजना कार्यान्वयनका मुख्य कार्यहरू	क्षेत्रगत निकायहरू																				
		राष्ट्रिय योजना आयोग	अर्थ मन्त्रालय	पालिका	वाससँग सम्बन्धित मन्त्रालयहरू	खापाडव्यवि	खापासडिका	पालिकाको वास एकाइ	आएनजिओ	एनजिओ	उपभोक्ता संस्था	डिवाससिसी	डिसिसी	दातृ निकायहरू	केन्द्रीय स्तरका निकायहरू	जिल्ला स्तरका निकायहरू	औपचारिक तथा अनौपचारिक जमघट	व्यक्तिगत वास ब्यावसायिक	उपभोक्ताहरू	नागरिक समाज	शैक्षिक संस्थाहरू	तेस्रो पक्ष
१	योजना, नीति, रणनीतिहरूको समीक्षा गर्ने र अद्यावधि वास योजनामा समावेश गरी सुझाव दिने	••																				
२	बजेट विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने निकायहरूलाई निकासा दिने र दातृ निकायहरूसँग समन्वय गर्ने र अपुग स्रोतलाई सम्बोधन गर्ने		••																			
३	योजना तर्जुमाका मुद्दामा मन्त्रालयहरू बीचमा समन्वय गर्ने			••																		
४	वास योजनाको स्वामित्व लिने; वास योजना कार्यान्वयनको लागि नेतृत्व लिने, प्रवर्द्धक र नियामक निकाय समेतको भूमिका खेल्ने; वास योजनालाई सही, पहुँचयोग्य, सान्दर्भिक र समयमै कार्यान्वयन गर्न हरसम्भव प्रयास गर्ने			••				••														
५	NWASM MIS प्रणालीको को सञ्चालन; दैनिक सञ्चालन, प्रणालीको अद्यावधि र प्रणालीको अनुकूलन तथा Introduction of Latest ICT Innovations			••																		
६	वास योजनालाई कार्यक्रम कार्यान्वयनको एकीकृत भागको रूपमा मान्यता दिने; यो NAWASH योजनालाई निर्णय प्रक्रियाको उद्देश्यसँग जोड्ने			••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••
७	वास योजनालाई पालिकाको एक मात्र योजनाको रूपमा मान्यता दिने र योजनाको संस्थागत रूपमा स्वामित्व लिने, कार्यान्वयनको लागि प्रतिबद्ध हुने र पूर्ण क्षमतामा कार्यान्वयन गर्ने			••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••

८	वास योजना एकाइ स्थापना गर्ने, संस्थागत मान्यता दिने, योजना कार्यान्वयनका लागि भूमिका र जिम्मेवारी तयारी गर्ने र नीतिसँग मिलान (Align) गर्ने			••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	•
९	तथ्याङ्क सङ्कलन र अद्यावधि गर्ने					•	••	••	••	••	••											
१०	वित्तीय/स्रोतको विनियोजन (प्रत्येक वर्ष योजना तर्जुमाको लागि बजेट विनियोजन गर्ने)			••	••	••	•		•	•	•		••	••	••	••						
११	वास योजनाको प्रवर्द्धन र दृश्यतामा वृद्धि गर्ने			••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••
१२	सिकाई आदान प्रदान तथा अध्ययन			••	••	••	••	••	••	•	••	••	••	••	••	••	••			••	••	
१३	वास योजना कार्यान्वयनको लागि सञ्जाल विस्तार, साझेदारी र समन्वय गर्ने			••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••			•	••	
१४	वास योजना तर्जुमामा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने			••	••	••	••	••	••			••	••	••	••	••					••	••
१५	वास योजना कार्यान्वयनको लागि सञ्चारको प्रवर्द्धन, पैरवी, माग बढाउने			••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••				••	••	
१६	सहयोगात्मक/ सहभागितात्मक अनुगमन गर्ने			••	••	••			••			•		••								
१७	वास योजनासँग सम्बन्धित सूचना प्रचार प्रसार गर्ने			••	••	••	••	••	••	•	••	••	••	••	••							
१८	वास योजनाको लागत संशोधन गर्ने, क्षेत्रगत निकायहरूसँग स्रोत र क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्रतिबद्धता लिने			••																		
१९	वास योजनामा पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्ने, सूचनामा पहुँच, निष्पक्ष र सन्तुलित रिपोर्टिङ्ग गर्ने			••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••
२०	वास योजनाको राम्रो उपयोग गर्नेलाई मान्यता दिने, सरकारी स्तरमा र निकायगत स्तरमा मान्यता दिने			••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••				••
२१	नयाँ योजनालाई NWASH MIS मा प्रविष्ट गर्न जोड गर्ने, यदि प्रविष्ट नगरेमा सम्पन्न भएको मान्यता नदिने			••																		
२२	रिपोर्टिङ्ग माध्यम परिभाषित गर्ने, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय विकास लक्ष्यसँग (जस्तै:SDG) पङ्क्तिबद्ध गर्न सञ्चार प्रोटोकल तयार गर्ने			••																		

५.३. संस्थागत संरचना र क्षमता अभिवृद्धिका योजनाहरु

५.३.१. पालिकाको वास (खासस्व) संरचना

राज्य पुनर्संरचना पछिको वर्तमान अवस्थामा हरेक पालिकामा झैं बुढीगंगा नगरपालिकामा पनि वास लगायत अन्य विकास निर्माणका कार्यक्रम योजना गर्न, विनियोजित बजेट अनुरूपको क्रियाकलापहरु संचालन गर्नका निम्ति स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ बमोजिम एक निश्चित संगठनात्मक स्वरूप रहेको छ । हालको अभ्यास हेर्दा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रमहरु पूर्वाधार विकास र वातावरण व्यवस्थापन शाखा अन्तर्गत संचालन गर्ने गरिन्छ ।

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रमका लागि छुट्टै संरचना बनि नसके पनि वास कार्यक्रम समन्वय गर्न पालिकाद्वारा एक जना फोकल व्यक्ति तोकेर कार्य संचालन गर्नु पर्ने देखिन्छ । कार्यक्रममा सहयोगका लागि प्रशासन, योजना तथा अनुगमान शाखा अन्तर्गतको योजना तथा अनुगमन उप-शाखाका प्रविधिकहरु सहितको समिति गठन गरि , लगायत वास क्षेत्रमा काम गर्ने विकास साझेदार संस्थाको तर्फबाट पनि उचित प्रतिनिधित्व गराई नगर पालिका अन्तर्गत रहेर खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा पालिका भरिनै सेवा दिनु पर्ने अवस्था छ ।

आगामी दिनमा भने खानेपानी सरसफाई कार्यक्रमकालागि छुट्टै शाखा वा छुट्टै एकाइ नै बनाएर तथा त्यसलाई साधन श्रोत सम्पन्न गरेर अगाडि बढ्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ । सोहि अनुरूप पालिकाले यथासक्य चाँडो खासस्वको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (वास) शाखाको स्थापना तथा जिम्मेवार कर्मचारीको व्यवस्थापन गरी त्यसलाई साधन स्रोत सम्पन्न गरेर अगाडी बढ्ने नीति लिएको छ ।

५.३.२. पालिकामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (वास) कोष

पालिकामा नगर कार्यपालिका वा सो ले तोकेको नगरस्तरीय खासस्व समन्वय समितिको रोहवरमा एक खासस्व कोषको स्थापना गरिने छ । उक्त कोषमा खासस्व क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन गर्न चाहने अन्य संघ संस्थाहरुको सहयोग लगायत अन्य पहिचान भएका श्रोत तथा सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ । सो कोषको रकम केवल खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता प्रबर्द्धनमा मात्र खर्च गरिने छ । नगर कार्यपालिकाले आफै वा आफ्नो निर्देशनमा खासस्व समन्वय समितिले सो कोष संचालन निर्देशिका एक वर्षभित्र तयार गरि कोषको परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्नेछ ।

५.३.३. संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि

पालिकामा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता प्रबर्द्धनका लागि पालिका र पालिकाको वास शाखा लगायत उपभोक्ता समिति र अन्य सम्बन्धित संस्थाहरुको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि नियमित रुपमा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनु अत्यन्तै आवश्यक पर्छ । यसका लागि पालिकाको संरचनागत क्षमता अभिवृद्धिका आवश्यकताहरुको पहिचान गरिनु जरुरी हुन्छ । सीप हस्तान्तरण, प्रविधि मैत्री ज्ञान र प्रवृत्ति उन्मुख तालिम लगायत विभिन्न किसिमका सचेतनामूलक कृयाकलापहरु क्षमता अभिवृद्धिका लागि अबलम्बन गरिनु पर्ने उपायहरु हुन्।

सामान्यतया पालिकाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि निम्न कार्यक्रमहरूको नियमित र आवधिक रूपमा योजना गर्न, संचालन र व्यवस्थापन गर्न आवश्यक छ ।

- तालीम, कार्यशाला र सेमिनार
  - खानेपानी इन्जिनियर, सव इन्जिनियर, प्लम्बर, खानेपानी तथा सरसफाइ टेक्निसियन (खापासटे), ग्रामिण मर्मत कार्यकर्ता (भिएमडब्लु) तथा अन्य प्राविधिकहरूका लागि समकालिन वास प्रविधि सम्बन्धि तालिम
  - वास निरीक्षक, सरसफाइ कार्यकर्ता, महिला कार्यकर्ता तथा पालिकाको वास संग सम्बन्धित कर्मचारी हरुका लागि सचेतना मूलक तालिम
  - उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी, कर्मचारी तथा अन्य सेवासंग सम्बन्धितहरूका लागि व्यवस्थापन, नेतृत्व विकास, सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिका तालीम
  - लेखा पालन र लेखा व्यवस्थापन तालिमहरू
  - महिला पदाधिकारीहरूका लागि नेतृत्व विकास तथा आयोजना व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम
  - लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिता सम्बन्धि तालिमहरू
  - जलवायु परिवर्तन, विपद व्यवस्थापन र आपतकालिन अवस्थामा खानेपान, सरसफाइ तथा स्वच्छता आयोजनाहरूको संचालन र व्यवस्थापनका उपाय, सीप तथा तयारी सम्बन्धि तालिमहरू
  - N-WASH MIS को प्रयोग, प्रभावकारि उपयोग, संचालन र अद्वयावधिक गर्नका लागि प्रविण बनाउन सम्बन्धित प्राविधिक, सर्वेक्षक वा गणकहरूका लागि तालिम
  - WASH Plan परिमार्जनका लागि वास शाखाका कर्मचारी, प्राविधिक र वास वास निरीक्षकका लागि तालिम
  - नागरपालिकाका पदाधिकारीहरूका लागि आवधिक अद्वयावधिक र प्रगति समिक्षा सम्बन्धि कार्यशाला, गोष्ठि र सेमिनारहरू
  - उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी लागि वास योजना अद्वयावधिक र सर्वेक्षणबाट प्राप्त सूचना र तथ्यांकहरूको प्रस्तुति सहित कार्यशाला, गोष्ठि र सेमिनारहरू
  - वास कर्मचारी तथा प्राविधिकहरूको लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालीम
- समुदाय र संस्थागत सचेतनामूलक कार्यक्रम
  - समुदाय स्तरमा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू, खानेपानी मूल संरक्षण, खानेपानीलाई शुद्ध बनाउने उपायहरू, फोहोर व्यवस्थापनका अभ्यास तथा उपायहरू, पूर्ण सरसफाइका सूचकहरू सम्बन्धि समुदायमा जानकारी र सचेतना आदि
  - विभिन्न दिवसहरू मनाउने र त्यो अवसरलाई समुदायस्तरमा चेतनामूलक सन्देशहरू प्रवाह गर्न उपयोग गर्ने ।
  - वार्ड स्तरमा जनप्रतिनिधिहरूसंग वास योजना र यसका तथ्यांक तथा सूचनाहरू प्रस्तुतिकरण र सो योजनाको समुचित उपयोग सम्बन्धि सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू
- परीक्षण कार्यक्रमहरू
  - पानी परीक्षण (पानी पिउन योग्य छ छैन) र सो सम्बन्धी तालीमहरू

- आयोजना सम्पन्न भएपछि र कार्यान्वयन चरणमै पनि गरिने सार्वजनिक सुनुवाइ, सार्वजनिक सामाजिक अडिट (Public Social Audit)
- सरसफाइप्रदर्शनी, महोत्सव
  - विभिन्न दीवस, उत्सव तथा महोत्सवहरूमा गरिने प्रदर्शनी
  - सरसफाइ रेली (Rally) आदी
- अवलोकन भ्रमण
  - खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा उदाहरणीय भएका स्थल तथा आयोजनाहरूको अवलोकन भ्रमण (उपभोक्ता समिति पदाधिकारी तथा पालिका पदाधिकारीहरूका लागि)
- स्व-लेखाजोखा अभ्यास
  - समुदायसंगको सम्बन्ध र समुदायमा तथ्यांक तथा सूचनाहरू संकलन गर्न आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमका तालिमहरू; जस्तै- सहभागितामूलक लेखाजोखा, प्रभावकारी संचार र वार्ता तथा संज्ञौता सीप, नेतृत्व विकास आदी

५.४. अनुगमन संयन्त्रको स्थापना र नियमित अनुगमन योजना

पालिका र वडा तहमा यो वास (खासस्व) योजना कार्यान्वयन र अनुगमनका निम्ति एक अनुगमन प्रणाली स्थापना गरिनेछ । पालिका तहका खासस्व कृयाकलापहरूका आवधिक अनुगमान गर्ने जिम्मेवारीका लागि कार्यपालिकाले वा पालिका स्तरीय खासस्व समन्वय समितिले एक अनुगमन कार्यदल गठन गर्न सक्नेछ । सोही अनुरूप वडा र समुदायस्तरमा पनि कार्यदल गठन गर्न सकिनेछ । कार्यदलमा वडाका जनप्रतिनिधि सहित राजनितिक दलका सदस्य, नागरिक समाज, शिक्षा, स्वास्थ्य एवं संचार क्षेत्रबाट आवश्यक प्रतिनिधि समावेस हुन सक्नेछन् ।

अनुगमनका लागि गठीत समन्वय समिति वा कार्यदलले खासस्व योजनामा समावेस कृयाकलापहरूको लेखाजोखा तथा अवलोकन गर्नेछ । यसका लागि खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता कार्यक्रम अनुगमनका उद्देश्य, प्रकृया तथा प्रभाव सम्बन्धि आधारभूत सूचकहरूको विकास गरिएको छ । अनुगमन सूचकहरू खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि नीति, नियम, मार्गदर्शन, खासस्व संरचना र सम्बन्धित योजनाको उद्देश्य र कार्यपद्धतिका आधारमा तयार गरिएका हुन् । पालिका, स्थानिय उपभोक्ता समिति, उपभोक्ता तथा अन्य निकायहरूद्वारा संचालित खासस्व कृयाकलापहरूको अनुगमन नागरिक समाज लगायतको उपस्थितिमा गरिनेछ ।

अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका विधिहरूमा स्वःअनुगमन, सहभागितात्मक अनुगमन र संयुक्त अनुगमन आदि अवलम्बन गरिनेछ । कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अन्य निकाय, विकास साझेदार वा वाह्य संस्थाहरूबाट सेवा लिई संचालन गरिएको कार्यक्रमले पारेको प्रभावको मूल्याङ्कन पनि समय समयमा गरिनेछ । मूल्याङ्कनको सन्दर्भमा आयोजनाको उद्देश्य र समयावधिको आधारमा मध्यावधि तथा अन्तिम मुल्याङ्कन कृयाकलापहरू पनि अनुगमनकै विधि तथा पद्धति अनुरूप गरिनेछ ।

खासस्व योजना कार्यान्वयन अनुगमन मुख्यतः तीन तहको हुनेछ ।

- समुदाय स्तर: समुदाय अफै, संघ संस्थाहरु जस्तै विद्यालय, सार्वजनिक शौचालय संचालन वा व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य संस्थाहरु
- वडास्तर: वडा जनप्रतिनिधि वा वडास्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति
- पालिकास्तर: उप-प्रमुखको संयोजकत्वमा रहेको अनुगमन समितिले पनि खासस्वमा प्रस्ताव गरिएका कृयाकलापहरु संचालन, प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा सूचकहरु समयमै हासिल गरे नगरेको सम्बन्धमा नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । सो कार्यमा पालिकास्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिले आवश्यकताका आधारमा सबै सहयोग प्रदान गर्ने वातावरण मिलाउने छ ।

५.५. वास योजनाको नियमित र समयबद्ध परिमार्जन व्यवस्था

बुढीगंगा नगरपालिकाद्वारा निर्माण गरिएको यो वास (खासस्व) योजना हरेक ५ वर्षमा पुनरावलोकन र परिमार्जन गरिन्छ । खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा ५ वर्षको अवधीमा भएका परिवर्तनलाई अध्यवधिक गरि सो खासस्व योजनाले तोकेको लक्ष्य र कार्यक्रमहरु पुरा गर्न के कति भौतिक,वित्तीय र मानव स्रोतको आवश्यकता पर्दछ सो को पनि पुनरावलोकन गरि दस्तवेजीकरण गरिन्छ । सो खासस्व योजना परिमार्जन नगर कार्यपालिकाले निर्णय गरे अनुसार नगरस्तरीय अनुगमन कार्यदल वा खासस्व समन्वय समितिको सिफारिसमा गरिनेछ र नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट पारित गरिनेछ ।

यसबाहेक पालिकामा वास (खासस्व) योजनाको नियमित तथा आवधिक परिमार्जन गर्नका लागि खासस्व समन्वय समिति एवं पालिकाको योजना निर्माण समितिको सिफारिसमा आवश्यक देखिए बमोजिम अद्यावधिक वा परिमार्जन गरेर नगर कार्यपालिका बैठकबाट पारित गरिनेछ। यस वास योजनाको रणनीतिक कार्यहरु हालको पालिकाको योजनासँग एकीकृत गरि कार्यान्वयन गरिने छ । हरेक वर्ष योजना परिमार्जन गरि आवधिक रुपमा एकमुष्ट वार्षिक लागत निकाल्न सकिने छ र सोहि अनुरूप कार्यान्वयन गरिने छ । सो का लागि यस वास (खासस्व) योजनामा समावेश भएका क्रियाकलापहरुलाई झिकि वार्षिक कार्य योजनाहरूसँग आबद्ध गरिने छ। एक विशेष वित्तीय वर्षमा पालिकाको वास क्षेत्रमा गरिने वित्तीय प्रवाहलाई यो काम गर्दा ध्यानमा दिनुपर्ने छ ।

पालिका खासस्व योजनाको पुनरावलोकन, परिमार्जन र अध्यवधिक गर्नका लागि पालिकाको खासस्व एकाइ वा शाखा जिम्मेवार हुनेछन् र त्यसका लागि Focal Person, WASH Officer वा IT Officer ले NWASH MIS को प्रयोग तथा संचालनको दक्षता हासिल गरेको हुनुपर्नेछ ।

आवधिक पुनरावलोकन, परिमार्जन र अद्यावधिक गर्नका लागि कुनकुन प्रश्नावली, सूचक तथा तथ्यांकहरु आवश्यक पर्दछ सो को स्पष्ट पहिचान सहित अभिलेखिकरण अनुसूचीमा संलग्न प्रश्नावलीमा गरिएकोछ ।

५.६. पूरक विषय तथा सवालहरु र त्यसको संबोधनका लागि व्यवस्था

बुढीगंगा नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताका सम्बन्धमा तल उल्लेखित पुरक विषय वा सवालहरुलाई पनि सम्बोधन गर्ने गरि यो वास योजनामा समावेश गरिएको छ ।

५.६.१. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

यस खासस्व योजनामा पालिका भित्रका सबै जनतालाई खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाको न्यायोचित वितरण तथा उपभोग गर्ने सवालमा समेत विचार पुर्याएर योजना छनौट तथा कार्यान्वयन र मर्मत संचालन प्रकृया साथै नीति निर्माण तहमा महिला र पछाडी पारिएका समुदायहरूको संलग्नतालाई प्रत्याभूती गरिने व्यवस्था गरिएको छ । योजनाको प्राथमिकीकरणको पहिलो शर्त नै पछाडी पारिएका र हाल सम्म उपभोगको अधिकारबाट वन्चित समुदायलाई प्राथमिकतामा राख्ने उल्लेख गरेर जाती/जनजातीय, भौगोलिक र अति गरिवीको कारणले बन्चितीमा परेका समुदायहरूलाई पहिलो चरणमा नै कार्यक्रमहरू प्रस्ताव गरि कार्यान्वयनमा जाने परिकल्पना गरिएको छ ।

राष्ट्रको संविधानमा नै व्यवस्था भए बमोजिम महिलालाई नीति निर्माण तहमा आवद्ध गराउनका लागि उपभोक्ता समिति तथा अन्य विभिन्न समितिहरूको पदाधिकारीमा महिलाहरूको अनिवार्य संलग्नताको नीतिका अलावा महिला मैत्री खासस्व सेवा र संरचना निर्माणमा पनि विशेष ध्यान दिइने छ ।

५.६.२. प्रयोगकर्ता मैत्री संरचना निर्माण

यस खासस्व योजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा निर्माण हुने सम्पूर्ण खानेपानी तथा शौचालयका संरचनाहरू प्रयोगकर्ता मैत्री हुनेछन् । प्रयोगकर्ता मैत्री संरचनाहरूको विस्तृत विवरण तथा शर्तहरू अनुसूची .... मा संलग्न छ।

५.६.३ विपद जोखिम व्यवस्थापन

यस पालिकामा विविध प्रकारका विपदहरूको संवाभना विद्वयमान देखिन्छ । खडेरी, आगलागी, भूकम्प, बाढि पहिरो आदी विपदहरू वारम्बार दोहोरी रहने चरित्रका विपदहरू हुन् । बाढि पहिरो, भूकम्प जस्ता ठूला प्रकोपको बेलामा खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा ठूलो असर गर्ने गरेको र व्यवस्थित गर्न नसकेमा विपदले भन्दा पनि त्यस पछिको असरले जनताको ज्यान जोखिममा पर्ने गरेको प्रशस्त उदाहरणहरू छन् । त्यसैले विपदको बेलामा पर्न आउने समस्यालाई ध्यानमा राखि पूर्व तयारी सहितको विपद व्यवस्थापन योजना बनाइ राख्नु अनिवार्य देखियो ।

यसै कुरालाई ध्यानमा राखी पालिकाको लागि एक भैपरी योजना (Contingency Plan) को खाका तयार गरि अनुसूची .... मा संलग्न गरिएको छ । यस योजनामा विपद र आकस्मिक अवस्थामा खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताको क्षेत्रमा पालिकाले कस्तो रणनीति अपनाउने, के के कुराको अग्रिम व्यवस्थापन गरेर राख्ने र आपद्को अवस्थामा कसरी संवोधन गर्ने भन्ने समग्र खाकाको दस्तावेजीकरण गरिएको छ ।

खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा पालिकाले विपद व्यवस्थापन जोखिम न्यूनीकरणका लागि उल्लेखित कार्यक्रमहरू विभिन्न साझेदार तथा सरोकारवाला निकायहरूको समन्वयमा संचालन गरिने छन् । यसका लागि निम्न कृयाकलापहरूको पहिचान गरि कार्यान्वयनका लागि पालिकाले तत्परता देखाउने छ ।

- पालिका तथा वडा स्तरीय समिति तथा उपसमितिहरूलाई आपतकालीन समयमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा गर्नु पूरव तयारी विषयमा तालीम उपलब्ध गराइ उपभोक्ता समिति र वास समन्वय समितिहरूको क्षमता र सीप अभिवृद्धि गराइने छ ।

- पालिकाको विकास कार्यमा संलग्न विभिन्न निकाय तथा क्लस्टरहरु संग खासस्व क्लस्टरको समन्वय बृद्धी गराउने ।
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि तयार भएको रणनीतिक कार्य-योजनालाई अद्यावधिक गर्ने ।
- पालिका तथा वडा स्तरमा जोखिमको नक्सांकन गर्ने र संवाभनाको मूल्यांकन गर्ने ।
- पियूष चक्की, वाटरगार्ड जस्ता क्लोरिनेसन गर्ने औषधीको भण्डारण गरी राख्ने ।
- तुरुन्त तयार गर्न सकिने डिजाइनको चर्पी निर्माण गर्ने सामग्रीहरुको भण्डारण गरी राख्ने ।
- पानीको गुणस्तर जाँच्ने विधि र औजार/ उपकरणको व्यवस्था अद्यावधिक गरि राख्ने ।
- सहजकर्ता र स्वयंसेवकहरुलाई तालिम दिइ विपद्को बेलामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको निमित्त परिचालन गर्न सकिने अवस्थामा तयार गराइ राख्ने ।
- मानविय सहयोगको लागि क्षमता अभिवृद्धी गर्ने र भविष्यमा हुन सक्ने विपद्को लागि तालिम प्राप्त मानव संसाधन तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- आपतकालीन अवस्थाको लागि तय गरीएका खुला स्थानहरुको पहिचान र जानकारी सम्पूर्ण समुदायमा गराउने ।
- पालिकामा विपद् जोखिम जगेडा कोष व्यवस्थापन गर्ने ।
- विपद् पूर्व- सुचना प्रणालीको स्थापना गर्न पहल गर्ने र स्थापित प्रणालीको समुचित व्यवस्थापन सुनिश्चित गर्ने ।
- विपद्को बेला साबुन पानीले हात धुने, सफा पानी, सुबिधाको उचित मर्मत सम्भार र ठोस तथा तरल फोहोरमैला व्यवस्थापनमा ध्यान दिने र आपतकालीन अवस्थामा सो सेवाको तत्काल व्यवस्था गर्न सकिने गरि पूर्व-तयारी अवस्थामा रहने ।

५.६.४ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय अद्ययन अनुसन्धानले नेपाल विश्वमा नै जलवायु परिवर्तनबाट हुने असरको उच्च जोखिममा रहेको देखिएको छ । विशेषगरी बुढीगंगा नगरपालिकाका सन्दर्भमा मध्य पहाडी क्षेत्रको बनविनास खोलानालाहरुबाट गिट्टी बालुवाको दोहन नै विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको उच्च जोखिमको कारक रहेको छ । पालिकाको पकल प्रयासले मात्र जलवायु परिवर्तनको असरलाई रोक नसकिने हुँदा जलवायु परिवर्तनलाई आत्मसात गर्दै यसको अनुकूलनको तयारी अवस्थामा रहनुको विकल्प छैन । तसर्थ निम्न उल्लेखित कार्यहरु संचालन गरी जलवायु परिवर्तनका असरहरुको अनुकूलन गरिने गरि यो वास योजनामा समावेस गरिएको छ।

- जलाधार क्षेत्रहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै उच्च क्षेत्रहरुमा पानी पुनर्भरण पोखरीहरु निर्माण गर्ने ।
- पालिकाद्वारा खाली जग्गामा बृक्षारोपण गर्ने तथा बन क्षेत्रको संरक्षण गर्ने ।
- मानिसहरुलाई पानीको समुचित प्रयोगमा चेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- पानीका परम्परागत मूलहरुको संरक्षण गर्ने ।
- खोलानालाहरु नियन्त्रणका लागि जैविक बाँधहरु निर्माण गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।
- प्लास्टिक जन्य बस्तुको अधिक प्रयोगमा नियन्त्रण गर्ने ।

५.६.५. प्राबिधिक विकल्पहरु

बुढीगंगा नगरपालिकाको यो वास (खासस्व) योजनामा खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा हाल प्रचलित प्रविधिहरूमा आधारीत रहेर आगामी दस वर्षसम्मको लागि नगरपालिकाको उन्नत खासस्व अवस्थाको लागि कार्यक्रमहरूको पहिचान र प्राथमिकिकरण सहित योजना गरिएको छ । तर दस वर्षको अवधीभित्र अन्य वैकल्पिक, नविन तथा उन्नत प्रविधिका खासस्व संरचना तथा प्रणाली पनि आउन सक्ने अवस्था रहन्छ । त्यस्तो अवस्थामा पालिकाले नियमित र आवधिक रुपमा गरिने वास योजनाको पुनरावलोकन र परिमार्जनमा यस्ता वैकल्पिक प्रविधिका विषयहरूलाई समावेस गर्न सक्नेछ ।

खानेपानीको 'थोक वितरण प्रणाली (Bulk distribution System)' आगामी १० वर्ष भित्र संचालनमा आउन सक्ने एउटा संभाव्य वैकल्पिक प्रविधिका रुपमा देखिन्छ । सो बाहेक पनि पालिकाले खानेपानी तथा सरसफाइको क्षेत्रमा दीगो व्यवस्थापनका लागि नविनतम अध्ययन अनुसन्धान गर्नु र अन्य स्थानमा प्रयोग भइ उपयोगी सावित भएका प्रविधिहरू अवलम्बन गर्नु आवश्यक छ । यस्ता प्रविधिहरू वातावरण मैत्री, प्रयोगकर्ता मैत्री तथा आर्थिक रुपमा सवल हुन सक्ने, कार्यान्वयन गर्न सहज र सरल मर्मत संभारको अवस्थामा पालिकाले अवलम्बन गर्नेछ ।

६. विस्तृत वास क्रियाकलापहरू र लागत

६.१. समावेश गरिएका प्रतिवेदनहरू

यस खण्डमा पालिकाको वास (खासस्व) योजनामा उल्लेख गरिएका कृयाकलापहरूको कार्यान्वयनको विस्तृत योजना र लागत समावेश गरिएको छ । पालिकाको वास योजनाको समग्र सारांसगत विवरण प्रस्तुत गरिएको यो खण्डमा यहाँ र यसभन्दा तल वास योजनाको संभागगत (component-wise) कृयाकलापहरू, मौजुदा तथा प्रस्तावित आयोजनाहरू साथसाथै आगामी दस वर्षसम्मको लागि प्रति वर्ष पालिकाले लगानी गर्नुपर्ने लागत, पालिकासंग भएको र हुन सक्ने मौजुदा तथा नपुग स्रोत र साधनहरूको आपूर्ती विकल्पको विस्तृत ब्रेकडाउन विवरण दिइएको छ ।

पालिका र पालिका भित्र वास क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्न चाहने अन्य क्षेत्रगत निकायहरूको लागि पनि यो खण्ड उपयोगी हुनेछ । विशेष गरि यहाँ प्रस्तुत गरिएका विवरणहरूलाई संक्षेपमा निम्नानुसार राख्न सकिन्छ ।

१. वास योजनामा समावेश क्रियाकलापहरू
२. समय खाका
३. क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनको लागि अनुमानित लागत
४. वार्षिक क्रियाकलापहरूको सारांश र लगानीको ढाँचा
५. वास सेवाहरूको लागि विस्तृत क्रियाकलापहरू

YEAR WISE ACTIVITIES SUMMARY AND FUNDING MODALITIES

DETAIL ACTIVITIES FOR WASH SERVICES

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 0

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		19082	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		2499	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		21581	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

8	Unserved population		3592	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	11298600	0	15	25	60	11298600	0	0	0	0	0
10	Existing WS projects improved (with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	9	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	1096200	0	15	25	60	1096200	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	24178090	0	15	25	60	24178090	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	36572890	0	0	0	0	36572890	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring	CapManE	92	2171038	0	15	25	60	2171038	0	0	0	0	0

	repair	x												
21	Number of WSS under operation	OpEx	92	4101917	100	0	0	0	4101917	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	109	7371800	80	0	10	10	7371800	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
26	Total cost		0	50217645	0	0	0	0	50217645	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		25173	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		7557	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service(population at the beginning of 2021)		16050	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		2128	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserved population		1557	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Total population served at the beginning of 2020(population at the beginning of 2021)		25769	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	105	3914600	0	85	10	5	3914600	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	217	6369735	0	90	5	5	6369735	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	1	72335	0	90	5	5	72335	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	30	1250970	0	90	5	5	1250970	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	20	1727530	0	85	10	5	1727530	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	1964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	13335170	0	0	0	0	13335170	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	834	755252	0	90	5	5	755252	0	0	0	0	0

15	Number of WSS under operation	Opex	834	13485274	0	100	0	0	13485274	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	834	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	27687566	0	0	0	0	27687566	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	94	4	3	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

10	Number of schools with limited hygiene service in school		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of schools with no hygiene services in school		26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	456750	0	0	25	75	456750	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	35	1470162	0	0	25	75	1470162	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	35	7410770	0	0	25	75	7410770	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1148400	0	0	25	75	1148400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	10486082	0	0	0	0	10486082	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2	Number of HCF with Basic Water services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	487500	0	0	25	75	487500	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapMa nEx	11	1759336	0	0	25	75	1759336	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2395896	0	0	25	75	2395896	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	205700	0	0	25	75	205700	0	0	0	0	0

18	Total cost		0	4848432	0	0	0	0	4848432	0	0	0	0	0
----	------------	--	---	---------	---	---	---	---	---------	---	---	---	---	---

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	35000	0	0	30	70	35000	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	3	17448330	75	0	25	0	17448330	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	3149784	80	0	20	0	3149784	0	0	0	0	0

10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	136000	100	0	0	0	136000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	20769114	0	0	0	0	20769114	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 1

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		23738	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		3592	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely	CapEx	0	51735200	0	15	25	60	51735200	0	0	0	0	0

	managed water supply services													
10	Existing WS projects improved (with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	4384800	0	15	25	60	4384800	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	1	22558610	0	15	25	60	22558610	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	78678610	0	0	0	0	78678610	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManE x	92	1959917	0	15	25	60	1959917	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	92	4504904	100	0	0	0	4504904	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	93	4305000	80	0	10	10	4305000	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManE x	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
26	Total cost		0	89448431	0	0	0	0	89448431	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		27330	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		9534	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		14445	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of		1915	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	2021)													
5	Unserved population		1401	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Total population served at the beginning of 2020(population at the beginning of 2021)		25925	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	157	5871900	0	85	10	5	5871900	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	326	9554602	0	90	5	5	9554602	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	1	108502	0	90	5	5	108502	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	45	1876455	0	90	5	5	1876455	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	31	2591295	0	85	10	5	2591295	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	2954	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	20002754	0	0	0	0	20002754	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	884	1057160	0	90	5	5	1057160	0	0	0	0	0
15	Number of WSS under operation	Opex	884	13683514	0	100	0	0	13683514	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	884	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	34855298	0	0	0	0	34855298	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	93	4	3	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13	Number of schools with no hygiene services in school		26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	1827000	0	0	25	75	1827000	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	35	1470162	0	0	25	75	1470162	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	35	7410770	0	0	25	75	7410770	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1478400	0	0	25	75	1478400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	12186332	0	0	0	0	12186332	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	1950000	0	0	25	75	1950000	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	1759336	0	0	25	75	1759336	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2395896	0	0	25	75	2395896	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	486200	0	0	25	75	486200	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	6591432	0	0	0	0	6591432	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	1	15000	0	0	30	70	15000	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMa nEx	3	7823730	75	0	25	0	7823730	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	3149784	80	0	20	0	3149784	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	191000	100	0	0	0	191000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	11179514	0	0	0	0	11179514	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 2

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		24238	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		3092	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	61065600	0	15	25	60	61065600	0	0	0	0	0

10	Existing WS projects improved (with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	4519800	0	15	25	60	4519800	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	10	7520000	0	15	25	60	7520000	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		2183	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		2683	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		2683	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	73105400	0	0	0	0	73105400	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManEx	93	1999355	0	15	25	60	1999355	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	93	4689298	100	0	0	0	4689298	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	104	7758080	80	0	10	10	7758080	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
26	Total cost		0	87552133	0	0	0	0	87552133	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		27330	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		12499	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		12038	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		1596	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserved population		1167	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

6	Total population served at the beginning of 2020(population at the beginning of 2021)		26159	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	157	5871900	0	85	10	5	5871900	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	326	9554602	0	90	5	5	9554602	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	1	108502	0	90	5	5	108502	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	45	1876455	0	90	5	5	1876455	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	31	2591295	0	85	10	5	2591295	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	2954	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	20002754	0	0	0	0	20002754	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	894	1510023	0	90	5	5	1510023	0	0	0	0	0
15	Number of WSS under operation	Opex	894	13980874	0	100	0	0	13980874	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	894	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	35605521	0	0	0	0	35605521	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	94	4	3	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13	Number of schools with no hygiene services in school		26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	4700841	0	0	25	75	4700841	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	35	2685037	0	0	25	75	2685037	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	35	7410770	0	0	25	75	7410770	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	2732400	0	0	25	75	2732400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	17529048	0	0	0	0	17529048	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	2282000	0	0	25	75	2282000	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	1999586	0	0	25	75	1999586	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2395896	0	0	25	75	2395896	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	486200	0	0	25	75	486200	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	7163682	0	0	0	0	7163682	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	899500	0	0	30	70	899500	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	3	606412	75	0	25	0	606412	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	353907	80	0	20	0	353907	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	81000	100	0	0	0	81000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	1940819	0	0	0	0	1940819	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 3

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		2683	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		26421	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		909	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	20	50255400	0	15	25	60	50255400	0	0	0	0	0
10	Existing WS projects improved	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0

	(with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services													
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	2	1636200	0	15	25	60	1636200	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	5	924000	0	15	25	60	924000	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		10281	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		12964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		12964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	52815600	0	0	0	0	52815600	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManEx	103	3300251	0	15	25	60	3300251	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	103	5359969	100	0	0	0	5359969	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	110	8790000	80	0	10	10	8790000	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
26	Total cost		0	70265820	0	0	0	0	70265820	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		27330	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		15464	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		9630	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		1277	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserviced population		933	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

6	Total population served at the beginning of 2020(population at the beginning of 2021)		26392	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	209	7829200	0	85	10	5	7829200	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	434	12739470	0	90	5	5	12739470	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	2	144670	0	90	5	5	144670	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	60	2501940	0	90	5	5	2501940	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	41	3455060	0	85	10	5	3455060	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	3936	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	26670340	0	0	0	0	26670340	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	904	1962885	0	90	5	5	1962885	0	0	0	0	0
15	Number of WSS under operation	Opex	904	14278233	0	100	0	0	14278233	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	904	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	43023328	0	0	0	0	43023328	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13	Number of schools with no hygiene services in school		26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	5	11952114	0	0	25	75	11952114	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	35	2685037	0	0	25	75	2685037	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	35	7410770	0	0	25	75	7410770	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1544400	0	0	25	75	1544400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	23592321	0	0	0	0	23592321	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	3	1815500	0	0	25	75	1815500	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	1999586	0	0	25	75	1999586	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2395896	0	0	25	75	2395896	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	579700	0	0	25	75	579700	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	6790682	0	0	0	0	6790682	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	Cap Ex	1	385500	0	0	30	70	385500	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	Cap Ex	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	Cap Man Ex	3	606412	75	0	25	0	606412	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	353907	80	0	20	0	353907	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	81000	100	0	0	0	81000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	1426819	0	0	0	0	1426819	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 4

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		12964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		36702	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	41959600	0	15	25	60	41959600	0	0	0	0	0
10	Existing WS projects improved	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0

	(with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services													
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	540000	0	15	25	60	540000	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		12964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		12964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	42499600	0	0	0	0	42499600	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManEx	110	8430090	0	15	25	60	8430090	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	110	7371555	100	0	0	0	7371555	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	110	5877600	80	0	10	10	5877600	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
26	Total cost		0	64178845	0	0	0	0	64178845	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		36702	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		19418	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		6420	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		851	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserviced population		622	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers	Available Investment	Total Estimated Gap	Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of schools with no hygiene services in school		23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this	CapEx	0	11917364	0	0	25	75	11917364	0	0	0	0	0

	year													
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	35	1990945	0	0	25	75	1990945	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	35	8169854	0	0	25	75	8169854	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1214400	0	0	25	75	1214400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	23292563	0	0	0	0	23292563	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

7	Number of HCF with limited sanitation service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	1711500	0	0	25	75	1711500	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	3097706	0	0	25	75	3097706	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2458434	0	0	25	75	2458434	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	299200	0	0	25	75	299200	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	7566840	0	0	0	0	7566840	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds

H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	supply (%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	899500	0	0	30	70	899500	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	3	635505	75	0	25	0	635505	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	495471	80	0	20	0	495471	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	81000	100	0	0	0	81000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	2111476	0	0	0	0	2111476	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 5

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		12964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		36702	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	26	27882400	0	15	25	60	27882400	0	0	0	0	0
10	Existing WS projects improved (with management improvement)	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0

	to serve the population from safely managed water supply services													
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	1	135000	0	15	25	60	135000	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		7301	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		20265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		20265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	28017400	0	0	0	0	28017400	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManE x	110	8439893	0	15	25	60	8439893	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	110	7371555	100	0	0	0	7371555	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	111	9015000	80	0	10	10	9015000	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManE x	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

26	Total cost		0	52843848	0	0	0	0	52843848	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		36702	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		22383	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		4012	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		532	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserved population		388	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Total population served at the beginning of 2020 (population at		26936	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	the beginning of 2021)													
7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	157	5871900	0	85	10	5	5871900	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	326	9554602	0	90	5	5	9554602	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	1	108502	0	90	5	5	108502	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	45	1876455	0	90	5	5	1876455	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	31	2591295	0	85	10	5	2591295	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	2954	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	20002754	0	0	0	0	20002754	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	928	3019564	0	90	5	5	3019564	0	0	0	0	0
15	Number of WSS under operation	Opex	928	14972072	0	100	0	0	14972072	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	928	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	38106260	0	0	0	0	38106260	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	93	4	3	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13	Number of schools with no hygiene services in school		23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	24	4561841	0	0	25	75	4561841	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	35	1990945	0	0	25	75	1990945	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	35	8169854	0	0	25	75	8169854	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1148400	0	0	25	75	1148400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	15871040	0	0	0	0	15871040	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	3	1866000	0	0	25	75	1866000	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	3097706	0	0	25	75	3097706	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2458434	0	0	25	75	2458434	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	205700	0	0	25	75	205700	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	7627840	0	0	0	0	7627840	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	1	385500	0	0	30	70	385500	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	3	635505	75	0	25	0	635505	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	495471	80	0	20	0	495471	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	81000	100	0	0	0	81000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	1597476	0	0	0	0	1597476	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 6

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		20265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		44003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	18552000	0	15	25	60	18552000	0	0	0	0	0

10	Existing WS projects improved (with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		20265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		20265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	18552000	0	0	0	0	18552000	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManEx	111	11800565	0	15	25	60	11800565	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	111	8704877	100	0	0	0	8704877	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	111	4995000	80	0	10	10	4995000	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
26	Total cost		0	44052442	0	0	0	0	44052442	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		44003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		25348	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		1604	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		213	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserved population		154	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Total population served at the beginning of 2020 (population at the		27169	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	beginning of 2021)													
7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	105	3914600	0	85	10	5	3914600	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	217	6369735	0	90	5	5	6369735	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	1	72335	0	90	5	5	72335	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	30	1250970	0	90	5	5	1250970	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	20	1727530	0	85	10	5	1727530	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	1964	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	13335170	0	0	0	0	13335170	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	938	3472426	0	90	5	5	3472426	0	0	0	0	0
15	Number of WSS under operation	Opex	938	15269432	0	100	0	0	15269432	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	938	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	32188898	0	0	0	0	32188898	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	94	3	3	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13	Number of schools with no hygiene services in school		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	1688000	0	0	25	75	1688000	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	36	1738583	0	0	25	75	1738583	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	36	11494878	0	0	25	75	11494878	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1148400	0	0	25	75	1148400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	16069861	0	0	0	0	16069861	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	1534000	0	0	25	75	1534000	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	1461121	0	0	25	75	1461121	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2582433	0	0	25	75	2582433	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	205700	0	0	25	75	205700	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	5783254	0	0	0	0	5783254	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	3	664597	75	0	25	0	664597	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	637035	80	0	20	0	637035	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	81000	100	0	0	0	81000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	1382632	0	0	0	0	1382632	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 7

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		20265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		44003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	25	9381000	0	15	25	60	9381000	0	0	0	0	0

10	Existing WS projects improved (with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		3620	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		23885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		23885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	9381000	0	0	0	0	9381000	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManEx	111	11633773	0	15	25	60	11633773	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	111	8704877	100	0	0	0	8704877	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	111	9693600	80	0	10	10	9693600	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
26	Total cost		0	39413250	0	0	0	0	39413250	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		44003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		27325	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Total population served at the beginning of 2020 (population at the		27326	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	beginning of 2021)													
7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	0	0	0	85	10	5	0	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	0	0	0	85	10	5	0	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	945	3774334	0	90	5	5	3774334	0	0	0	0	0
15	Number of WSS under operation	Opex	945	15467672	0	100	0	0	15467672	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	945	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	19353876	0	0	0	0	19353876	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	98	1	1	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13	Number of schools with no hygiene services in school		7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	6	492000	0	0	25	75	492000	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	36	1738583	0	0	25	75	1738583	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	36	11494878	0	0	25	75	11494878	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1148400	0	0	25	75	1148400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	14873861	0	0	0	0	14873861	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	4	506000	0	0	25	75	506000	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	1461121	0	0	25	75	1461121	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2582433	0	0	25	75	2582433	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	205700	0	0	25	75	205700	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	4755254	0	0	0	0	4755254	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	3	664597	75	0	25	0	664597	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	637035	80	0	20	0	637035	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	81000	100	0	0	0	81000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	1382632	0	0	0	0	1382632	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 8

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		23885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		47623	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	18972000	0	15	25	60	18972000	0	0	0	0	0

10	Existing WS projects improved (with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		23885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		23885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	18972000	0	0	0	0	18972000	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManEx	111	12480146	0	15	25	60	12480146	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	111	9355372	100	0	0	0	9355372	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	111	4995000	80	0	10	10	4995000	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
26	Total cost		0	45802518	0	0	0	0	45802518	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		47623	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		27325	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Total population served at the beginning of 2020 (population at the beginning of 2021)		27326	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	0	0	0	85	10	5	0	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	0	0	0	85	10	5	0	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	945	3774334	0	90	5	5	3774334	0	0	0	0	0
15	Number of WSS under operation	Opex	945	15467672	0	100	0	0	15467672	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	945	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	19353876	0	0	0	0	19353876	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	98	1	1	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13	Number of schools with no hygiene services in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	280000	0	0	25	75	280000	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	36	1825124	0	0	25	75	1825124	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	36	12316776	0	0	25	75	12316776	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1148400	0	0	25	75	1148400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	15570300	0	0	0	0	15570300	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	490000	0	0	25	75	490000	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	886695	0	0	25	75	886695	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2708032	0	0	25	75	2708032	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	205700	0	0	25	75	205700	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	4290427	0	0	0	0	4290427	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	3	664597	75	0	25	0	664597	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	637035	80	0	20	0	637035	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	81000	100	0	0	0	81000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	1382632	0	0	0	0	1382632	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 9

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		23885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		47623	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	18972000	0	15	25	60	18972000	0	0	0	0	0

10	Existing WS projects improved (with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		23885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		23885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	18972000	0	0	0	0	18972000	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManEx	111	9612885	0	15	25	60	9612885	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	111	9355372	100	0	0	0	9355372	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	111	4995000	80	0	10	10	4995000	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

26	Total cost		0	42935257	0	0	0	0	0	42935257	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		47623	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		27325	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Total population served at the beginning of 2020 (population at		27326	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	the beginning of 2021)													
7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	0	0	0	85	10	5	0	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	0	0	0	85	10	5	0	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	945	3774334	0	90	5	5	3774334	0	0	0	0	0
15	Number of WSS under operation	Opex	945	15467672	0	100	0	0	15467672	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	945	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	19353876	0	0	0	0	19353876	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	98	1	1	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13	Number of schools with no hygiene services in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	280000	0	0	25	75	280000	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	36	1825124	0	0	25	75	1825124	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	36	12316776	0	0	25	75	12316776	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1148400	0	0	25	75	1148400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	15570300	0	0	0	0	15570300	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	490000	0	0	25	75	490000	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	886695	0	0	25	75	886695	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2708032	0	0	25	75	2708032	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	205700	0	0	25	75	205700	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	4290427	0	0	0	0	4290427	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	3	664597	75	0	25	0	664597	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	637035	80	0	20	0	637035	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	81000	100	0	0	0	81000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	1382632	0	0	0	0	1382632	0	0	0	0	0

ACTIVITY SUMMARY AND FUNDING MODALITY FOR WASH SERVICES YEAR 10

Water Supply

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
A	Water Supply		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed WSS		23885	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic WSS		17207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited WSS		6531	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from existing safely managed tube wells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Population served from existing tube wells delivering basic water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Population served from existing tubewells delivering limited water supply services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Total population served at the beginning of year		47623	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Existing WS projects improved (with capital investment) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	21	4743000	0	15	25	60	4743000	0	0	0	0	0

10	Existing WS projects improved (with management improvement) to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
11	Tubewells improved to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	New WS projects added to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
13	Ongoing WS projects to serve the population from safely managed water supply services	CapEx	0	0	0	15	25	60	0	0	0	0	0	0
14	Added population in this year from WSP (Safely managed)		3445	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Added population in this year from tubewells(Safely managed)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Cumulative population served from safely managed water supply systems		27330	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Cumulative population served from safely managed tubewells		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Cumulative total		27330	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Total cost	CapEX	0	4743000	0	0	0	0	4743000	0	0	0	0	0
20	Number of systems requiring repair	CapManEx	111	9612885	0	15	25	60	9612885	0	0	0	0	0
21	Number of WSS under operation	OpEx	111	9355372	100	0	0	0	9355372	0	0	0	0	0
22	Number of systems requiring DS	DS	111	8145000	80	0	10	10	8145000	0	0	0	0	0
23	Number of tubewells requiring repair	CapManEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
24	Number of tubewells under operation	OpEx	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0

25	Number of tubewells requiring DS	DS	0	0	80	0	10	10	0	0	0	0	0	0
26	Total cost		0	31856257	0	0	0	0	31856257	0	0	0	0	0
27	Investment Fraction		0	0	20	12	21	48	0	0	0	0	0	0
28	Total population		47623	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Household Sanitation and Hygiene

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
B	Household Sanitation and Hygiene		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Population served from existing safely managed Sanitation service (population at the beginning of 2021)		27325	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Population served from basic sanitation service (population at the beginning of 2021)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Population served from limited Sanitation service (population at the beginning of 2021)		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Population served from Unimproved Sanitation service (population at the beginning of 2021)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Unserved population		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

6	Total population served at the beginning of 2020(population at the beginning of 2021)		27326	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Existing toilets with safely managed services improved for safe disposal of fecal matter later	CapEx	0	0	0	85	10	5	0	0	0	0	0	0
8	Existing Toilets with basic facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
9	Existing Toilets with limited facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
10	Existing Toilets with unimproved sanitation facilities will be improved to safely managed toilets	CapEx	0	0	0	90	5	5	0	0	0	0	0	0
11	Unserved households making safely managed sanitation service	CapEx	0	0	0	85	10	5	0	0	0	0	0	0
12	Added population in this year (Safely managed)	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Total cost	CapEx	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of toilets requiring repair	CapManEx	945	3774334	0	90	5	5	3774334	0	0	0	0	0
15	Number of WSS under operation	Opex	945	15467672	0	100	0	0	15467672	0	0	0	0	0
16	Number of systems requiring DS	DS	945	111870	0	95	0	5	111870	0	0	0	0	0
17	Total cost		0	19353876	0	0	0	0	19353876	0	0	0	0	0
18	Investment Fraction		0	0	0	98	1	1	0	0	0	0	0	0

WaSH in School

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
F	WaSH in School		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of schools		36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of schools with Advanced Water services		35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of schools with Advanced Sanitation services		35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of schools with Advanced Hygiene services		35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of schools with basic Water services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of schools with basic Sanitation services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of schools with basic Hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of schools with limited Water service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of schools with limited sanitation service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of schools with limited hygiene service in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of schools with no Water supply services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of schools with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

13	Number of schools with no hygiene services in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of schools added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	1	70000	0	0	25	75	70000	0	0	0	0	0
15	Number of schools added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	25	75	0	0	0	0	0	0
16	Number of schools maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	36	1825124	0	0	25	75	1825124	0	0	0	0	0
17	Number of schools operating WaSH services in this year	OpEx	36	12316776	0	0	25	75	12316776	0	0	0	0	0
18	Number of schools requiring DS for WaSH services in this year	DS	36	1148400	0	0	25	75	1148400	0	0	0	0	0
19	Total cost		0	15360300	0	0	0	0	15360300	0	0	0	0	0

WaSH in HCF

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
G	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of HCF		11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of HCF with Basic Water services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of HCF with Basic Sanitation services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of HCF with Basic Hygiene services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5	Number of HCF with Basic Environmental cleaning services		10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of HCF with limited Water service in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Number of HCF with limited sanitation service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Number of HCF with limited hygiene service in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Number of HCF with limited Environmental cleaning services		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Number of HCF with no Water supply services in school		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Number of HCF with no sanitary services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Number of HCF with no hygiene services in school		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Number of HCF with No Environmental cleanliness services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Number of HCF added in Basic WaSH services in this year	CapEx	1	122500	0	0	25	75	122500	0	0	0	0	0
15	Number of HCF maintaining the WaSH service in this year	CapManEx	11	886695	0	0	25	75	886695	0	0	0	0	0
16	Number of HCF operating WaSH services in this year	OpEx	11	2708032	0	0	25	75	2708032	0	0	0	0	0
17	Number of HCF requiring DS for WaSH services in this year	DS	11	205700	0	0	25	75	205700	0	0	0	0	0
18	Total cost		0	3922927	0	0	0	0	3922927	0	0	0	0	0

WaSH in Public Places

S N	Activities	Cost Category	Number	Amount Required	% of Available investment				Available Investment	Total Estimated Gap	Bridging the Gap (%)			
					Tariff and Fees	Investment in self supply	Taxes	Transfers			Trade	Shares	Equity	Bonds
H	WaSH in HCF		(No)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)	(NRs.)	(NRs.)	(%)	(%)	(%)	(%)
1	Total number of public places where public toilets are required		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Number of public toilets with Advanced WaSH facilities		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Number of public toilets with Basic WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Number of public toilets with Limited WaSH facilities		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Number of public places with no WaSH services		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Number of public places added in Advanced WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
7	Number of public places added in Basic WaSH services in this year	CapEx	0	0	0	0	30	70	0	0	0	0	0	0
8	Number of public places maintaining the WaSH service in this year	CapMan Ex	3	664597	75	0	25	0	664597	0	0	0	0	0
9	Number of public places operating WaSH services in this year	OpEx	3	637035	80	0	20	0	637035	0	0	0	0	0
10	Number of public places requiring DS for WaSH services in this year	DS	3	81000	100	0	0	0	81000	0	0	0	0	0
11	Total Cost		0	1382632	0	0	0	0	1382632	0	0	0	0	0

ACTIVITIES FOR WATER SUPPLY SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

S.N	Priorities	Units	Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
Existing CAPEX including feasibility studies														
1	Existing Projects													
1.1	Feasibility studies to make water supply services safely managed													
A	Number	Num	19	0	26	0	21	0	0	17	0	0	0	
B	Cost	NRs.	2259720	0	177 648 0	0	859 160	0	0	840 520	0	0	0	5735880
1.2	Project initiated to make the water supply services safely managed													
A	Number	Num	19	0	26	0	21	0	0	17	0	0	0	
b	Cost	NRs.	1129860 0	0	888 240 0	0	429 580 0	0	0	420 260 0	0	0	0	28679400
1.3	Project ongoing to make water supply services safely managed													
a	Number	Num	19	19	45	26	47	21	21	17	17	17	0	249
b	Cost	NRs.	0	451 944 00	355 296 00	355 296 00	355 296 00	171 832 00	171 832 00	0	168 104 00	168 104 00	0	21977040 0
1.4	Projects completed for making water supply services safely managed													
a	Number	Num	0	0	0	19	0	26	0	21	0	0	17	
b	Cost		0	0	0	112 986 00	0	888 240 0	0	429 580 0	0	0	260 0	28679400
Existing Projects one time repair														
1.5	One time repair of existing projects													
a	Number	Num	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cost	NRs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.6	CapManEx for projects (for existing assets)													
a	Number	Num	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92
b	Cost	NRs.	2171038	197 218 2	170 010 0	154 560 5	152 233 5	153 213 8	154 205 6	155 126 4	157 804 1	162 214 1	162 214 1	18359041
1.7	CapManEx for projects (for newly built asset to make WS safely managed)													
a	Number	Num	0	0	0	0	19	19	45	45	66	66	66	

b	Cost	NRs.	0	0	0	0	399 970 4	399 970 4	714 407 4	714 407 4	866 478 7	640 506 7	640 506 7	4376247 8
1.8	Operation of existing projects													
a	Number	Num	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92
b	Cost	NRs.	4101917	410 191 7	410 191 7	410 191 7	558 960 5	558 960 5	683 994 0	683 994 0	743 958 2	743 958 2	743 958 2	63585504
1.9	Monitoring of existing projects													
a	Mandays of monitoring expert	Num	276	276	276	276	276	276	276	276	276	276	276	
b	Costs	1104 000	1104000	110 400 0	110 400 0	110 400 0	110 400 0	110 400 0	110 400 0	110 400 0	110 400 0	110 400 0	110 400 0	12144000
1.10	Technical support for existing projects													
a	Mandays for technical expert	Num	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	
b	Costs	1656 000	1656000	165 600 0	165 600 0	165 600 0	165 600 0	165 600 0	165 600 0	165 600 0	165 600 0	165 600 0	165 600 0	18216000
1.11	Training for existing project													
a	Number of participants	Num	276	276	276	276	276	276	276	276	276	276	276	
b	Costs	1380 000	1380000	138 000 0	138 000 0	138 000 0	138 000 0	138 000 0	138 000 0	138 000 0	138 000 0	138 000 0	138 000 0	15180000
c	Number of trainings conducted	Num	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	
1.12	Toolsets for existing projects													
a	Number of toolset	Num	0	0	0	20	0	26	0	25	0	0	21	
b	Cost	Num	0	0	0	300 000 0	0	390 000 0	0	375 000 0	0	0	315 000 0	13800000
2	Tubewells													
Capex for Tubewells														
2.1	Feasibility studies to make Tube-well water supply safely managed													
a	Number of	Num	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

	tubewells upgraded to safely managed													
b	Cost	NRs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2	Tubewells completed for making water supply services safely managed													
a	Number	Num	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cost	NRs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3	Tubewells replaced by New and ongoing water supply schemes													
a	Number	Num	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cost	NRs.	Would be included in ongoing water supply and new water supply schemes cost											
3	New Water Supply Projects													
New CAPEX including feasibility studies														
3.1	Feasibility Studies													
a	Number	Num	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cost	NRs.	219240	0	27000	0	0	0	0	0	0	0	0	246240
3.2	Project Initiated													
a	Number	Num	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cost	NRs.	1096200	0	135000	0	0	0	0	0	0	0	0	1231200
3.3	Project Ongoing													
a	Number	Num	2	2	3	1	1	0	0	0	0	0	0	
b	Cost	NRs.	0	4384800	4384800	540000	540000	0	0	0	0	0	0	9849600
3.4	Projects completed													
a	Number	Num	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	
b	Cost	NRs.	0	0	0	1096200	0	135000	0	0	0	0	0	1231200
3.5	Maintenance													
a	Number	Num	0	0	0	0	2	2	3	3	3	3	3	
b	Cost	Num	0	0	0	0	388054.8	388054.8	435844.8	435844.8	435844.8	216604.8	216604.8	2516853.56

3.6	Operation													
a	Number	Num	0	0	0	0	2	2	3	3	3	3	3	
b	Cost	Num	0	0	0	0	172 033. 26	172 033. 26	199 692. 37	199 692. 37	199 692. 37	199 692. 37	199 692. 37	1342528.3 8
3.7	Operation													
a	Number	Days	0	0	0	0	6	6	9	9	9	9	9	
b	Cost	NRs.	0	0	0	0	240 00	240 00	360 00	360 00	360 00	360 00	360 00	228000
3.8	Technical support post construction													
a	Mandays for technical expert	Days					10	10	15	15	15	15	15	
b	Cost	NRs.	0	0	0	0	360 00	360 00	540 00	540 00	540 00	540 00	540 00	342000
3.9	Preconstruction training													
a	Number of participants	Num	22	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cost	NRs.	60000	0	300 00	0	0	0	0	0	0	0	0	90000
c	Number of trainings conducted	Num	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
3.10	Yearly trainings (post construction)													
a	Number of participants					6	6	9	9	9	9	9	9	
b	Cost	NRs.	0	0	0	300 00	300 00	450 00	450 00	450 00	450 00	450 00	450 00	330000
c	Number of trainings Conducted	Num	0	0	0	0.24	0.24	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	0.36	2.64
3.11	Toolsets for existing projects													
a	Number of toolset	Num	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	
b	Cost	NRs.	0	0	0	300 000	0	150 000	0	0	0	0	0	450000
4	Ongoing Projects													

4.1	DPR Preparation													
a	Numbers		15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cost		692840	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	692840
4.2	DPR Preparation													
a	Numbers	Num	16	15	5	0	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cost	Nrs.	2417809 0	199 186 10	151 560 0	0	0	0	0	0	0	0	0	45612300
4.3	Project Completed													
a	Numbers	Num	0	1	10	5	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cost	Nrs.	0	264 000 0	600 440 0	924 000	0	0	0	0	0	0	0	9568400
c	% cumulative financial progress	%	65.5	90.6	98.9 7	100	100	100	100	100	100	100	100	
4.4	Maintenance													
a	Number	%	0	0	1	11	16	16	16	16	16	16	16	
b	Cost	Nrs.	0	0	311 520	176 691 1	195 339 8	195 339 8	195 339 8	177 739 8	955 144	849 784	849 784	12370735
4.5	Operation													
a	Number	%	0	0	1	11	16	16	16	16	16	16	16	
b	Cost	Nrs.	0	0	184 394. 1	855 064. 66	997 048. 12	997 048. 12	997 048. 12	997 048. 12	997 048. 12	997 048. 12	997 048. 12	8018795.6
4.6	Monitoring Post													
a	Number	%	0	0	3	33	48	48	48	48	48	48	48	
b	Cost	Nrs.	0	0	120 00	132 000	192 000	192 000	192 000	192 000	192 000	192 000	192 000	1488000
4.7	Mandays of monitoring expert													
a	Number	%	0	0	5	55	80	80	80	80	80	80	80	
b	Cost	Nrs.	0	0	180 00	198 000	288 000	288 000	288 000	288 000	288 000	288 000	288 000	2232000

4.8	Yearly trainings (post construction)													
a	Number	%	0	3	33	48	48	48	48	48	48	48	48	
b	Cost	Nrs.	0	150 00	165 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	240 000	720 000	2580000
c	Number of trainings conducted	%	0	0.12	1.32	1.92	1.92	1.92	1.92	1.92	1.92	1.92	1.92	
4.9	Toolsets for existing projects													
a	Numbers	Num	0	1	10	5	0	0	0	0	0	0	0	

SANITATION

1. ACTIVITIES FOR HOUSEHOLD SANITATION SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

S.N	Sanitation (household level)	Units	Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
1.1	Converting No toilet to Safely managed toilets													
a	Number	Num	22	32	32	43	32	32	22	0	0	0	0	215
b	Cost	NRs.	170 805 0	2562 075	2562 075	3416 100	2562 075	2562 075	1708 050	0	0	0	0	17080500
1.2	Converting Unimproved toilets to Safely managed toilets													
a	Number	Num	16	24	24	32	24	24	16	0	0	0	0	160
b	Cost	NRs.	637 200	9558 00	9558 00	1274 400	9558 00	9558 00	6372 00	0	0	0	0	6372000
1.3	Converting Toilets with Limited facilities to safely managed toilets													
a	Number	Num	1	2	2	2	2	2	1	0	0	0	0	12
b	Cost	NRs.	708 00	1062 00	1062 00	1416 00	1062 00	1062 00	7080 0	0	0	0	0	708000
1.4	Converting toilets with Basic facilities to safely managed toilets													
a	Number	Num	240	360	360	480	360	360	240	0	0	0	0	2400
b	Cost	NRs.	607 995 0	9119 925	9119 925	1215 9900	9119 925	9119 925	6079 950	0	0	0	0	60799500
1.5	Improving Safely Managed Toilet													
a	Number	Num	110	165	165	220	165	165	110	0	0	0	0	1100
b	Cost	NRs.	407 100 0	6106 500	6106 500	8142 000	6106 500	6106 500	4071 000	0	0	0	0	40710000
c	Toilet made safely managed	Num	279	418	418	557	418	418	279	0	0	0	0	
d	Toilets made accesible for people with limited mobility	Num	8	11	11	15	11	11	8	0	0	0	0	
e	Total safely managed toilets within Municipality	Num	137 9	1797	2215	2772	3190	3608	3887	3887	3887	3887	3887	

	including accessibility for people with limited mobility													
1.6	Construction of handwashing facilities in households													
a	Number	Num	176	263	263	351	263	263	176	0	0	0	0	
c	Cost	NRs.	876 150	1314 225	1314 225	1752 300	1314 225	1314 225	8761 50	0	0	0	0	8761500
1.7	Yearly repair of existing toilets													
a	Number	Num	974	974	974	974	974	974	974	974	974	974	974	
b	Cost	NRs.	881 602	8816 02	8816 02	8816 02	8816 02	8816 02	8816 02	8816 02	8816 02	8816 02	8816 02	9697622
1.8	CapManEx for projects (for newly built asset to make HH toilet safely managed with septic tank and providing accesibility to people with limited mobility, handwashing facility)													
a	Number	Num	0	389	972	1555	2332	2915	3498	3887	3887	3887	3887	
b	Cost	NRs.	0	3043 53	7608 82	1217 412	1826 117	2282 647	2739 176	3043 529	3043 529	3043 529	3043 529	21304704
1.9	Operation of existing Toilets													
a	Number	NRs.	351 2	3550	3606	3662	3737	3793	3849	3887	3887	3887	3887	
b	Cost	NRs.	138 372 96	1398 3803. 9	1420 3565. 75	1442 3327. 6	1471 6343. 4	1493 6105. 25	1515 5867. 1	1530 2375	1530 2375	1530 2375	1530 2375	162465809
1.10	Operation of existing Toilets													
a	Number	NRs.	388 7	3887	3887	3887	3887	3887	3887	3887	3887	3887	3887	
b	Cost	NRs.	686 800	6868 00	6868 00	6868 00	6868 00	6868 00	6868 00	6868 00	6868 00	6868 00	6868 00	7554800
1.11	Monitoring of toilet/accessibility to toilet/handwashing facilities													
a	Number	NRs.	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26	0.26	
b	Cost	NRs.	412 08	4120 8	4120 8	4120 8	4120 8	4120 8	4120 8	4120 8	4120 8	4120 8	4120 8	453288
1.12	Sanitation and Hygiene motivation to households													
a	Manpower required as Motivator	Num	0.34	0.34	0.34	0.34	0.34	0.34	0.34	0.34	0.34	0.34	0.34	
b	Cost	NRs.	618 12	6181 2	6181 2	6181 2	6181 2	6181 2	6181 2	6181 2	6181 2	6181 2	6181 2	679932

WASH IN INSTITUTION

2. ACTIVITIES FOR SCHOOL HAVING GOAL OF ADVANCED LEVEL OF WASH SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

S.N	Particulars		Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total for 10 years
1.1	Construction works													
1.1.1	Water Supply													
1.1.1.1	Number of Schools where new water tank is added													
A	Number		0.3	1.2	2	3.5	3.5	2	1.2	0.4	0.4	0.4	0.1	15
B	Cumulative Number		0.3	1.5	3.5	7	10.5	12.5	13.7	14.1	14.5	14.9	15	
C	Cost	W1	150 00	600 00	930 00	147 000	139 500	630 00	300 00	900 0	600 0	600 0	150 0	570000
1.1.1.2	Number of schools where tank is upgraded													
A	Number		0.1	0.4	1.6	4.9	5	2	0.8	0.2	0	0	0	15
B	Cumulative Number		0.1	0.5	2.1	7	12	14	14.8	15	15	15	15	
C	Cost	W1	525 0	210 00	733 41	214 614	212 364	643 41	120 00	300 0	0	0	0	605910
1.1.1.3	Number of schools where new treatment unit is added													
A	Number		0.5	2	3.9	8.1	8.2	4.3	2.4	0.7	0.4	0.4	0.1	31
B	Cumulative Number		0.5	2.5	6.4	14.5	22.7	27	29.4	30.1	30.5	30.9	31	
C	Cost	W1	500 00	200 000	380 000	770 000	770 000	380 000	200 000	550 00	200 00	200 00	500 0	2850000
1.1.1.4	Number of schools where new taps are needed													
a	Number of Schools		0.5	2	4.4	10.1	10.1	4.4	2	0.6	0.4	0.4	0.1	35
b	Cumulative Number		0.5	2.5	6.9	17	27.1	31.5	33.5	34.1	34.5	34.9	35	
c	Number of Taps		6.8	27.2	70.2	178. 8	175. 1	55.4	12.4	3.2	0.4	0.4	0.1	530
d	Cumulative Number		6.8	34	104. 2	283	458. 1	513. 5	525. 9	529. 1	529. 5	529. 9	530	
e	Cost		340 00	136 000	351 000	894 000	875 500	277 000	620 00	160 00	200 0	200 0	500	2650000
1.1.1.5	Schools where													

	taps are made disable friendly													
a	Numbers		0.4	1.6	3.5	8	8.2	4.3	2.4	0.7	0.4	0.4	0.1	30
b	Cumulative Number		0.4	2	5.5	13.5	21.7	26	28.4	29.1	29.5	29.9	30	
c	Cost		200 0	800 0	175 00	400 00	410 00	215 00	120 00	350 0	200 0	200 0	500	150000
1.1.2	Sanitation													
1.1.2.1	School needing additional toilets for boys													
a	Number of Schools		0.2	0.8	2.2	5.8	5.6	1.4	0	0	0	0	0	16
b	Cumulative Number		0.2	1	3.2	9	14.6	16	16	16	16	16	16	
c	Number of Toilets		0.3	1.2	5	15.5	15.2	3.8	0	0	0	0	0	
d	Cumulative Number		0.3	1.5	6.5	22	37.2	41	41	41	41	41	41	
e	Cost		120 000	480 000	150 000	420 000	408 000	102 000	0	0	0	0	0	11400000
1.1.2.2	School needing additional toilets for girls													
a	Number of Schools		0.4	1.6	3.7	8.8	9	4.5	2.4	0.7	0.4	0.4	0.1	32
b	Cumulative Number		0.4	2	5.7	14.5	23.5	28	30.4	31.1	31.5	31.9	32	
c	Number of Toilets		1.1	4.4	10.7	26.3	26	9.5	3.2	0.9	0.4	0.4	0.1	
d	Cumulative Number		1.1	5.5	16.2	42.5	68.5	78	81.2	82.1	82.5	82.9	83	
e	Cost		200 000	800 000	200 000	500 000	510 000	240 000	120 000	350 000	200 000	200 000	500 00	17500000
1.1.2.3	Schools making at least one toilet disable friendly													
a	Number of Schools		0.5	2	4.4	10.1	10.2	4.8	2.4	0.7	0.4	0.4	0.1	36
b	Cumulative Number		0.5	2.5	6.9	17	27.2	32	34.4	35.1	35.5	35.9	36	
c	Cost		100 00	400 00	880 00	202 000	204 000	960 00	480 00	140 00	800 0	800 0	200 0	720000
1.1.3	Hygiene													
1.1.3.1	Schools making handwashing facilities													
a	Number of		0.1	0.4	1.1	2.9	3	1.5	0.8	0.3	0.4	0.4	0.1	

	Schools													
b	Cumulative Number		0.1	0.5	1.6	4.5	7.5	9	9.8	10.1	10.5	10.9	11	
c	Number of HWF		0.1	0.4	1.1	2.9	3	1.5	0.8	0.3	0.4	0.4	0.1	
d	Cumulative Number		0.1	0.5	1.6	4.5	7.5	9	9.8	10.1	10.5	10.9	11	
e	Cost		800 0	320 00	880 00	232 000	240 000	120 000	640 00	240 00	320 00	320 00	800 0	880000
1.1.3.2	Schools making handwashing facilities at least one HWF disable friendly													
a	Number of Schools		0.5	2	4.4	10.1	10.2	4.8	2.4	0.7	0.4	0.4	0.1	
b	Cumulative Number		0.5	2.5	6.9	17	27.2	32	34.4	35.1	35.5	35.9	36	
c	Cost		250 0	100 00	220 00	505 00	510 00	240 00	120 00	350 0	200 0	200 0	500	180000
1.1.4	Solid waste management													
1.1.4.1	Schools making incinerator													
a	Number of Schools		0.5	2	4.4	10.1	10.2	4.8	2.4	0.7	0.4	0.4	0.1	
b	Cumulative Number		0.5	2.5	6.9	17	27.2	32	34.4	35.1	35.5	35.9	36	
c	Number of SWM		0.5	2	4.4	10.1	10.2	4.8	2.4	0.7	0.4	0.4	0.1	
d	Cumulative Number		0.5	2.5	6.9	17	27.2	32	34.4	35.1	35.5	35.9	36	
e	Cost		100 00	400 00	880 00	202 000	204 000	960 00	480 00	140 00	800 0	800 0	200 0	720000
1.1.5	Total of construction cost		456 750	182 700 0	470 084 1	119 521 14	119 173 64	456 184 1	168 800 0	492 000	280 000	280 000	700 00	38225910
1.2	Repair													
1.2.1	One Time Repair													
1.2.1.1	One time repair (treatment unit)													
a	Number of schools requiring one time repair		0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cumulative number of schools		0	0	2	4	4	4	4	4	4	4	4	
c	Number of treatment units		0	0	1.5	1.5	0	0	0	0	0	0	0	

	requiring minor repair													
d	Number of treatment units requiring major repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
e	Number of treatment units requiring reconstruction		0	0	0.5	0.5	0	0	0	0	0	0	0	0
f	Total number of treatment unit requiring one time repair		0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
g	Cumulative total of treatment units		0	0	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4
h	Cost of minor repairs		0	0	337	337	0	0	0	0	0	0	0	0
i	Cost of major repairs		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
j	Cost of reconstruction		0	0	450	450	0	0	0	0	0	0	0	0
k	Total Cost		0	0	787	787	0	0	0	0	0	0	0	157500
1.2.1.2	One time repair (taps)													
a	Number of schools requiring one time repair		1	1	6	6	1.5	1.5	0	0	0	0	0	0
b	Cumulative number of schools		1	2	8	14	15.5	17	17	17	17	17	17	17
c	Number of taps requiring minor repair		0.5	0.5	5	5	2	2	0	0	0	0	0	0
d	Number of taps requiring Major repair		0	0	2.5	2.5	0	0	0	0	0	0	0	0
e	Number of taps requiring Reconstruction		2.5	2.5	4	4	3	3	0	0	0	0	0	0

	repair													
f	Total number of taps requiring one time repair		3	3	11.5	11.5	5	5	0	0	0	0	0	
g	Cumulative total of Taps		3	6	17.5	29	34	39	39	39	39	39	39	
h	Cost of Minor Repair		375	375	375	375	150	150	0	0	0	0	0	
i	Cost of Major Repair		0	0	500	500	0	0	0	0	0	0	0	
j	Cost of Reconstruction		112	112	180	180	135	135	0	0	0	0	0	
			50	50	00	00	00	00						
k	Total Cost		116	116	267	267	150	150	0	0	0	0	0	
			25	25	50	50	00	00						
1.2.1.3	One time repair (toilet)													
a	Number of schools requiring one time repair		1.5	1.5	8.5	8.5	3	3	0.5	0.5	0	0	0	
b	Cumulative total of Schools		1.5	3	11.5	20	23	26	26.5	27	27	27	27	
c	Number of toilets requiring minor repair		1.5	1.5	8	8	1.5	1.5	0.5	0.5	0	0	0	
d	Number of toilets requiring Major repair		0	0	6	6	1.5	1.5	0	0	0	0	0	
e	Number of toilets requiring Reconstruction repair		2.5	2.5	7	7	4.5	4.5	0	0	0	0	0	
f	Total number of toilet requiring one time repair		4	4	21	21	7.5	7.5	0.5	0.5	0	0	0	
g	Cumulative total of toilet		4	8	29	50	57.5	65	65.5	66	66	66	66	
h	Cost of minor repairs		270	270	144	144	270	270	900	900	0	0	0	
			00	00	000	000	00	00	0	0				
i	Cost of major repair		0	0	288	288	720	720	0	0	0	0	0	
					000	000	00	00						

j	Cost of reconstruction		270 000	270 000	756 000	756 000	486 000	486 000	0	0	0	0	0
k	Total Cost		297 000	297 000	118 800 0	118 800 0	585 000	585 000	900 0	900 0	0	0	0
1.2.1.4	One time repair (handwashing stations)												
a	Number of schools requiring one time repair		1	1	5	5	2	2	0	0	0	0	0
b	Cumulative number of schools		1	2	7	12	14	16	16	16	16	16	16
c	Number of hand washing stations requiring minor repair		0.5	0.5	3	3	0	0	0	0	0	0	0
d	Number of hand washing stations requiring Major repair		0	0	4	4	3	3	0	0	0	0	0
e	Number of hand washing stations requiring Reconstruction repair		2.5	2.5	3.5	3.5	3	3	0	0	0	0	0
f	Total number of handwashing stations requiring one time repair		3	3	10.5	10.5	6	6	0	0	0	0	0
g	Cumulative total of handwashing stations		3	6	16.5	27	33	39	39	39	39	39	39
h	Cost of minor repairs		600 0	600 0	360 00	360 00	0	0	0	0	0	0	0
i	Cost of major repairs		0	0	128 000	128 000	960 00	960 00	0	0	0	0	0
j	Cost of reconstruction		180 000	180 000	252 000	252 000	216 000	216 000	0	0	0	0	0
j	Total Cost		186	186	416	416	312	312	0	0	0	0	0

			000	000	000	000	000	000						
1.2.1.5	One time repair (SWM)													
a	Number of schools requiring one time repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cumulative number of schools		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
c	Number of SWM requiring minor repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
d	Number of SWM requiring Major repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
e	Number of SWM requiring Reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
f	Total number of SWM requiring one time repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g	Cumulative total of SWM		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
h	Cost of minor repairs		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
i	Cost of major repairs		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
j	Cost of reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k	Cost of reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.1.6	Total of One time repair													
a	Cost of minor repair		333 75	333 75	217 500	217 500	285 00	285 00	900 0	900 0	0	0	0	576750
b	Cost of Major repair		0	0	421 000	421 000	168 000	168 000	0	0	0	0	0	1178000
c	Cost of Major repair		461 250	461 250	102 600 0	102 600 0	715 500	715 500	0	0	0	0	0	4405500

d	All total of onetime repair		494 625	494 625	166 450 0	166 450 0	912 000	912 000	900 0	900 0	0	0	0	6160250
1.2.2	Yearly repair													
1.2.2.1	Yearly repair of existing asset													
a	Number of schools requiring yearly repair		36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	
b	Water Supply Asset		531 83.3 98	531 83.3 98	531 83.3 98	531 83.3 98	531 83.3 98	531 83.3 98	531 83.3 98	531 83.3 98	531 83.3 98	531 83.3 98	531 83.3 98	585017.37
c	Sanitation Asset		744 856	744 856	744 856	744 856	744 856	744 856	744 856	744 856	744 856	744 856	744 856	8193416
d	Hygiene Facilities		177 497. 6	177 497. 6	177 497. 6	177 497. 6	177 497. 6	177 497. 6	177 497. 6	177 497. 6	177 497. 6	177 497. 6	177 497. 6	1952473.6
e	Solid waste management		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
e	Cost		975 537	975 537	975 537	975 537	975 537	975 537	975 537	975 537	975 537	975 537	975 537	10730907
1.2.2.2	Yearly repair for new assets													
a	Number of schools adding the assets		0	0	0	0	5	5	29	29	35	35	35	
b	Water Supply Asset		0	0	0	0	184 65.3 6	184 65.3 6	134 648. 17	134 648. 17	151 708. 66	151 708. 66	151 708. 66	761353.04
c	Sanitation Asset		0	0	0	0	801 27.6 1	801 27.6 1	584 285. 28	584 285. 28	658 316. 71	658 316. 71	658 316. 71	3303775.9
d	Hygiene Asset		0	0	0	0	286 7.5	286 7.5	209 09.6	209 09.6	235 58.9 4	235 58.9 4	235 58.9 4	118231.02
e	Solid Waste Mgmt Asset		0	0	0	0	194 7.73	194 7.73	142 02.7 5	142 02.7 5	160 02.3	160 02.3	160 02.3	80307.86
f	Cost		0	0	0	0	103 408. 2	103 408. 2	754 045. 8	754 045. 8	849 586. 61	849 586. 61	849 586. 61	4263667.8

1.2.2.3	Total of Yearly repair		975 537	975 537	975 537	975 537	107 894 5.2	107 894 5.2	172 958 2.8	172 958 2.8	182 512 3.6	182 512 3.6	182 512 3.6	14994575
1.3	Operational Cost													
1.3.1	Schools with WS operation													
a	Number		36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	
b	Cost		109 145 1	109 145 1	109 145 1	109 145 1	142 219 5	142 219 5	297 884 7.8	297 884 7.8	337 284 2	337 284 2	337 284 2	23286416
1.3.2	Sanitation activities operation													
a	Number		32	32	32	32	34	34	36	36	36	36	36	
b	Cost		902 352	902 352	902 352	902 352	998 056	998 056	168 849 2	168 849 2	168 849 2	168 849 2	168 849 2	14047980
1.3.3	Schools with operating hygiene activities													
a	Number		36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	
b	Cost		541 696 3.2	541 696 3.2	541 696 3.2	541 696 3.2	572 759 8.8	572 759 8.8	669 993 7.2	669 993 7.2	704 675 4	704 675 4	704 675 4	67663187
1.3.4	Schools with operating SWM activities													
a	Number		0	0	0	0	5	5	29	29	35	35	35	
b	Cost		0	0	0	0	220 00	220 00	127 600	127 600	154 000	154 000	154 000	761200
1.3.5	Total		741 076 6.2	741 076 6.2	741 076 6.2	741 076 6.2	816 984 9.8	816 984 9.8	114 948 77	114 948 77	122 620 88	122 620 88	122 620 88	105758782
1.4	Direct Support Cost													
1.4.1	Number of schools doing for DS		36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	
1.4.2	Yearly activities													
1.4.2.1	Number of child													

	club meeting													
a	Number		216	216	216	216	216	216	216	216	216	216	216	
b	Cost		216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	2376000
1.4.2.2	Number of updated SIP integrated with WaSH plan													
a	Number		36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	
b	Cost		720 00	720 00	720 00	720 00	720 00	720 00	720 00	720 00	720 00	720 00	720 00	792000
1.4.2.3	Number of people taking disaster risk management trainings													
a	Number		36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	
b	Cost		180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	1980000
1.4.2.4	Preparation of DPRP													
a	Number		36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	
b	Cost		180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	1980000
1.4.2.5	WaSH corner operation with publications and messages													
a	Number		432	432	432	432	432	432	432	432	432	432	432	
b	Cost		216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	216 000	2376000
1.4.2.6	Educational visits /peer to peer learning													
a	Number		36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	
b	Cost		180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000	1980000
1.4.3	others@10%		104 400	104 400	104 400	104 400	104 400	104 400	104 400	104 400	104 400	104 400	104 400	
1.4.4	Total Cost		114	114	114	114	114	114	114	114	114	114	114	

			840	840	840	840	840	840	840	840	840	840	840	
			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
1.4.3	One time Activities													
1.4.3.1	Tool support to schools													
a	Number		0	5	24	6	1	0	0	0	0	0	0	
b	Cost		0	250 000	120 000 0	300 000	500 00	0	0	0	0	0	0	
1.4.3.2	Capacity building training to WaSH focal teacher													
a	Number		0	5	24	6	1	0	0	0	0	0	0	
b	Cost		0	500 00	240 000	600 00	100 00	0	0	0	0	0	0	
1.4.3.3	Other @10%		0	300 00	144 000	360 00	600 0	0	0	0	0	0	0	
1.4.3.4	Total		0	330 000	158 400 0	396 000	660 00	0	0	0	0	0	0	
1.4.4	Grand Total DS		114 840 0	147 840 0	273 240 0	154 440 0	121 440 0	114 840 0	114 840 0	114 840 0	114 840 0	114 840 0	114 840 0	15008400
1.5	Advanced Total		104 860 78	121 863 28	174 840 44	235 473 17	232 925 59	158 710 36	160 698 60	148 738 60	155 156 12	155 156 12	153 056 12	180147917

3. ACTIVITIES FOR HEALTH CARE FACILITY HAVING GOAL OF BASIC LEVEL OF WASH SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

3.1	Construction Works		Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total
3.1.1	Water Supply													
3.1.1.1	HCF where new water tank is added													
a	Number		0	0	0.3	1.2	1.5	1.5	1.2	0.4	0.4	0.4	0.1	
b	Cumulative Number		0	0	0.3	1.5	3	4.5	5.7	6.1	6.5	6.9	7	
c	Cost	W1	0	0	900 0	360 00	450 00	450 00	360 00	120 00	120 00	120 00	300 0	W1
3.1.1.2	HCF where tank is upgraded													
a	Number		0.2	0.8	0.8	0.2	0	0	0	0	0	0	0	
b	Cumulative Number		0.2	1	1.8	2	2	2	2	2	2	2	2	
c	Cost	W1	750 0	300 00	300 00	750 0	0	0	0	0	0	0	0	W1
3.1.1.3	HCF where new treatment unit is added													
a	Number		0.1	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.2	0.4	0.4	0.1	
b	Cumulative Number		0.1	0.5	1	1.5	2	2.5	2.9	3.1	3.5	3.9	4	
c	Cost	W1	100 00	400 00	500 00	500 00	500 00	500 00	400 00	200 00	400 00	400 00	100 00	W1
3.1.1.4	HCF where new taps are needed													
a	Health Posts		0.1	0.4	0.6	0.9	0.9	0.6	0.4	0.1	0	0	0	
b	Cumulative Number		0.1	0.5	1.1	2	2.9	3.5	3.9	4	4	4	4	
c	Taps		0.2	0.8	1.1	1.4	1.3	0.7	0.4	0.1	0	0	0	
d	Cumulative Number		0.2	1	2.1	3.5	4.8	5.5	5.9	6	6	6	6	
e	Cost		100 0	400 0	550 0	700 0	650 0	350 0	200 0	500	0	0	0	
3.1.1.5	HCF where taps are made disable friendly													
a	Numbers		0.2	0.8	1.1	1.4	1.6	1.9	1.6	0.5	0.4	0.4	0.1	
b	Cumulative Number		0.2	1	2.1	3.5	5.1	7	8.6	9.1	9.5	9.9	10	
c	Cost		100	400	550	700	800	950	800	250	200	200	500	

			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
3.1.2	Sanitation													
3.1.2.1	HCF needing additional toilets for male													
a	Number of HCF		0	0	0.1	0.4	0.4	0.1	0	0	0	0	0	
b	Cumulative Number		0	0	0.1	0.5	0.9	1	1	1	1	1	1	
c	Number of Toilets		0	0	0.1	0.4	0.4	0.1	0	0	0	0	0	
d	Cumulative Number		0	0	0.1	0.5	0.9	1	1	1	1	1	1	
e	Cost		0	0	500 00	200 000	200 000	500 00	0	0	0	0	0	
3.1.2.2	HCF needing additional toilets for female													
a	Number of Schools		0.2	0.8	1.1	1.4	1.6	1.9	1.6	0.5	0.4	0.4	0.1	
b	Cumulative Number		0.2	1	2.1	3.5	5.1	7	8.6	9.1	9.5	9.9	10	
c	Number of Toilets		0.9	3.6	4	2.5	2.2	2.8	2.4	0.8	0.8	0.8	0.2	
d	Cumulative Number		0.9	4.5	8.5	11	13.2	16	18.4	19.2	20	20.8	21	
e	Cost		450 000	180 000 0	200 000 0	125 000 0	110 000 0	140 000 0	120 000 0	400 000	400 000	400 000	100 000	
3.1.2.3	HCF making at least one toilet disable friendly													
a	Number of HCF		0.2	0.8	1.1	1.4	1.6	1.9	1.6	0.5	0.4	0.4	0.1	
b	Cumulative Number		0.2	1	2.1	3.5	5.1	7	8.6	9.1	9.5	9.9	10	
c	Cost		100 00	400 00	550 00	700 00	800 00	950 00	800 00	250 00	200 00	200 00	500 0	
3.1.3	Hygiene													
3.1.3.1	HCF making handwashing facilities													
a	Number of HCF		0	0	0.2	0.8	0.8	0.2	0	0	0	0	0	
b	Cumulative Number		0	0	0.2	1	1.8	2	2	2	2	2	2	
c	Number of HWF		0	0	0.2	0.8	0.8	0.2	0	0	0	0	0	
d	Cumulative Number		0	0	0.2	1	1.8	2	2	2	2	2	2	
e	Cost		0	0	300 0	120 00	120 00	300 0	0	0	0	0	0	
3.1.3	Waste Management													
3.1.4.1	HCF making													

	incinerator													
a	Number of HCF		0.2	0.8	1.1	1.4	1.5	1.5	1.2	0.4	0.4	0.4	0.1	
b	Cumulative Number		0.2	1	2.1	3.5	5	6.5	7.7	8.1	8.5	8.9	9	
c	Number of HWF		0.2	0.8	1.1	1.4	1.5	1.5	1.2	0.4	0.4	0.4	0.1	
d	Cumulative Number		0.2	1	2.1	3.5	5	6.5	7.7	8.1	8.5	8.9	9	
e	Cost		400	160	220	280	300	300	240	800	800	800	200	
			0	00	00	00	00	00	00	0	0	0	0	
3.1.4.2	Healthposts making incinerator for hazardous waste													
a	Number of HCF		0.2	0.8	1.1	1.4	1.5	1.5	1.2	0.4	0.4	0.4	0.1	
b	Cumulative Number		0.2	1	2.1	3.5	5	6.5	7.7	8.1	8.5	8.9	9	
c	Number of HWF		0.2	0.8	1.1	1.4	1.5	1.5	1.2	0.4	0.4	0.4	0.1	
d	Cumulative Number		0.2	1	2.1	3.5	5	6.5	7.7	8.1	8.5	8.9	9	
e	Cost		400	160	220	280	300	300	240	800	800	800	200	
			0	00	00	00	00	00	00	0	0	0	0	
3.1.4.3	Healthposts making placenta pit													
a	Number of HCF		0	0	0.3	1.2	1.5	1.5	1.2	0.3	0	0	0	
b	Cumulative Number		0	0	0.3	1.5	3	4.5	5.7	6	6	6	6	
c	Number of HWF		0	0	0.3	1.2	1.5	1.5	1.2	0.3	0	0	0	
d	Cumulative Number		0	0	0.3	1.5	3	4.5	5.7	6	6	6	6	
e	Cost		0	0	300	120	150	150	120	300	0	0	0	
					00	000	000	000	000	00				
3.1.5	Total cost of Construction		487	195	228	181	171	186	153	506	490	490	122	
			500	000	200	550	150	600	400	000	000	000	500	
				0	0	0	0	0	0					
3.2	Repair													
3.2	One time Repair													
3.2.1.1	One time Repair (treatment unit)													
3.2.1.1	Number of HCF requiring one time repair		0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	
b	Cumulative Number		0	0	1	2	3	4	4	4	4	4	4	
c	Number of treatment units requiring minor repair		0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	
d	Number of treatment units requiring Major		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

	repair												
e	Number of treatment units requiring reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
f	Total number of treatment unit requiring one time repair		0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0
g	Cumulative total of treatment units		0	0	1	2	3	4	4	4	4	4	4
h	Cost of Minor Repair		0	0	150 00	150 00	150 00	150 00	0	0	0	0	0
i	Cost of Major Repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
j	Cost of Reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k	Total Cost		0	0	150 00	150 00	150 00	150 00	0	0	0	0	0
3.2.1.2	One time Repair (taps)												
a	Number of HCF requiring one time repair		1	1	0.5	0.5	1.5	1.5	0.5	0.5	0	0	0
b	Cumulative number of HCF		1	2	2.5	3	4.5	6	6.5	7	7	7	7
c	Number of Tap requiring minor repair		2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
d	Number of tap requiring Major repair		0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
e	Number of taps requiring reconstruction		0.5	0.5	1.5	1.5	5	5	1	1	0	0	0
f	Total number of taps requiring one time repair		2.5	2.5	1.5	1.5	5	5	2	2	0	0	0
g	Cumulative total of taps		2.5	5	6.5	8	13	18	20	22	22	22	22
h	Cost of Minor Repair		150 0	150 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

i	Cost of Major Repair		0	0	0	0	0	0	200	200	0	0	0
			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
j	Cost of Reconstruction		225	225	675	675	225	225	450	450	0	0	0
			0	0	0	0	00	00	0	0	0	0	0
k	Total Cost		375	375	675	675	225	225	650	650	0	0	0
			0	0	0	0	00	00	0	0	0	0	0
3.2.1.3	One time Repair (toilets)												
a	Number of HCF requiring one time repair		0.5	0.5	1	1	2	2	0.5	0.5	0	0	0
b	Cumulative number of HCF		0.5	1	2	3	5	7	7.5	8	8	8	8
c	Number of Toilet requiring minor repair		0	0	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0	0
d	Number of toilet requiring Major repair		0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
e	Number of toilet requiring reconstruction		2.5	2.5	3	3	5	5	1	1	0	0	0
f	Total number of toilet requiring one time repair		2.5	2.5	3	3	5.5	5.5	2	2	0	0	0
g	Cumulative total of toilet		2.5	5	8	11	16.5	22	24	26	26	26	26
h	Cost of Minor Repair		0	0	0	0	375	375	0	0	0	0	0
			0	0	0	0	00	00	0	0	0	0	0
i	Cost of Major Repair		0	0	0	0	0	0	200	200	0	0	0
			0	0	0	0	0	0	000	000	0	0	0
j	Cost of Reconstruction		112	112	135	135	225	225	450	450	0	0	0
			500	500	000	000	000	000	000	000	0	0	0
			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k	Total Cost		112	112	135	135	228	228	650	650	0	0	0
			500	500	000	000	750	750	000	000	0	0	0
			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.1.4	One time Repair (handwashing stations)												

a	Number of HCF requiring one time repair		1	1	0.5	0.5	2	2	0.5	0.5	0	0	0
b	Cumulative number of HCF		1	2	2.5	3	5	7	7.5	8	8	8	8
c	Number of handwashing requiring minor repair		2.5	2.5	0	0	0	0	0.5	0.5	0	0	0
d	Number of handwashing requiring Major repair		0.5	0.5	0	0	0	0	1	1	0	0	0
e	Number of handwashing station requiring reconstruction		0	0	1.5	1.5	5	5	0	0	0	0	0
f	Total number of handwashing requiring one time repair		3	3	1.5	1.5	5	5	1.5	1.5	0	0	0
g	Cumulative total of handwashing		3	6	7.5	9	14	19	20.5	22	22	22	22
h	Cost of Minor Repair		375 0	375 0	0	0	0	0	750	750	0	0	0
i	Cost of Major Repair		200 0	200 0	0	0	0	0	400 0	400 0	0	0	0
j	Cost of Reconstruction		0	0	135 00	135 00	450 00	450 00	0	0	0	0	0
k	Total Cost		575 0	575 0	135 00	135 00	450 00	450 00	475 0	475 0	0	0	0
3.2.1.5	One time repair (incinerator for MHM)												
a	Number of HCF requiring one time repair		0.5	0.5	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0	0
b	Cumulative number of HCF		0.5	1	1	1	1.5	2	2	2	2	2	2
c	Number of SWM requiring minor		0.5	0.5	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0	0

	repair													
d	Number of SWM requiring major repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
e	Number of SWM requiring reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
f	Total number of SWM requiring one time repair		0.5	0.5	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0	0	0
g	Cumulative total of handwashing		0.5	1	1	1	1.5	2	2	2	2	2	2	2
h	Cost of Minor Repair		150	150	0	0	150	150	0	0	0	0	0	0
i	Cost of Major Repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
j	Cost of Reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k	Total Cost		150	150	0	0	150	150	0	0	0	0	0	0
3.2.1.6	One time repair (incinerator for hazardous waste)													
a	Number of HCF requiring one time repair		0.5	0.5	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0	0	0
b	Cumulative number of HCF		0.5	1	1	1	1.5	2	2	2	2	2	2	2
c	Number of SWM requiring minor repair		0.5	0.5	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0	0	0
d	Number of SWM requiring Major repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
e	Number of SWM requiring reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
f	Total number of SWM requiring one time repair		0.5	0.5	0	0	0.5	0.5	0	0	0	0	0	0
g	Cumulative total of		0.5	1	1	1	1.5	2	2	2	2	2	2	2

	handwashing													
h	Cost of Minor Repair		150 0	150 0	0	0	150 0	150 0	0	0	0	0	0	0
i	Cost of Major Repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
j	Cost of Reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k	Total Cost		150 0	150 0	0	0	150 0	150 0	0	0	0	0	0	0
3.2.1.7	One time repair (placenta pit)													
a	Number of HCF requiring one time repair		0.5	0.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cumulative number of HCF		0.5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
c	Number of SWM requiring minor repair		0.5	0.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
d	Number of SWM requiring Major repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
e	Number of SWM requiring reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
f	Total number of SWM requiring one time repair		0.5	0.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
g	Cumulative total of handwashing		0.5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
h	Cost of Minor Repair		750 0	750 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
i	Cost of Major Repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
j	Cost of Reconstruction		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k	Total Cost		750 0	750 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.1.8	Total of one time repair													
a	Cost of minor repairs		157 50	157 50	150 00	150 00	555 00	555 00	750	750	0	0	0	0

b	Cost of major repairs		200 0	200 0	0	0	0	0	206 000	206 000	0	0	0
c	Cost of reconstruction		112 725 0	112 725 0	137 025 0	137 025 0	231 750 0	231 750 0	454 500	454 500	0	0	0
d	All total of one time repair		114 500 0	114 500 0	138 525 0	138 525 0	237 300 0	237 300 0	661 250	661 250	0	0	0
3.2.2	Yearly repair												
3.2.2.1	HCF requiring yearly repair												
a	Number		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
b	Water supply asset		290 92.4	290 92.4	290 92.4	290 92.4	290 92.4	290 92.4	290 92.4	290 92.4	290 92.4	290 92.4	290 92.4
c	Sanitation asset		499 212	499 212	499 212	499 212	499 212	499 212	499 212	499 212	499 212	499 212	499 212
d	Hygiene asset		796 92.8	796 92.8	796 92.8	796 92.8	796 92.8	796 92.8	796 92.8	796 92.8	796 92.8	796 92.8	796 92.8
e	SWM asset		633 9.2	633 9.2	633 9.2	633 9.2	633 9.2	633 9.2	633 9.2	633 9.2	633 9.2	633 9.2	633 9.2
f	Cost		614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4
3.2.2.2	Yearly repair for new assets												
a	Number of HCF adding the assets		0	0	0	0	3	3	6	6	10	10	10
b	Water supply asset		0	0	0	0	637 0	637 0	107 08	107 08	157 19	157 19	157 19
c	Sanitation asset		0	0	0	0	957 57	957 57	160 969	160 969	236 298	236 298	236 298
d	Hygiene asset		0	0	0	0	174 9	174 9	293 9	293 9	431 5	431 5	431 5
e	Swm asset		0	0	0	0	649 5	649 5	109 18	109 18	160 27	160 27	160 27
f	TotalCost		0	0	0	0	110 371	110 371	185 534	185 534	272 359	272 359	272 359
3.2.3	Total of Yearly repair		614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	614 336. 4	724 707. 4	724 707. 4	799 870. 4	799 870. 4	886 695. 4	886 695. 4	886 695. 4

3.3	Operational Cost													
3.3.1	HCF with WS operation													
a	Number		11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	
b	Cost		177	177	177	177	177	177	179	179	181	181	181	
			277	277	277	277	277	277	254	254	232	232	232	
			5	5	5	5	5	5	8	8	1	1	1	
3.3.2	HCF with sanitation activities operation													
a	Number		11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	
b	Cost		373	373	373	373	449	449	500	500	500	500	500	
			208	208	208	208	546	546	438	438	438	438	438	
3.3.3	HCF with operating hygiene activities													
a	Number		11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	
b	Cost		133	133	133	133	133	133	133	133	133	133	133	
			623	623	623	623	623	623	623	623	623	623	623	
3.3.4	HCF with solid waste activities													
a	Number		11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	
b	Cost		116	116	116	116	102	102	155	155	210	210	210	
			290	290	290	290	490	490	824	824	758	758	758	
3.3.5	Cost		239	239	239	239	245	245	258	258	265	265	265	
			589	589	589	589	843	843	243	243	714	714	714	
			6	6	6	6	4	4	3	3	0	0	0	
3.4	DS													
b	Number of HCF doing DS		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
3.4.2	Yearly activities													
3.4.2.1	Meeting of HCF service management committee													
a	Number		50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	
b	Cost		500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	
			00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	
3.4.2.2	Number of updated SIP integrated with WaSH plan													
a	Number		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
b	Cost		200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	

			00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00
3.4.2.3	Number of Staffs with Environmental cleanliness training													
a	Number		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
b	Cost		500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
			00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00
3.4.2.4	Number of staffs with handling and disposal training for SWM													
a	Number		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
b	Cost		500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
			00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00
3.4.2.5	others@10%		170	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170	170
			00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00
3.4.2.6	Total		187	187	187	187	187	187	187	187	187	187	187	187
			000	000	000	000	000	000	000	000	000	000	000	000
3.4.3	One time activitis													
3.4.3.1	Tool support to HCF													
a	Number		0	3	3	4	1	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost		0	150	150	200	500	0	0	0	0	0	0	0
				000	000	000	00							
3.4.3.1	Preparation of cleanliness protocol													
a	Number		0	3	3	4	1	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost		0	150	150	200	500	0	0	0	0	0	0	0
				00	00	00	0							
3.4.3.3	Spareparts support to HCF													
a	Number		0	3	3	4	1	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost		0	900	900	120	300	0	0	0	0	0	0	0
				00	00	000	00							
3.4.3.4	others@10%		0	255	255	340	850	0	0	0	0	0	0	0
				00	00	00	0							
3.4.3.5	Total		0	280	280	374	935	0	0	0	0	0	0	0
				500	500	000	00							
3.4.4	Grand total DS													
			187	467	467	561	280	187	187	187	187	187	187	187
			000	500	500	000	500	000	000	000	000	000	000	000
3.5	Total Wash in HCF													
			482	657	714	677	754	760	576	473	422	422	385	
			973	273	498	198	814	914	455	655	083	083	333	
			2.4	2.4	2.4	2.4	1.4	1.4	3.4	3.4	5.4	5.4	5.4	

SUMMARY COST

S.N	Particulars	Units	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Total for 10 years
1	Water Supply													
A	Capex		195 00	780 00	100 000	107 500	109 500	108 000	860 00	350 00	540 00	540 00	135 00	765000
B	CapManex		328 42. 4	328 42. 4	508 42. 4	508 42. 4	729 62. 4	729 62. 4	463 00. 4	463 00. 4	448 11. 4	448 11. 4	448 11. 4	540329.4
C	Opex		177 277 5	177 277 5	177 277 5	177 277 5	177 277 5	177 277 5	179 254 8	179 254 8	181 232 1	181 232 1	181 232 1	19658709
D	DS		700 00	220 000	220 000	270 000	120 000	700 00	700 00	700 00	700 00	700 00	700 00	1320000
E	Total of Water Supply		189 511 7	210 361 7	214 361 7	220 111 7	207 523 7	202 373 7	199 484 8	194 384 8	198 113 2	198 113 2	194 063 2	22284038
2	Sanitation													
A	Capex		460 000	184 000	210 500	152 000	138 000	154 500	128 000	425 000	420 000	420 000	105 000	11500000
B	CapManex		162 421 2	162 421 2	184 921 2	184 921 2	288 246 9	288 246 9	131 018 1	131 018 1	735 735 510	735 735 510	735 735 510	17538678
C	Opex		373 208	373 208	373 208	373 208	449 546	449 546	500 438	500 438	500 438	500 438	500 438	4894114
D	DS		670 00	197 500	197 500	241 000	110 500	670 00	670 00	670 00	670 00	670 00	670 00	1215500
E	Total of Sanitation		252 442 0	403 492 0	452 492 0	398 342 0	482 251 5	494 401 5	315 761 9	230 261 9	172 294 8	172 294 8	140 794 8	35148292
3	Hygiene													
A	Capex		0	0	300 0	120 00	120 00	300 0	0	0	0	0	0	30000
B	CapManex		869 42. 8	869 42. 8	931 92. 8	931 92. 8	127 941 .8	127 941 .8	873 81. 8	873 81. 8	840 07. 8	840 07. 8	840 07. 8	1042942
C	Opex		133 623	133 623	133 623	133 623	133 623	133 623	133 623	133 623	133 623	133 623	133 623	1469853
D	DS		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E	Total of Hygiene		220 565 .8	220 565 .8	229 815 .8	238 815 .8	273 564 .8	264 564 .8	221 004 .8	221 004 .8	217 630 .8	217 630 .8	217 630 .8	2542795
4	Solid Waste													

A	Capex		800 0	320 00	740 00	176 000	210 000	210 000	168 000	460 00	160 00	160 00	400 0	960000
B	CapManex		153 39. 2	153 39. 2	633 633 9.2	633 633 9.2	143 34. 2	143 34. 2	172 57. 2	172 57. 2	223 66. 2	223 66. 2	223 66. 2	173638.2
C	Opex		116 290	116 290	116 290	116 290	102 490	102 490	155 824	155 824	210 758	210 758	210 758	1614062
D	DS		500 00	500 00	500 00	500 00	500 00	500 00	500 00	500 00	500 00	500 00	500 00	550000
E	Total of Solid Waste		189 629 .2	213 629 .2	246 629 .2	348 629 .2	376 824 .2	376 824 .2	391 081 .2	269 081 .2	299 124 .2	299 124 .2	287 124 .2	3297700
5	Total of WASH in HCF (Basic)-Cost Componentwise													
A	Capex		487 500	195 000 0	228 200 0	181 550 0	171 150 0	186 600 0	153 400 0	506 000	490 000	490 000	122 500	13255000
B	CapManex		175 933 6	175 933 6	199 958 6	199 958 6	309 770 7	309 770 7	146 112 0	146 112 0	886 695 .4	886 695 .4	886 695 .4	19295587
C	Opex		239 589 6	239 589 6	239 589 6	239 589 6	245 843 4	245 843 4	258 243 3	258 243 3	265 714 0	265 714 0	265 714 0	27636738
D	DS		187 000	467 500	467 500	561 000	280 500	187 000	187 000	187 000	187 000	187 000	187 000	3085500
E	Total		482 973 2	657 273 2	714 498 2	677 198 2	754 814 1	760 914 1	576 455 3	473 655 3	422 083 5	422 083 5	385 333 5	63272825
6	Total of WASH in HCF (Basic)-Sectorwise													
A	Water Supply		189 511 7	210 361 7	214 361 7	220 111 7	207 523 7	202 373 7	199 484 8	194 384 8	198 113 2	198 113 2	194 063 2	22284038
B	Sanitation		252 442 0	403 492 0	452 492 0	398 342 0	482 251 5	494 401 5	315 761 9	230 261 9	172 294 8	172 294 8	140 794 8	35148292
C	Hygiene		220 565 .8	220 565 .8	229 815 .8	238 815 .8	273 564 .8	264 564 .8	221 004 .8	221 004 .8	217 630 .8	217 630 .8	217 630 .8	2542795
D	Solid Waste		189 629 .2	213 629 .2	246 629 .2	348 629 .2	376 824 .2	376 824 .2	391 081 .2	269 081 .2	299 124 .2	299 124 .2	287 124 .2	3297700

5. ACTIVITIES FOR PUBLIC PLACES HAVING GOAL OF ADVANCED LEVEL OF WASH SERVICES WITHIN MUNICIPALITY

5.1	Construction Works	Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10	Total
5.1.1	Number of PP where new water tank is added												
a	Number		0	0	0.7	0.3	0.7	0.3	0	0	0	0	0
b	Cumulative Number		0	0	0.7	1	1.7	2	2	2	2	2	2
b	Cost		0	0	10500	4500	10500	4500	0	0	0	0	0
5.1.2	PP where male toilet is needed												
a	Number		0	0	0.7	0.3	0.7	0.3	0	0	0	0	0
b	Cumulative Number		0	0	0.7	1	1.7	2	2	2	2	2	2
c	Number of Male Toilet		0	0	1.4	0.6	1.4	0.6	0	0	0	0	0
d	Cumulative Number		0	0	1.4	2	3.4	4	4	4	4	4	4
e	Cost		0	0	420000	180000	420000	180000	0	0	0	0	0
5.1.3	PP where female toilet is needed												
a	Number		0	0	0.7	0.3	0.7	0.3	0	0	0	0	0
b	Cumulative Number		0	0	0.7	1	1.7	2	2	2	2	2	2
c	Number of Female Toilet		0	0	1.4	0.6	1.4	0.6	0	0	0	0	0
d	Cumulative Number		0	0	1.4	2	3.4	4	4	4	4	4	4
e	Cost		0	0	420000	180000	420000	180000	0	0	0	0	0
5.1.4	Public places with the toilet with provision for people with limited mobility												
a	Number		0.7	0.3	0.7	0.3	0.7	0.3	0	0	0	0	0
b	Cumulative Number		0.7	1	1.7	2	2.7	3	3	3	3	3	3
c	Number of Toilet		0.7	0.3	0.7	0.3	0.7	0.3	0	0	0	0	0

d	Cumulative Number		0.7	1	1.7	2	2.7	3	3	3	3	3	3
e	Cost		140 00	600 0	140 00	600 0	140 00	600 0	0	0	0	0	0
5.1.5	Public places with the toilet with provision for child friendly structures												
a	Number		0	0	0	0	0.7	0.3	0	0	0	0	0
b	Cumulative Number		0	0	0	0	0.7	1	1	1	1	1	1
c	Number of Toilet		0	0	0	0	0.7	0.3	0	0	0	0	0
d	Cumulative Number		0	0	0	0	0.7	1	1	1	1	1	1
e	Cost		0	0	0	0	700 0	300 0	0	0	0	0	0
5.1.6	Public places with the toilet with HWF												
a	Number of PP		0	0	0.7	0.3	0	0	0	0	0	0	0
b	Cumulative Number		0	0	0.7	1	1	1	1	1	1	1	1
c	Number of handwashing facilities added in existing toilet		0	0	0.7	0.3	0	0	0	0	0	0	0
d	Cumulative Number		0	0	0.7	1	1	1	1	1	1	1	1
e	Number of handwashing facilities added in new constricted toilet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
f	Total Cost		0	0	0.7	0.3	0	0	0	0	0	0	0
g	Cumulative Number		0	0	0.7	1	1	1	1	1	1	1	1
h	Cost		0	0	140 00	600 0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.7	Public places where HWF is made accessible to all												
a	Number of PP		0.7	0.3	0.7	0.3	0.7	0.3	0	0	0	0	0
b	Cumulative Number		0.7	1	1.7	2	2.7	3	3	3	3	3	3

c	Cost		210 00	900 0	210 00	900 0	280 00	120 00	0	0	0	0	0
5.1.8	Cost		350 00	150 00	899 500	385 500	899 500	385 500	0	0	0	0	0
5.2	Repair												
5.2.1	One time repair of the facilities												
5.2.1.1	Number of PP facilities which require minor repair												
a	Number		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1.2	Number of PP facilities which require major repair												
a	Number		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost of major repair		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1.3	Number of PP facilities which require reconstruction												
a	Number		2.1	0.9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost of major repair		168 430 50	721 845 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1.4	Number of PP with Physically intact facilities												
a	Number		0.9	2.1	3	3	3	3	3	3	3	3	3
b	Total Cost		168 430 50	721 845 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.2	Annual Repair												
5.2.2.1	Annual repair of the existing facilities												
a	Number		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
b	Cost		605 280. 4	605 280. 4	605 280. 4	605 280. 4	605 280. 4	605 280. 4	605 280. 4	605 280. 4	605 280. 4	605 280. 4	605280.4
5.2.2.2	Annual repair of new assets												
a	Number		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost		0	0	593 16.8	593 16.8	593 16.8	593 16.8	593 16.8	593 16.8	593 16.8	593 16.8	59316.8
b	Cost		342 913 80	150 421 80	664 597. 2	664 597. 2	664 597. 2	664 597. 2	664 597. 2	664 597. 2	664 597. 2	664 597. 2	664597.2
5.3	Operation cost												
5.3.1	PP operating the facilities												

a	Number		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
b	Operating Cost		314 978 4	314 978 4	353 907	353 907	495 471	495 471	637 035	637 035	637 035	637 035	637035
5.4	Direct Support												
5.4.1	Public places requiring DS facilities												
5.4.2	Number of Cleaner training												
a	Number		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
b	Cost		150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	15000
5.4.3	Number of waste to resource training												
a	Number		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
b	Cost		150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	15000
5.4.4	Number of asset management training												
a	Number		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
b	Cost		150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	150 00	15000
5.4.5	Monitoring visits in days of experts												
a	Number		6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
b	Cost		180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	18000
5.4.6	Technical support visits in days of experts												
a	Number		6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
b	Cost		180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	180 00	18000
5.4.7	Cleaning protocol preparation for existing facilities												
a	Number		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost		150 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.8	Tools support for existing facilities												
a	Number		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost		150 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.9	Cleaning protocol preparation for new facilities												
a	Number		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.10	Tools support for new facilities												

a	Number		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	Cost		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.11	Total of DS		246 000	810 00	810 00	810 00	810 00	810 00	810 00	810 00	810 00	810 00	81000
5.5	Total of WASH in Public Places (Basic)		377 221 64	182 879 64	199 900 4.2	148 500 4.2	214 056 8.2	162 656 8.2	138 263 2.2	138 263 2.2	138 263 2.2	138 263 2.2	1382632.2

OTHER DIRECT

SN	Particulars	Year 0	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5	Year 6	Year 7	Year 8	Year 9	Year 10
1	Capacity building in Water safety planning for municipality (persons)											
a	Number	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
b	Cost	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0
2	Water Safe community campaign	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Number	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
b	Cost	1000 00	1000 00	1000 00	1000 00	1000 00	1000 00	1000 00	1000 00	1000 00	1000 00	1000 00
3	Water Safe community declaration	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Number	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
b	Cost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1000 000
4	Total sanitation campaign	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Number	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
b	Cost	5000 00	5000 00	5000 00	5000 00	5000 00	5000 00	5000 00	5000 00	5000 00	5000 00	5000 00
5	Total sanitation declaration	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Number	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
b	cost	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1000 000
6	capacity building in	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	Climate change adaptation											
a	Number	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
b	cost	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0	7500 0
7	Mainstreaming Gender equality and Social inclusion	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Number	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
b	cost	2000 00	2000 00	2000 00	2000 00	2000 00	2000 00	2000 00	2000 00	2000 00	2000 00	2000 00
8	Management of information system (WaSH) operation (months)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Number	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
b	cost	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00
9	Management of information system (WaSH) and wash plan update	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Number	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
b	cost	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00	3000 00
10	WaSH contingency plan preparation /update/Stockpiling											
a	Number	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
b	cost	1000 000	1000 000	1000 000	1000 000	1000 000	1000 000	1000 000	1000 000	1000 000	1000 000	1000 000
11	Environmental cleaning activities											
a	Number	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
b	cost	6000 00	6000 00	6000 00	6000 00	6000 00	6000 00	6000 00	6000 00	6000 00	6000 00	6000 00
12	cleaner (months)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Months	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
b	cost	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200

		00	00	00	00	00	00	00	00	00	00	00
13	Service center establishment	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Number	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b	cost	5000 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Service center operation	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a	Number	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
b	cost	2500 00	2500 00	2500 00	2500 00	2500 00	2500 00	2500 00	2500 00	2500 00	2500 00	2500 00
15	Total Cost	4020 000	3520 000	3520 000	3520 000	3520 000	3520 000	3520 000	3520 000	3520 000	3520 000	5520 000

परिशिष्ट ख
प्राथमिकता अनुरुप आयोजनाका सूचि

Water Supply System

- Existing WSS

Project Code	Project Name	Priority
70108001	Bedughati Water supply project	Very High
70108003	Paribelkatiya Water Supply Project	Very High
70108004	Panerakhet Talla Sayal Water Supply Project	High
70108006	Sayal Water Supply Project	High
70108007	Bodikhet Water Supply Project	Medium
70108009	Taupani Water Supply Project	Medium
70108014	Dagreni Water Supply Project	Very High
70108020	Dobhan Ko Water Supply project	Very High
70108021	Dagreni Water Supply Project 1	High
70108022	Melmuda Water Supply Project	High
70108023	Padheri Khola Water Supply project	Medium
70108024	Parighar Water Supply Project	Low
70108025	Bachhubhuwa Water Supply Project	Low
70108029	Otali Water Supply Project	Low
70108030	Xada Khola Water Supply Project	Very High
70108031	Dugadi Bada Water Supply Project	High
70108032	Nimni Water Supply Project	Very High
70108033	Nimni Phaiti Water Supply Project	Low
70108034	Thuma Solar Lifting Water Supply Project	High
70108035	Thuma Water Supply project	Very High
70108036	Gairi Water Supply Project	High
70108037	kotwada Parighar Water Supply Project	Medium
70108038	Kotwada Dalit Basti Water Supply project	High
70108040	Jiula Dhunge Dhara Water Supply Project	Very High
70108041	Khollegad Phalasain Water Supply Project	Very High
70108042	Syal Tola Kholle Gad Water Supply Project	High
70108043	Sarapla Banegaun Water Supply project	Very High
70108045	Nuwaghar Tallo Kholle Gad Water Supply Project	Very High
70108046	Dewolsain Water Supply Project	Low
70108047	Baniyawada Water Supply Project	Low
70108048	Kaule Water Supply Project	Very High
70108049	Ritha Water Supply Project	Very High
70108050	Kaniure Water Supply project	Medium
70108051	Jukepani Water Supply Project	High
70108052	Naya Basti Water Supply project	High
70108054	Nuwakot Sarki Toal Water Supply Project	Medium

70108055	Malika Bazar Water Supply Project	Low
70108056	Khokela Singada Water Supply project	Very High
70108057	Pandelchhada Sallikhada Water Supply Project	High
70108059	Khunapute Pudekheta Water Supply Project	High
70108061	Devimandau Bhandargaun Water Supply Project	Very High
70108062	Dalit Toal Water Supply project	High
70108063	Gudsed Water Supply project	Medium
70108065	Jadepani Selapakha Badeda Water Supply Project	Very High
70108066	Jhali Water Supply project	Low
70108070	Timada Sarki Toal Water Supply Project	High
70108075	Dungri Amkot Brihat Water Supply Project	Very High
70108079	Tagau Water Supply Project	Medium
70108080	Barange Water Supply Project	Low
70108082	Majhkudi Water Supply Project	High
70108086	Dogada Water Supply Project	Medium
70108087	Agribada Water Supply Project	Medium
70108090	Barkana Water Supply Project	Medium
70108091	Sapdada Water Supply Project	Medium
70108092	Tati Khet Water Supply Project	High
70108093	Sainedi Water Supply Project	Very High
70108094	Simanekhet Water Supply project	High
70108095	Nauli Chhala Hanne Water Supply Project	High
70108096	Musi Water Supply Project	Medium
70108097	Nana Panera Water Supply Project	Medium
70108099	Thada Khola Sera Khet Kulo Water Supply Project	High
70108102	Balde Water Supply project	Medium
70108103	Simali Gadtola Water Supply project	Medium
70108104	Selapat Gadtola Water Supply project	Low
70108105	Guwani Water Supply Project	High
70108106	Sainedi Water Supply Project Basali	High
70108108	Sainedi Water Supply project Sera	Low
70108109	Kapde Water Supply project	Low
70108111	Jhirkuli Water Supply project	Medium
70108112	xati Dhara Water Supply Project Bhandariwada	Medium
70108113	Dhodi Siudelli Water Supply Project	Low
70108114	Patiudi Water Supply Project	High
70108115	Sainedi Water Supply Project Tada	Very High
70108116	Godepani Water Supply Project	High

70108126	Smalkot Toal Water Supply Project	Medium
70108127	Simalkot Naula Water Supply Project	Medium
70108128	Bhamak Bajar Water supply Project	Low
70108132	Dogada Water Supply Project	High
70108133	Mulikul Simalkot Water Supply Project	High
70108134	Jhali Water Supply project	Very High
70108135	Mudegaun Water Supply Project	Medium
70108136	Bayal Water Supply Project	Low
70108137	Punekhet Water Supply Project	Low
70108140	Jadepani Water Supply Project	Low
70108141	Bhukbhuke water Supply Project	Low
70108142	Simsel Talla kapritola Water Supply Project	Low
70108143	Bajedi Water Supply project	Low
70108144	Nautala Mathillo Kapritola Water Supply Project	Low
70108146	Baibise water Supply Project Scheme 2	Medium
70108150	Pudawon Water Supply project	Medium
70108151	Dudimungra Sharada Water Supply project	Medium
70108152	Dudimungra Ward Swastha Water Supply Project	Medium

- New WSS

System	Community (Ward)	Priority
Kala Khali Wsp	Kala Khali, Ward: 1	Very High
Khari khet Mathi	Khari khet Mathi, Ward: 07	Very High
Chaudhunga Wsp	Saubada dada, Ward: 4	High

- Ongoing WSS

System	Community (Ward)	Priority
MaljhuliWSP	Bahun wada, Ward: 1	High
Gagan dhara WSP	Bajedi, Ward: 2	Very High
Chorpani WSP	Bhandari Wada, Ward: 1	High
Gomati Dhara	Mallo Shayal, Ward: 6	Very High
70108008	Maltagau, Ward: 6	Very High
Hade WSP	Mathillo kudi/Ayeri Tol, Ward: 1	Very High
Babi WSP	Nawaghar, Ward: 5	High
Nawaghar Pipalkholi WSP	Nawaghar pipalkholi, Ward: 5	High
Munga Wsp	Olisain, Saubada Bhuktali, Ward: 4	High
Kotbada pari ghar WSP	Parikotbada, Ward: 5	Very High
Balai Dhara WSP	Sahubada Dada, Ward: 4	Very High

Talla Gaau WSP	Sahubada Talla Gaau, Ward: 4	Very High
Gaudhara Gau	Saubada Gau, Ward: 4	Very High
Kaladhunga Rawot tol Selapakha Wsp	Selapakha, Ward: 10	Very High
Tagau Wsp	Tagau, Ward: 1	Very High
Tudke WSP	Tudke, Ward: 4	Very High

Sanitation System

- Existing Sanitation System
Data not available
- New Sanitation System
Data not available
- Ongoing Sanitation System
Data not available

School

School	Community (Ward)	Washplan Status	Priority
Badimalika Campus	Falashain, Ward: 6	Advanced	Very High
Bajedi Ma.Vi.	Bajedi, Ward: 2	Advanced	High
Bajhapata Basic School	Nimni Tol, Ward: 5	Advanced	High
Basanta Bala Maitari Aadharbhut Bidhyalaya	Barmatola, Ward: 02	Advanced	High
Birendra Vidya Niketan Pvt Ltd	Tallokapri Tola, Ward: 09	Advanced	High
Bramdewasathali Basic School	Mustola, Ward: 2	Advanced	High
Child Heaven Academy Bajura	Barbish Lama Gau, Ward: 07	Advanced	High
Dudhir Basic School	Juwapani, Ward: 9	Advanced	High
Farwest Academy	Malta, Ward: 6	Advanced	High
Giri Khelne Aadhar Bhut MaVi.	Motabada, Ward: 8	Advanced	High
Jalpa debi Balbikash	Baniya gau, Ward: 08	Advanced	Low
Jhali Parthamik School	Jhali, Ward: 7	Advanced	Medium
Kopilaparambik Balbikas Kendra	Dewalsain, Ward: 8	Advanced	Medium
Kudi Basic School	Kudi, Ward: 1	Advanced	High
Minerva English Boarding school	Phalasain, Ward: 06	Advanced	Very High
Namuna Aadhar Bhut Bidhyalaya Bajura	Kharekhet, Ward: 07	Advanced	Medium
Rajendra Basic School	Kot,khodalbada, Ward: 4	Advanced	High
Satyabadi Basic School	Belkate,Pipalchaur, Ward: 6	Advanced	High
Shree Bahaalikot Aadharbhut School	Basaili, Ward: 3	Advanced	Medium
Shree Bajura Rainbow Englihs Bording school	Thulichaur, Ward: 4	Advanced	Medium
Shree Bhanudaya Namuna Ma. Bi.	Kotbada, Ward: 5	Advanced	High
Shree Bhgawati Ma.Bi.Bajura	Selapakha, Ward: 10	Advanced	High

Shree BhimeshwarPrasad Pra.vi.School	Nuwakot, Ward: 8	Advanced	Very High
Shree Chaite Pipal Suryodaya aadharbhut school	Tapara Tol, Ward: 3	Advanced	Very High
Shree Dhuralshain MA. Vi.	Dhuralshain, Ward: 1	Advanced	High
Shree Janprabhat Basic School	Amkot, Ward: 1	Advanced	Very High
Shree Mahendra Aadharbhut School	Dada Banegau, Ward: 4	Advanced	Medium
Shree Sharada Ma. Vi.	Baddelchaud, Ward: 7	Advanced	High
Shree Shayal aadharbhut School	Tallo Sahel, Ward: 6	Advanced	High
Tirpura sundari Aadhar bhut bidhyalaya	Kingaun, Ward: 09	Advanced	High
Tirshakti secondary school Bajura	Tallakot, Ward: 09	Advanced	High
शिवशंकर आधारभूत विद्यालय	नडाड, Ward: 2	Advanced	High
श्री थुमा माध्यमिक विद्यालय	Thuma, Ward: 5	Advanced	High
श्री पशुपति मा.वि ३ ताप्रा बाजुरा	गडतोला, Ward: 3	Advanced	High
श्री मस्तेस्वरी आधारभूत विद्यालय	सिंगांडा, Ward: 10	Advanced	High
श्री सिगांडा मा.वि बु.न.पा 10 सिगांडा	सिंगांडा, Ward: 10	Advanced	High

Health Care Facilities

Health Care Facility	Community (Ward)	Priority
Aadharbhut Helth post	Delta, Ward: 4	Medium
Bajura Helth Post Bajura	Kotbada, Ward: 5	Very High
Budhiganga Basic Health Post Bamka	Bamka, Ward: 6	High
Dewalsain swasthya Chauki Bajura	Dungritola, Ward: 9	Very High
Health post ward no.-1	Kudi, Ward: 1	Medium
motabada health post	motabada, Ward: 8	High
selapakha health post	selapakha, Ward: 10	Medium
simalkot health post	jhali, Ward: 7	Medium
Tapra Basic Health Post Ward No 2	Tapra Sera, Ward: 2	Low
ब्रह्मतोला स्वास्थ्य चौकी	गाबिस भवन, Ward: 3	Very High
सिंगांडा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	सिंगांडा, Ward: 10	High

Public Places

Public Place	Community (Ward)	Washplan Status	Priority
	Phalasain, Ward: 06	Advanced	Very High
	tapri sera, Ward: 3	Advanced	High
	betalmandau, Ward: 8	Advanced	Medium